

Synchron

Zpravodaj Českého filmového a televizního svazu FITES

Uvnitř:

FITES navrhl Jana Němce
na Cenu Ministerstva kultury

Čilá korespondence mezi FITEsem
a Radou České televize

Kdo obsadí místa televizních radních?

Piší nám politici

Veřejnost sobě a tobě – ohlédnutí
za konferencí v Arše

Causa Kovář z Podlesí

Festivaly: MFF Karlovy Vary, Letní filmová
škola Uherské Hradiště a další

Čeští filmaři v Cannes

O budoucnosti programu MEDIA

Kritický obzor: Osmdesát dopisů

Nejtěžší volba – nový
oceněný dokument D. Smržové

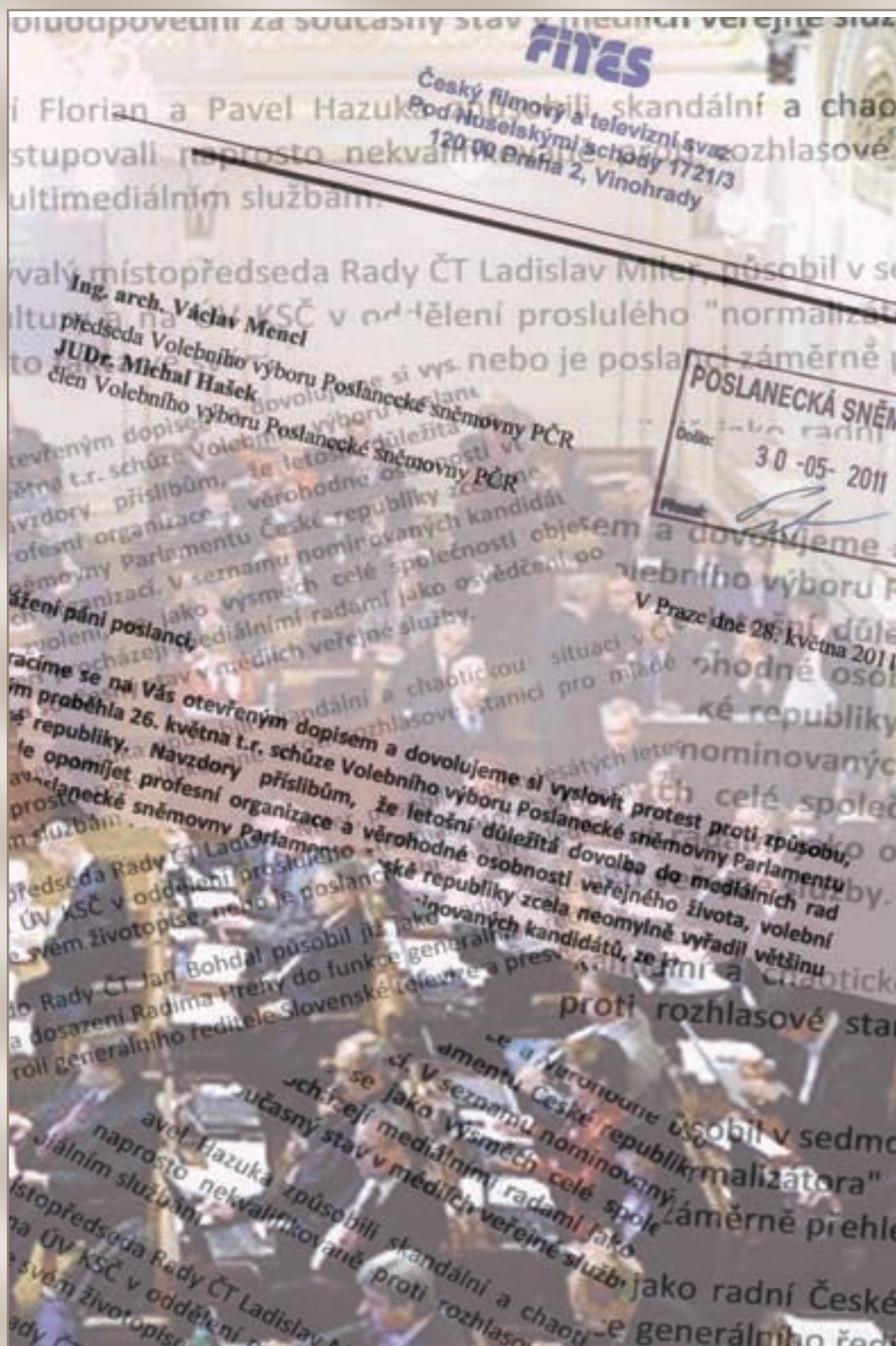
25. výročí vzniku Bartova
animovaného Krysaře

Co se děje ve světě filmu

Pohledy za hranice: O BBC v dobrém,
slovenské ceny IGRIC

Zásadní myšlenky
vzešlé z Valné hromady FITEŠU

a další čtení

Animovaný film J. Barty Krysař vznikl před 25 lety

Milí členové, přátelé a příznivci FITESu, je tu léto a s ním v plném proudu festivalová sezóna. Finále Plzeň, AniFest, AniFilm, Zlínfest, Novoměstský hrnec smíchu, olomoucké festivaly PAF a Academiafilm i Cannes jsou už za námi, před námi pak Karlovy Vary, Letní filmová škola, Ekofilm, Ostrava Kamera oko, Zlatá Praha, Benátky... O většině z nich na stránkách Synchronu informujeme, na mnohých se vzájemně setkáváme (těšíme se, že s některými z vás se setkáme i na FITES PARTY, kterou chystáme na 5. července na karlovarském filmovém festivalu) a diskutujeme o filmech, filmové distribuci, ekonomických záležitostech, zkrátka o kinematografii obecně. A nejen té naší, české.

Názory na stav českého filmu či televize se samozřejmě různí, jisté však je, že některé věci jsou v pohybu a jdou snad (většinou) dobrým směrem. Některé i díky FITESu. Filmový a televizní svaz se v posledním roce aktivně zapojuje do filmového dění; kdo se na naši organizaci obrátí s prosbou o radu či pomoc, je vyslyšen či se aspoň snažíme poskytnout kontakt na příslušnou kompetentní organizaci či osobu. Z poslední doby alespoň připomeňme, že jsme ke konkrétním problémům zejména z oblasti autorsko-právní několikrát pozvali ředitele agentury DILIA pana doktora Srstku, který vždycky ochotně přišel poreferovat i poradit.

Snažíme se, a to i ve spolupráci s dalšími profesními organizacemi, plnit prvotní zadání činnosti FITESu: být tu pro profesionály z oblasti filmu a televize. Spojujeme síly například s Asociací producentů v audiovizí, s Asociací režisérů a scenáristů či Asociací českých kameramanů; vždyť nám jde o stejnou věc a v jednotě je síla. Jak to na březnové valné hromadě řeklá místopředsedkyně Olga Sommerová: „Když se spojíme, nebudeme se bát vlka nic.“

Jednáme s Ministerstvem kultury, vrcholnými českými politiky, Českou televizí, s její radou, Ochranným svazem autorským, s Divadelní a literární agenturou, Státním fondem ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie... A dostávají se i výsledky. O některých jednáních, občas možná přestřelkách, každopádně ale o každodenní systematické činnosti výkonného výboru a dalších členů FITESu se koneckonců pravidelně dočítáte i na stránkách Synchronu. Nebude tomu jinak ani v tomto čísle. Navíc v jeho rámci dáme prostor i kolegům ze spřátelených organizací.

A než popřejeme pěkné prázdniny, posíláme vám všem výzvu: pište nám, přicházejte s podněty, názory i připomínkami; budeme moc rádi, když vás na stránkách Synchronu promluví co nejlépe.

Příjemné počtení a hezké léto (ať už kdekoliv) přejí

redakce a redakční rada Synchronu

Z obsahu

- 2 Ze života FITESu, korespondence s Radou ČT i českými politiky
- 15 Veřejnost sobě a tobě
- 19 Kritický obzor o filmu Václava Kadrnky
Osmdesát dopisů
- 23 Zadáno pro mladé
- 24 Děje se ve světě filmu
- 25 O českých filmových loutkách
- 25 Výročí, narozeniny, úmrtí
- 28 Nejtěžší volba, nový film D. Smržové
- 28 ARAS v Synchronu
- 29 Pohledy za hranice
- 31 Dopis FITESu Poslanecké sněmovně
- 34 Ohlédnutí za Zlín Film Festivalem
- 36 Cena Pavla Kouteckého
- 37 Causa Kovář z Podlesí – o filmu, který zatím nevznikl
- 40 Přihláška do soutěže Trilobit 2011
... a další čtení

Autoři fotografií: Miloš Fikejz, Líba Taylor, Archiv FITES, Tomáš Pilát, Jaroslav Černý, Jana Tomsová, František Němec, České filmové centrum, Magdaléna Medková, Marie Šandová, Mirka Humplíková, Pavel Klus, Jolana Dolejšova-Thompson, Anna Šebestová, Michaela Rýgrová, Archiv Ceny P. Kouteckého.

Tradiční FITESPARTY

konaná v rámci

Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech

proběhne tentokrát v úterý 5. července
od 15.30 hodin
na terase hotelu Thermal

Téma FITESPARTY bude upřesněno
na samostatných pozvánkách

Těšíme se na viděnou!

DISKUSE: FITES – JAKÝ JE A JAKÝ BY MĚL BÝT?

Vážené členové, napište nám, jak byste si představovali další směřování Fitesu a jeho náplň činnosti. Co všechno by měl Fites dále dělat, co naopak by dělat neměl. Těšíme se na Vaše hojně příspěvky, které otiskneme v dalším Synchronu.

SYNCHRON, časopis Českého filmového a televizního svazu FITES, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2, tel./fax 222 562 331, kontakty: info@fites.cz, produkce@fites.cz, redakce@fites.cz, uctarna@fites.cz. Číslo účtu v Komerční bance Praha-východ je 26831021/0100. Řídí redakční rada: Tomáš Pilát, Agáta Pilátová, Jarmila Cysařová, Daniel Růžička, Jiřina Hradecká, Martin Skyba, Zdena Čermáková. Redakce: Tomáš Pilát (šéfredaktor), Agáta Pilátová, kontakt: redakce@fites.cz. Sazba a grafická úprava Nataša Allramová, tisk Agentura Jiří Bruna JB, j.bruna-tisk@sez-

nam.cz. Vychází 6x ročně za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Nadace ČLF. Evidence MK ČR č. E 13763. ISSN 1213-9181. Inzerce zajišťuje CLOWN CZ, Václavské náměstí 19, 110 00 Praha 1, tel. 234 656 123, fax 234 656 138, info@clown.cz. Expedice DUPRESS Podolská 110, 147 00 Praha 4, tel. 241 433 396, 721 407 486. Toto číslo bylo dáno do tisku 6. června 2011. Předplatné 600 Kč (včetně poštovného) je pro členy Fitesu zahrnuto v členském příspěvku. E-mail: tomas.pilat@rozhlas.cz, agata.pilatova@tiscali.cz http://www.fites.cz

FITES NAVRHL REŽISÉRA JANA NĚMCE NA UDĚLENÍ CENY MINISTRA KULTURY ZA PŘÍNOS V OBLASTI KINEMATOGRAFIE A AUDIOVIZE

Zdůvodnění – Jan Němec, excelentní umělec, experimentátor, filmař, autor filmů hraných, hudebních a dokumentárních se prosadil již na FAMU v době studií a posléze zazářil jako tvůrce české nové vlny spolu s Věrou Chytilovou, Jiřím Menzelem, Ester Krumbachovou, Ivanem Passerem, Milošem Formanem a Pavlem Juráčkem. Dílo těchto tvůrců získalo světový ohlas, v roce 1969 byl Jan Němec anglickým filmovým časopisem *Film and Filming* prohlášen za nejlepšího světového režiséra.

V roce 1974 z politických důvodů emigroval, v roce 1990 se vrátil do Československa a pokračoval ve své filmařské tvorbě díky hranými a dokumentárními. Jako pedagog působil před revolucí na univerzitách v Yale a Berkeley, po návratu na Filmové a televizní akademii nejprve na katedře dokumentární tvorby, nyní na katedře hrané tvorby.

Kromě filmů dokumentárních a hudebních natočil deset hraných filmů, za něž obdržel ceny na domácích a zahraničních filmových festivalech. Na

konci loňského roku měl premiéru jeho poslední film *Heart Beat 3D*.

Jeho originální dílo je navždy zapsáno v historii české kinematografie. V letošním roce oslaví pětasedmdesátiny, i proto jsme přesvědčeni, že by tato výrazná osobnost české kultury měla být poctěna Cenou Ministerstva kultury za tvůrčí přínos v oblasti kinematografie.

Žádost podepsala místopředsedkyně FITESu doc. MgA. Olga Sommerová.

Otevřený dopis FITESu a ARASu Radě ČT

FITES nadále vede čilou (občas spíše jednostrannou) korespondenci s Radou České televize. Zde je chronologický přehled některých dosavadních kroků:

FITES a ARAS zaslaly v prosinci 2010 otevřený dopis Radě ČT, v němž vyzývají Radu ČT jakožto kontrolní orgán této veřejnoprávní instituce k odpovědi na otázky v tomto dopise kladené.

Vážení členové Rady České televize, zástupci profesionálních odborových filmařských organizací ARAS a FITES podávají protest proti způsobu, jakým generální ředitel České televize pan Jiří Janeček na zasedání Rady ČT dne 8. prosince 2010 zneužil své funkce.

1 Jiří Janeček formou nepravd a zmanipulovaných informací uváděl celkové náklady na výrobu pořadů, vydával je za zisk několika málo tvůrců. Součet všech rozpočtů za období mnoha let na vznik i několika set pořadů, na kterých se podílely desítky režisérů a stovky jiných profesí (honorář příslušného tvůrce představuje jen zanedbatelnou část), prezentoval, jako by tyto prostředky byly směřovány přímo několika lidem. Generální ředitel opomněl uvést, co za to ČT a jak výhodně získala (tato díla navždy a bez dalších autorských závazků ČT zůstávají). Všechny rozpočty pořadů vycházejí z obvyklých podmínek stanovených ČT, kterým se tvůrci zcela podřizují. Takový způsob záměrně nepravdivého informování Rady ČT považujeme za nedůstojný veřejné instituce. Většina signatářů s ČT navíc nespolupracuje, jsou pouze jejími koncesionáři a jde o osobnosti kulturní veřejnosti nezpochybnitelného charakteru. Pro řadu z nich jsou podobné soudy urážlivé a zcela nepravdivé. Toto selhání generálního ředitele veřejné instituce s hlavním posláním podávání pravdivých informací však představuje cosi nebezpečnějšího. Buď jako ředitel České televize nezná rozdíl mezi rozpočtem a honorářem, nebo záměrně Radě ČT a veřejnosti lže, aby co nejvíce poškodil některé signatáře otevřeného dopisu předsedům politických stran. Obě možnosti považujeme za neslučitelné s funkcí ředitele televize veřejné služby, která ze zákona má poskytovat objektivní a ověřené informace. Tyto kroky Jiřího Janečka měly odvést pozornost od jednoho ze základních selhání vedení České televize, tj. záměru vyvést hlavní zdroj svých příjmů a nezávislosti, správu koncesionářských poplatků mimo ČT do rukou jednoho soukromého podnikatelského subjektu. Česká televize musí zůstat ekonomicky nezávislá nejen na vládě a Parla-

mentu, ale i na podnikatelských skupinách. Jinak by došlo k plíživé privatizaci ČT a obsah vysílání by mohl být ovlivňován podnikatelskými zájmy.

ARAS a FITES budou sledovat velmi bedlivě další kroky vedení ČT a každý pokus o diskriminaci signatářů – tvůrců ihned zveřejní, aby zabránily návratu praktik totalitního režimu do chodu ČT. Generální ředitel použil – jak sám říká *několikrát* – citát Bertolta Brechta „Moc má ten, kdo platí“. Pan ředitel ale není majitelem ČT, je jejím dočasným správcem a tato televize je ze zákona televizí veřejné služby, kterou si platí veřejnost svými poplatky. Obracíme se tedy na Radu ČT, aby zvážila všechny možnosti, jak ukončit angažmá Jiřího Janečka v čele České televize, které kompromituje televizi veřejné služby, snižuje její věrohodnost, porušuje své zákonné poslání.

Viz: „Domnívá-li se kdokoliv z české veřejnosti, že Česká televize porušila či porušuje díky činnosti a/nebo nečinnosti generálního ředitele ČT, který je zodpovědný za její řádné fungování, své zákonné poslání, může se podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, v platném znění, obrátit na Radu ČT se stížností na generálního ředitele ČT. Rada ČT o stížnosti rozhodne, zpravidla poté, co přijme od generálního ředitele o obsahu stížnosti vysvětlení.“

2 Žádný dialog k dramaturgickému profilu veřejnoprávní tvorby, internímu hodnocení tvorby, k hospodaření, programové struktuře a zejména pak konzultace k restrukturalizaci (která byla tajena před zaměstnanci, veřejností, tvůrčími organizacemi...) se nekonal a vedení se o něj nejenom nepokusilo, dokonce ho odmítlo. Na žádost z května roku 2010 o schůzku byly profesní organizace odkázány na říjen roku 2010. Neuskutečnila se nikdy. Navzdory tomu, že tyto svazy léta vyzývají k zásadní proměně veřejnoprávního média, která by měla přinést nejen ekonomické výsledky, ale i programové přiblížení se k ideálu veřejnoprávní služby ČT.

3 Zveřejnění honorářů všech autorů vítáme a deklarujeme, že pochopitelně nemáme námitek, aby tento výdaj České televize byl veřejnosti zpřístupněn. Pokud pan generální ředitel Jiří Janeček myslel svá slova upřímně (a nešlo jen o zkratkovité populistické prohlášení), a opravdu hodlá transparentně doložit hospodaření ČT s veřejnými prostředky (se cca 7 miliardami Kč, které má ČT ročně k dispozici z výběru koncesionářských poplatků), jde jen o opožděnou vstřícnou reakci na mnohaleté naléhání tvůrců i veřejnosti, vůči kterému byly vedení ČT i Rada ČT doposud zcela hluchí.

Vedení ČT by mělo urychleně zveřejnit finanční rozbor „*zpětně, např. za uplynulých pět let*“, jak navrhuje GŘ Jiří Janeček, v němž budou jasně definované:

Objemy finančních prostředků, investovaných do výroby vlastních programů a nakupovaných programů v rozpočtovém vztahu k celku oněch cca 7 miliard Kč (poměr investic do výsledného produktu – programů, které ČT vyrábí, a celkových disponibilních prostředků ČT):

- podíl výroby vlastních dokončených pořadů za rok / počet minut (stopáž) těchto pořadů
- podíl celkových nákladů ČT za rok / stopáž vlastních dokončených pořadů za rok
- vlastní výroba (externí + tzv. interní peníze)
- nakupované pořady
- náklady přímo související s vysíláním a výrobou (přenos signálu Radiokomunikace, správa archivu, atd.)
- režie ČT (tj. platy vedení, autoprovoz vedení a střední management, právníci, účetní, správa budov, správa IT apod.)

Objemy finančních prostředků, které ČT investuje do tvorby a výroby programu a provozu jednotlivých kanálů (zejména pak: poměr financí na tvorbu a výrobu programů sportovních /ČT4/ ve vztahu k programům ostatním /ČT1+2+3/).

(Podotázka: Jak je v ekonomických kalkulacích ČT4 zahrnuta okolnost, že současně s vysíláními programy jsou distribuovány stovky reklam).

Objemy finančních prostředků, které ČT investuje do jednotlivých kategorií programů ve struktuře:

- zpravodajství
- hraná tvorba
- dokumenty
- tvorba pro děti
- vzdělávací programy
- publicistika
- velké zábavné pořady a estrády
- přenosy a záznamy ze sportovních utkání

Poměr objemu finančních prostředků, jakým se podílí náklady na honoráře tvůrčích profesí na nákladech jednotlivých kategorií programů. Celkové náklady na výrobu jednotlivých programů nad určitý finanční limit (kupř. 2, nebo 3 mil. Kč.), s vyčíslením honorářů hlavních tvůrčích profesí v absolutním vyjádření i procentuálním poměru. Předpokládáme, že GŘ ČT J. Janeček měl na mysli vyčíslení honorářů všech tvůrců, nejen *signatářů „Otevřeného dopisu“*. Objemy finančních prostředků, které byly a jsou v jednotlivých letech investovány do tvorby a výroby programů, zadávaných jednotlivým externím producentům a firmám.

Objemy finančních prostředků, které byly a jsou investovány do

konkrétních koprodukcí s externími producenty a firmami nad určitý finanční limit (kupř. 500 tisíc Kč) s tím, že bude zároveň zveřejněn celkový rozpočet programu a poměr mezi náklady ČT a vkladem koproducenta a výsledný podíl na právech ČT a externích producentů a firem.

Objem finančních prostředků, které byly a jsou investovány do různých druhů externí poradenské činnosti (externí služby účetní, daňové, právní, konzultantské, poradenské, zprostředkování kupř. obchodů nebo služeb, dále studie, odborné posudky, projekty zpracováváné externě; výdaje na propagaci v případech, kde ČT platila za vlastní propagaci někomu druhému a poskytnuté zálohy na všechny výše uvedené kategorie).

Rozbor nákladů, dle bodu 8), zveřejnit:

v agregované podobě pro jednotlivé kategorie činností; konkrétně u činností nad určitý finanční limit.

Objem finančních prostředků, investovaných do zahraniční prezentace vlastní produkce ČT:

- plné náklady spojené se zahraniční prezentací ČT (služební cesty, hrazené účastnické poplatky, pronájmy stánků apod.)
- výnosy z prodeje práv k pořadům ČT a z prodeje ostatních produktů do zahraničí

Celkové roční odpisy v bilanci ČT a z toho:

- odpisy technologií a zařízení pro výrobu pořadů a vysílání;
- celkové roční výdaje na investice a z toho: investice do technologií a zařízení pro výrobu pořadů a vysílání

Uvítali bychom, kdyby součástí takové analýzy z hlediska veřejnoprávních priorit bylo zdůvodnění vedení ČT a Rady ČT pro upřednostnění zřízení kanálu ČT4 v době, kdy veřejnoprávní televize nemá (a patrně v dohledné době ani nebude mít):

- veřejnoprávní kanál dokumentů (typu Spektrum, Viasat History, Viasat Nature, Nacional geografic, Discovery, Doku cs; BBC Lifestyle, Animal Planet apod.);
- veřejnoprávní kanál pro děti (typu Disney Channel; CBeebies BBC apod.);
- kanál pro experimentální tvorbu (typu ARTE, ART Channel apod.).

Taková ekonomická analýza je pro posouzení, jak ČT plní veřejnoprávní úlohu, zcela zásadní. Vytváří přehled nejen o úrovni hospodaření, ale především o hierarchii priorit. Tvůrčí pracovníci takové rozborů v zájmu transparentnosti požadovali marně již řadu let. Data nebyla vedením ČT nikdy poskytnuta pod záminkou různých „utajovacích“ klauzulí ve smlouvách. Současně jsme přesvědčeni, že tato analýza by měla být součástí výroční zprávy Rady České televize Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Proto podstupujeme tento dopis předsedům politických stran.

Radu ČT, jako orgán veřejnosti, která má kontrolovat dle zákona Českou televizi žádáme, aby se vážně naším dopisem zabývala a nehájila jen zájmy své a vedení České televize.

ARAS, předseda Doc. Mgr. Petr Kaňka

Karlovo nám.19, 120 00 Praha 2

FITES, místopředseda Ivan Biel

Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2

Na vědomí:

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

Předsedové politických stran

A ještě jeden zásadní dopis odeslaný FITESem na adresu Rady ČT

Rada České televize
PaedDr. Jiří Baumruk
předseda
Kavčí hory
140 70 Praha 4

V Praze 10. 5. 2011

Vážení členové Rady České televize,
Český filmový a televizní svaz a Asociace režisérů a scénáristů se na vás obracejí se stížností na porušení autorského zákona ze strany České televize v případě původního dokumentárního pořadu členů FITESu, autorů Moniky a Břetislava Rychlíkových.
Česká televize šest let vysílala původní autorský formát Moniky Rychlíkové a Břetislava Rychlíka Případ pro ombudsmana. Příběhy občanů, kteří se setkali s arogancí státní správy, měl nejvyšší sledovanost dokumentárních pořadů brněnské ČT a patřil k divácky vůbec nejúspěšnějším formátům celé České televize.
V květnu 2010 dramaturg pořadu řádně podal návrh na zařazení dalších dílů tohoto pořadu do výroby. Od té doby se rozběhl kolotoč zapírání, vytáček a nepravdivých informací ze strany dramaturgie České televize, viz příloha.

Vážení členové rady České televize,
profesní svazy FITES a ARAS vás žádají o prošetření tohoto případu a odpovědi na následující otázky:
Proč se mimořádně sledovaný pořad, zcela jednoznačně plnící zadání veřejné služby občanům, v televizi veřejné služby ruší?
Proč se podaný námět autorské dvojice zašantročí, aniž by byl řádně zúřadován v bance námětů, a to z důvodu ochrany autorů a naplnění autorského zákona? Podle svědectví dramaturga pořadu pana Oto Průši byl námět včas a řádně podán, přijat šéfem programu TS Brno panem Davidem Ziegelbauerem.
Proč je ve veřejnoprávní instituci možná krádež duševního vlastnictví, v tomto případě originálního formátu Případ pro ombudsmana, a vytvořen projekt Ochránce, kopírující původní námět, který si přivlastnili jiní „autoři“?
Jak je možné, že od září roku 2010 (!) do května roku 2011 se autoři nedozvěděli, jaký je osud jejich podání, neobdrželi odpověď na urgence (poslední žádost autorů je z března roku 2011).
Proč měly obdobný osud všechny náměty podané Monikou a Břetislavem Rychlíkovými? Cyklus dětských dokumentů Tak to vidím já zmizel bez vysvětlení z obrazovky.
Žádné zprávy neobdrželi autoři k možnému pokračování občanský cenného cyklu Intolerance, který systematicky mapoval různé podoby netolerance v české společnosti.
Půl roku připravovaný komponovaný večer k desátému výročí ustanovení Veřejného ochránce práv byl podmíněn neúčastí Břetislava Rychlíka, takže autoři na svoji půlroční práci zcela bez náhrady rezignovali.
Naskytá se otázka, zda takovéto chování jistých zaměstnanců ČT v rozhodujících pozicích nesouvisí s kritickými postoji Břetislava Rychlíka k poměrům v České televizi, neboť vystoupení některých členů Rady ČT v prosinci minulého roku, v demokratické společnosti zcela nepřijatelných, toto podezření vzbuzuje.
Vážení členové Rady České televize,
v důvěře ve vaši zodpovědnost, vyplývající ze Zákona o České televizi, vás žádáme o bezodkladné vyšetření této kauzy a odpověď na naše otázky v zákonem určené lhůtě.

Výkonný výbor FITESu
Pod Nuselskými schody 3
120 00 Praha 2
info@fites.cz

Rada ARASu
Karlovo nám. 19
120 00 Praha 2
info@aras.cz

FITES, ARAS, České centrum PEN klubu a Inventura demokracie opětovně apelovaly dne 27. 4. 2011 v dopise předsedům politických stran na změnu volby mediálních rad v souvislosti s aktuální dovolbou do Rad České televize a Českého rozhlasu s návrhem kandidátů z řad respektovaných osobností. Dopis byl poslán na vědomí Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky, ministru kultury Jiřímu Besserovi, Václavu Menclovi, předsedovi volebního výboru Parlamentu ČR, a Anně Putnové, předsedkyni Kulturního výboru Parlamentu ČR.

V Praze 27. 4. 2011

RNDr. Petr Nečas, předseda ODS
Karel Schwarzenberg, předseda TOP 09
Mgr. Radek John, předseda strany Věci veřejné
Bohuslav Sobotka, předseda ČSSD

Vážený pane předsedo,

v souvislosti s výzvou předsedkyně PS Parlamentu ČR paní Miroslavy Němcové k předložení nominací kandidátů do rad veřejnoprávních médií si dovoluujeme připomenout otevřený dopis, kterým se **ve čtvrtek 2. 12. 2010** k situaci v České televizi obrátili na představitele nejvýznamnějších politických stran České republiky reprezentanti profesních filmařských organizací **Českého filmového a televizního svazu (FITES), Asociace režisérů a scénáristů (ARAS), Českého centra Mezinárodního PEN klubu a studentského hnutí Inventura demokracie spolu se 150 osobnostmi českého kulturního a veřejného života.**

Mezi signatáři výzvy nechyběli **spisovatelé Josef Škvorecký, Ludvík Vaculík, Jiří Dědeček, Antonín Bajaja, Jan Vodňanský, filmaři Helena Třeštíková, Jiří Krejčík, Juraj Herz, Olga Sommerová, Fero Fenič, Filip Remunda, Stanislav Milota, Kristina Vlachová, divadelníci Vladimír Morávek, Petr Oslzlý, Boris Hybner, Vlasta Chramostová, Zdeněk Svěrák, novináři Petruška Šustrová, Josef Klíma, Jiří Peňás, Jan Rejžek, fotograf Jindřich Štreit, historik Vilém Prečan, výtvarník Jiří David, předseda Spolku Šalamoun John Bok, hudebník Vladimír Merta** nebo představitel Rady uměleckých obcí, Obce spisovatelů, signatářů Charty 77 a další.

Signatáři vyzvali politickou reprezentaci země k zastavení rozvratu České televize a změně systémově vadných mediálních zákonů. Připomněli legislativní absurditu, která umožňuje volbu do mediálních rad podle stranického klíče. Stávající způsob volby těchto kontrolních orgánů, které mají zastupovat veřejnost, považují autoři za průhlednou formu korupce.

Vážený pane předsedo, v návaznosti na naši schůzku si dovoluujeme vyslovit víru, že tolik důležitá dovolba do mediálních rad bude letos probíhat v deklarovaném posílení role profesních organizací a věrohodných osobností veřejného života. V době, kdy je důvěra občanů v demokratický systém tak hrubě narušena, by byl jakýkoliv systém stranických obchodů a rozdávání trafik dalším nebezpečným krokem.

Jednou z prvotních podmínek je bezpochyby veřejná volba kandidátů, aby občané měli možnost sledovat kdo a pro jaké kandidáty hlasuje.

Profesní filmařské a spisovatelské organizace se studentským hnutím Inventura demokracie oslovily ke kandidatuře kvalitní kandidáty.

Vážený pane předsedo,

v důvěře v zodpovědnost, vyplývající z Vaší funkce, jsme přesvědčeni, že se zasadíte o to, aby tyto důležité instituce veřejné služby v demokratickém státě plnily svou funkci.

V očekávání Vaší odpovědi

Český filmový a televizní svaz

doc. MgA. Olga Sommerová, místopředsedkyně FITESu
MgA. Ivan Biel, místopředseda FITESu
Pod Nuselskými schody 3
120 00 Praha 2
info@fites.cz

Asociace režisérů a scénáristů

doc. Mgr. Petr Kaňka, předseda ARASu
Karlovo nám. 19
120 00 Praha 2
info@aras.cz

České centrum Mezinárodního PEN klubu

Libuše Ludvíková, tajemnice PEN klubu
Klementinum 190
110 00 Praha 1
centrum@pen.cz

Inventura demokracie

Tomáš Kopečný, student
Studentská unie UK
Ovocný trh 5
116 36 Praha 1
Tomas.Kopecny@inventurademokracie.cz

Na vědomí:

Miroslava Němcová, předsedkyně Poslanecké sněmovny ČR
PhDr. Lubomír Zaorálek, místopředseda Poslanecké sněmovny ČR
JUDr. Vlasta Parkanová, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny ČR
ThDr. Kateřina Klasnová, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny ČR
Milan Štěch, předseda Senátu Parlamentu ČR
MUDr. Přemysl Sobotka, místopředseda Senátu Parlamentu ČR
PaedDr. Alena Gajdůšková, místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR
JUDr. Petr Pithart, místopředseda Senátu Parlamentu ČR
MUDr. Jiří Besser, ministr kultury ČR
Ing. arch. Václav Mencl, předseda volebního výboru PČR
doc. Anna Putnová, předsedkyně Kulturního výboru PČR

Někteří politici reagovali na naše protesty proti březnovému nepřiměřenému zásahu Vojenské policie v budově zpravodajství České televize

Dopis předsdkyně Poslanecké sněmovny PČR Miroslavy Němcové

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

MIROSLAVA NĚMCOVÁ

PŘEDSÍDKYNE POSLANECKÉ SNĚMOVNY

V Praze dne 19. dubna 2011
Č.j.: 3738/11

Vážená paní místopředsdkyně,
Vážený pane místopředsedo,

reaguji na Váš dopis k násilnému zásahu v budově České televize.

Dovoľte, abych Vás v této souvislosti informovala, že 15. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, která byla svolána na 24. 3. 2011 od 11:30 hodin, měla na programu mj. Informaci ministra obrany Alexandra Vondry o okolnostech nepřiměřeného zásahu Vojenské policie na půdě veřejnoprávní České televize. Pan ministr podal k případu informaci, avšak program schůze nebyl následně schválen a k bodu nebylo přijato žádné usnesení a schůze byla ukončena. Stenografický záznam tohoto jednání je možné nalézt na sněmovních internetových stránkách.

Osobně pokládám zásah za nepřiměřený a ke stejnému závěru dospělo i jednání výboru pro obranu a bezpečnost poslanecké sněmovny. Pan ministr vyvodil i osobní důsledky, nabídl svoji funkci k dispozici.

S úctou

Vážená paní
Olga Sommerová
místopředsdkyně

Vážený pan Ivan Biel
místopředseda
FITES
Pod Nuselskými schody 1721/3
120 00 Praha 2

Předseda vlády České republiky

Petr NEČAS

V Praze dne *11.* dubna 2011
Č.j. 05077/11-OSV

Vážená paní místopředsedkyně,
Vážený pane místopředsedo,

odpovídám na Váš dopis, ve kterém vyjadřujete znepokojení nad zásahem Vojenské policie v České televizi.

Předmětem zájmu Vojenské policie nebyla Česká televize a její nezávislost a v žádném případě pak jakékoliv omezení práva na svobodu vyjadřování. Cílem zásahu mělo být vyšetření okolností úniku původně utajovaného dokumentu, a proto jako takový byl legální. Nicméně vlastní provedení v důsledku selhání několika jednotlivců se stalo naprosto nepřiměřeným a neprofesionálním. Důkladné vyšetření a vyvození důsledků tudíž považuji za nezbytné. O závěrech šetření tohoto zásahu bude Ministerstvo obrany veřejnost informovat.

Vážená paní místopředsedkyně, vážený pane místopředsedo, rád bych Vás ujistil, že svoboda projevu není v České republice nijak porušována ani omezována.

Se srdečným pozdravem

Vážená paní
Olga **Sommerová**
místopředsedkyně
Vážený pan
Ivan **Biel**
místopředseda
FITES Český filmový a televizní svaz
Pod Nuselskými schody 1721/3
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Reakce FITESu

Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
Předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
Miroslava Němcová
Sněmovní 176/4
118 00 Praha – Malá Strana

V Praze dne 10. 5. 2011

Vážená paní předsedkyně,
velice děkujeme za Vaši odpověď ze dne 29. dubna 2011 na naši stížnost proti zá-
sahu Vojenské policie v České televizi.

Vážíme si Vašeho přístupu k celé problematice a chceme Vás jen ujistit, že naše stížnost nebyla zaměřena proti samotnému vyšetřování okolnosti úniku původně utajovaného dokumentu, ale spíše proti vlastnímu provedení zásahu orgánů Vojenské policie.

Boj proti omezování a porušování svobody slova v České republice je pro FITES, jakožto svaz pracovníků angažovaných v audiovizuálních médiích, jednou z hlavních priorit, proto si o to více ceníme Vašeho přístupu a se zájmem budeme čekat na výsledky šetření.

Se srdečným pozdravem

Olga Sommerová
Ivan Biel

FITES také navrhl své kandidáty do grantové komise MK ČR

Vážený pan
MUDr. Jiří Besser
ministr kultury
Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1
118 00 Praha 1

V Praze, 24. 2. 2011

Věc: návrh kandidátů na doplnění Rady státního fondu ČR pro rozvoj kinematografie

Vážený pane ministře,
reagujeme na Váš dopis, který Filmový a televizní svaz obdržel 14. února 2011,
v němž jste nás požádal o návrh kandidátů na doplnění Rady Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj kinematografie.
V přílohách posíláme životopisy a výpisy z trestního rejstříků našich čtyř kandidátů:

Helena Slavíková
Šárka Kosková
Pavel Linhart
Ladislav Mrklas

Srdečně Vás zdravím
doc. MgA. Olga Sommerová
místopředsedkyně FITESu
olga@sommerova.cz
+420 603 984 618, +420 737 580 680

63. Čtvrtletník FITESu

Zatím poslední **Čtvrtletník FITESu** a spolupořadatele ARASu na téma **Autorské smlouvy s Českou televizí** byl svým způsobem překvapením. Slušně zaplněné auditorium bylo svědkem něčeho, co už dlouho nebylo na takových setkáních vidět. Nejenom, že zde bylo skoro celé vedení České televize, ať už na podiu, či v prvních řadách, ale mohli jsme zde přivítat i zástupce ostatních profesních organizací, od herců, přes kameramany až po producenty a další. Bylo zřejmé, že téma autorských, ale i jiných smluv s ČT hluboce zajímá celou širší audiovizuální veřejnost.

Beseda byla moderována Miroslavem Adamcem z ARASu, jemuž na podiu za ČT čelili paní ředitelka Majstorovičová, pan ředitel výroby Myslík a dr. Soběslavský z právního oddělení. Jejich oponentem na podiu byl JUDr. Srstka. Hned na začátku diskuse pan ředitel Myslík vytáhl jedno ohromující číslo: Česká televize za minulý rok řešila 91 000 autorských smluv! Ty také zůstaly hlavní náplní večera. Z otázek i odpovědí panelu vyšla najevo nespokojenost přítomných tvůrců se samotnou strukturou smluv a hlavně s tím, jak smlouvy preferují Českou televizi na úkor samotných autorů. Těm především vadí na smlouvách neexistující partnerský vztah mezi producentem a autorem. Nejedná se s nimi jako s rovnocennými partnery. Řešila se zde také otázka licencí, archivů a s tím spojená komunikace mezi tvůrci a dramaturgy.

Že Česká televize je velice neohybné stvoření, bylo jasné hned od začátku. Na tomto Čtvrtletníku však padlo několik podnětů, které by mohly „s trochou dobré vůle“ alespoň malinko s tímto kolosem pohnout. Doufejme.

Ivan Biel

V následujícím čísle Synchronu uveřejníme stenografický záznam.

Valná hromada FITESu 21. března 2011

O valné hromadě FITESu jsme už informovali v minulém čísle Synchronu. Neměli jsme ale k dispozici stenografický záznam a usnesení, oba materiály tedy předkládáme nyní.

Zkrácený stenografický záznam

Olga Sommerová: Vítám vás na valné hromadě FITESu; musím říct, že když byla nedávno mimořádná valná hromada v Nuslích, bylo nás mnohem víc. Takhle tu revoluci neuděláme! Ale to jen na okraj.

Úvodem prosím kolegy z ČT Adama Komerse a Antonína Dekoje, aby přednesli zprávu o přepadení České televize.

Adam Komers: V první řadě cítím potřebu poděkovat výkonnému výboru FITESu za to, že nás velmi rychle podpořil v našem protestu proti této – jak to říct slušně – nehoráznosti. Moc děkujeme celému FITESu! Myslím, že to tak má být v rámci jedné branže: když je potřeba, tak držíme při sobě.

A teď stručně o tom, co se stalo a co následovalo. Ve čtvrtek 10. března se dostavili v odpoledních hodinách do budovy zpravodajství České televize dva pánové v civilu. Dožadovali se jakéhosi dokumentu, který byl kdysi tajný. Už asi půl roku ale tajný není a kolega Rožánek z tohoto dokumentu čerpal při zpracování jedné reportáže. (Dokument se týkal bývalého šéfa vojenské tajné služby Miroslava Krejčíka.) Když tento dokument nedostali, protože v té době ani kolega Rožánek nebyl v televizi, ale dokonce ani v České republice – byl v Afghánistánu na natáčení u našich vojáků -, tito pánové bez povolení soudcem či státním zástupcem zapečetili kancelář, kde Karel Rožánek a dva další kolegové sedí. Naše vedení redakce zpravodajství po poradě s právníkem prohlásilo, že zapečetění je naprosto nesmyslné, kancelář se rozpečetila a kolegové, kteří tam byli, normálně pokračovali v práci. Karel Rožánek se vrátil myslím ve čtvrtek večer a nedělo se vlastně nic. Až v pátek těsně před 19. hodinou – všimněte si toho taktického načasování – těsně před vysíláním hlavní zpravodajské relace! – vtrhlo komando vojenské policie v neprůstřelných vestách s automatickými zbraněmi do budovy zpravodajství, přelezli turnikety a dá se říct, že vyrabovali celou kancelář Karla Rožánka a dvou kolegů. Odnesli z kanceláře počítače a veškeré písemnosti kromě denního tisku. Tato razie trvala asi pět hodin. Je pravda, že druhý den se prokázali jakýmsi povolením soudce a státního zástupce, ovšem posléze ukázalo, že tak to vůbec nebylo myšleno a že nic takového si dovolit neměli. Tolik ke sledu událostí.

Co se stalo v dalších dnech? Samozřejmě typicky česká záležitost. Celá věc se posunula někam, kde vůbec nemá být. Začalo se diskutovat o tom, jestli to je přiměřené nebo nepřiměřené, ale vůbec se nemluví o tom, že to bylo naprosto nepřipadné, a že to absolutně odporuje evropskému právu. Jsme členy EU a v Evropě existuje rozsudek Ústavního soudu Spolkové republiky Německo z roku 1965, kde se shodou okolností stalo něco podobného. Tenkrát deník Spiegel také čerpal z jakéhosi tajného materiálu a Ústavní soud SNR posléze jasně řekl, že žurnalistika nepředstavuje typ „zrádce vlasti“. Žurnalistům málo záleží na tom, jestli prozradili nějaké tajemství, nebo ne, a zdali tato tajemství jsou právem za tajemství považována. Při posuzování jde hlavně o to, s jakým úmyslem si dotčený muž takový materiál obstaral. Novinářům jde o kritické posouzení politiky a své názory potřebují podložit fakty. A to je ve svobodné demokratické zemi vážný úkol. Tato úvaha vychází z přesvědčení, že moderní média mají informovat, bavit, ale i kontrolovat ostatní tři moci – tj. moc ústavní, výkonnou a soudní. Toto evropské pravidlo se u nás tedy bohužel zatím nerespektuje.

Kromě FITESu nás podpořila i světová odborová světová centrála UNI-MEI, jejímiž jsme členy jakožto odborový svaz MEDIA. Ti se obrátili na českého premiéra i na obdobu výboru pro obranu a bezpečnost v Evropském parlamentu. To znamená, že věc by se měla řešit i na úrovni evropských institucí.

A proč je tak důležité dodržovat evropské pravidlo, že práce novinářů je svým způsobem nedotknutelná? Myslím, že to je naprosto jasné zejména v České republice. V Česku, které je – nebojím se to říct – zkorumpované od pudy až po sklep, se přeče nevyšetří nikdy nic jinak, než že se to zveřejnil! Prostě když si vyšetřovatelé už nevědí rady a sami cítí, že se to politicky tzv. hrne pod koberec, vyšetřky se někdo najde, kdo tu věc dá novinářům. Kdyby nebylo novinářů, tak se tady nikdy nic v této zemi nevyšetří! Takže novináři skutečně mají být nedotknutelní a něco takového se v civilizovaném světě opravdu nedělá. (Potlesk.)

V průběhu dalšího jednání:

Adam Komers: Doplňuji své úvodní expozé o přepadení ČT. (Čte z mobilu:) Ted vyšla zpráva, že vojenská policie vrátila České televizi zbytek věcí zabavených při razii. Nenašla žádné důkazy o ohrožení utajované informace. Televize chystá ústavní stížnost. Takže blamáž!

Olga Sommerová: Prosím Ivana Biela, aby přečetl dopis FITESu.

Ivan Biel čte prohlášení Výkonného výboru FITESu vydané hned poté, co se tyto události sběhly. Text protestního dopisu přijali přítomní potleskem. (Pozn. red: text dopisu viz Synchron č. 2/2011 str. 2.)

Valná hromada na návrh předsednictva posléze jednomyslně zvolila návrhovou komisi (Václav Čapek a Jarmila Cysařová) a sčítací komisi (Jasoň Šilhan a Jana Tomsová).

Olga Sommerová: Dalším bodem programu je zpráva o konferenci Veřejnost sobě.

Ivan Biel: Nejprve chci poděkovat Asociaci režisérů a scenáristů, kteří především konferenci zorganizovali. Podle mě to byl velký úspěch! FITES se organizace částečně účastnil. Většina práce byla opravdu na ARASu a zejména na Martinovi Pátkovi, kteří udělali velkou práci. Myslím, že konference dopadla velice dobře.

Martin Pátek: Jsme nesmírně potěšeni, že se konečně podařilo, že obě naše organizace spolupracují. I kdyby ta konference nedopadla dobře, tak tohle už je úspěch, protože v jednotě je síla. Budeme ji potřebovat. A hlavně: touto konferencí jsme dokázali panu generálnímu řediteli ČT, že umíme být konstruktivní a že nejde jen o konfrontaci, jak se domníval. Konference byla plánována už před rokem, a kdyby pan generální ředitel s námi tehdy jednal, nemuseli jsme psát žádné dopisy. V roce 2009 jsme mu totiž předložili zprávu, s názvem Situace v dokumentární tvorbě České televize, kde jsme velice podrobně analyzovali stav dokumentární tvorby. On to zamáznul pod stůl, nehodlal s námi o tom mluvit a teď to tedy má!

Nicméně musím být také trochu kritický i k našim členům ARASu i k členům FITESu, že se nepodařilo zajistit hojnější účast. Konference byla dobrá, my s ní budeme dál pracovat, zveřejníme některé příspěvky na našich webových stránkách a budeme spolupracovat se Synchronem, ale musíme více zmobilizovat členy! Pro ně to děláme a oni přítom moc hojnou účast neprojevíli.

Antonín Dekoj: Já bych to tak kriticky neviděl. Naopak, bylo to skvělé. Myslím, že účast byla také docela slušná. Ano, mohlo tam být víc lidí. Za trochu promarněnou šanci jsem považoval, že pan profesor Schiwi byl někde nahoře na galerii a že nebyl např. účasten na panelu, který moderoval Honza Kraus. Tam by se daly sloučit zkušenosti ze zahraničí s naší situací. Škoda nechat promarnit šanci, když tam přijde taková kapacita a že ho neslyšelo víc lidí.

A rád bych ještě dodal prosbu, týkající se nesystémovosti v České televizi: Vidím její dopady a také konce, ke kterým to vede. V televizi – možná jste to taky viděli na obrazovce, že si sami konkurujeme. Už to také zaznělo na nějakém panelu, že vysíláme několik krásných pořadů, třeba dokumentárních, např. Historie.cs. Jenže se stává, že proti takovému kvalitnímu pořadu jde na jiném programu ČT jiný, také zajímavý pořad. A ti, kdo by chtěli sledovat oba, nemají šanci. To je jedna věc. A druhá věc, že televize – aspoň podle mého přizemního pohledu – ztrácí svou identitu tím, že máme „jedničky“, „dvojky“, atd. Na to jsem těžce alergický! Navíc to naše tradiční logo je za nula peněz! A to budoucí logo, co se tam teď propaguje a kterému už asi čtyři nebo pět let zatím účinně bráníme zatím, není dobré.

Takže vás chci poprosit o pomoc v tom, že by televize neměla vyhazovat prachy za samoučelnou grafiku, hlavně tedy na změnu loga, a měla by se spíš věnovat tvorbě a všechny peníze dávat na ni. (Potlesk.)

Martin Pátek: Naprosto s vámi souhlasím. S panem profesorem Schiwi to bylo tak, že jsme měli rozpočet na doraz. A to byl důvod, proč jeho vystoupení bylo v malém sále a bez tlumočnicka, na kterého jsme neměli. Důvod byly peníze. Bohužel. Nicméně jeho přednáška vyjde na webových stránkách. On sám byl velice vstřícný, fandí nám a zase asi někdy přijde.

A k druhé otázce týkající se ČT: ARAS by samozřejmě chtěl být aktivnější a bude

aktivnější. Naše schůze rady jsou otevřené, takže přijďte k nám někdy na radu. Tam váš problém můžeme aktuálně zařadit a projednat. Nám se také pochopitelně nelíbí v televizi řada věcí, ale nechceme být pouze kritici. Já osobně si mj. myslím, že televize je hrozná nemoderní.

Důležitý závěr ze všech těchto vystoupení je, že budeme spolu víc v kontaktu.

Jana Tomsová: Podle mne nebyla účast na konferenci tak tristní, a viděla jsem tam hodně mladých lidí. Úplně mladých. Nevím, jestli se tam odrazilo to, že se informace posílala na školy, anebo jestli je přivedlo téma Inventura demokracie, ale účast mladých lidí je velká přednost.

Ale také chci veřejně říct, že výstup z konference by se měl nějak zúročit, aby se závěry dostaly i k politikům a do televize. Měly by se udělat nějaké sestřihy, aby to celé nebylo moc dlouhé! Udělat z konference stručné výtahy, které by se potom daly i na naše fitesové stránky. A také je ve zkrácené verzi publikovat v Synchronu i s fotografiemi.

Agáta Pilátová: Domlouvali jsme se s organizátory, že na konferenci byl pořizován pouze zvukový záznam, nikoliv stenozáznam. Snad se počítá s tím, že zvukový záznam dá ARAS přepsat. Ale vzhledem k tomu, že uzávěrka Synchronu a zároveň konference byly skoro v totožném termínu, objednali jsme několik příspěvků na projednávaná témata od lidí, kteří byli buď garanty panelů, nebo panelisty. Vyjde také zpráva o jednání a závěrech konference. Pro další čísla pak bychom chtěli získat přepis další texty, které se ke konferenci vrátí.

Olga Sommerová: Dalším bodem programu je proces restrukturalizace v ČT.

Je tady nějaký zástupce ČT? (*Připomenutí, že kromě Antonína Dekoje zřejmě nikdo.*)

Ivan Biel: Je to zajímavé, protože jeden panel na konferenci byl právě věnován restrukturalizaci, kde jedním z panelistů byl právě autor restrukturalizace pan Hanuš, byla tam také paní Taberyová, pánové Ježek, Myslík plus další lidé. Nevím, jak vy, ale já jsem z toho měl stejný pocit, který mám pořád, že oni ani sami neví přesně, o čem ta restrukturalizace je. Všichni tam přiznali, že vůbec neexistuje komunikace s tvůrci a ani s veřejností. Přitom, pokud se pamatují, byli sami se sebou velice spokojeni. Říkali, ano, všechno pokračuje v pořádku. Jak to ale pokračuje, nikdo neví.

Olga Sommerová: Nevím, jak vy, ale kdykoliv se mluvilo o novém programu, o nové struktuře, tak jsme tomu nikdo nerozuměli. Zajímavé je, že od dubna se má zase struktura proměnit a vracet leckteré věci zpátky, protože dramaticky klesla sledovanost.

Jarmila Cysařová: Ještě stručně ke konferenci. Díky za ni a myslím, že by neměla zůstat ojedinelá. Tato akce navazovala na konferenci před 10 lety. Ale právě na tom je vidět obrovský rozdíl v tehdejší a současném přístupu České televize ke svým divákům – v tom, jak televize komunikuje s veřejností. Našla jsem doma materiály, které ČT před 10 lety připravila spolu s odbornou veřejností, a její zástupci tam také ve všech panelech byli. Čili – šlo jim o to vědět, co lidé chtějí, co se jim líbí, co ne, jak mají dál postupovat. Současnou televizi to vůbec nezajímá! (*Potlesk.*)

Zdena Čermáková: Pokud jde o účast zástupců České televize na této valné hromadě: hromadně se omlouvali, že pan ředitel Janeček má právě kolegium ředitelů. Byla to asi dopředu neohlášená akce. Někteří měli možná v plánu sem přijít, ale omluvili se. Možná by našli jiný důvod, ale teď je to kolegium pana ředitele...

Jana Tomsová: Noční kolegium!

Olga Sommerová: Jsme u dalšího bodu, u Výroční zprávy o činnosti FITESu od března 2010 do března 2011. Zpráva má několik částí podle akcí, které FITES organizoval nebo se na nich podílel. Kristina Vlachová bude referovat o našich čtvrtletnících.

Kristina Vlachová: V uplynulém období měly být čtyři Čtvrtletníky, konaly se ale jenom tři z důvodu onemocnění předsedy FITESu Martina Skyby.

Čtvrtletník č. 60 se odehrál 3. května. Měl název Propagace českých dokumentárních filmů a pořadů v zahraničí. Kino MAT navštívili zástupci Institutu dokumentárního filmu Hana Rezková, Miriam Šimková a Zdeněk Blaha; informovali přítomné o Institutu dokumentárního filmu, jeho struktuře, financování a úkolech. Celý čtvrtletník byl velice zajímavý a podnětný. Záznam najdete v Synchronu č. 3/2010. 21. 6. 2010 byl Čtvrtletník č. 61, s názvem Bojkot dokumentárních filmů v České televizi; původní název zněl Cenzura v ČT, potom jsme ho změnili. Původně mělo přijít několik režisérů, kteří však buď odjeli (předčasně) na dovolenou nebo se nechťeli diskuse zúčastnit, nebo jsme je prostě nesehnali. Čtvrtletník začal projekci hodinového dokumentu Kristiny Vlachové Poselství Jana Palacha, který se sice na mezinárodním trhu dokumentárních filmů East Silver umístil v první desítku, ale ČT

přesto (prý z finančních důvodů!) odmítla vyrobit trailer, který Česká filmová komora potřebovala. Diskuse se zúčastnil též historik z Ústavu pro soudobé dějiny PhDr. Petr Blažek. Záznam jednání najdete v Synchronu č. 4/2010. A teď překvapení, které nevíte: Důsledek se dostaliv vzápětí: jakýsi Vladimír Tůma, narozený 29. 11. 1936 (bývalý předseda KSČ v hudební redakci ČST, v tisku zveřejněný jako bývalý spolupracovník StB s krycím jménem Vořech), podal na režiséru Kristinu Vlachovou a řadu dalších lidí za články v Reflexu a Synchronu žalobu na ochranu osobnosti a Českému rozhlasu údajně nyní žalobou vyhrožuje... Jedním z těch, jichž se to v rozhlase týká, je i novinář Karel Hvizďala, který poté na ČRo 6 odvysílal na téma Vladimír Tůma (a jeho žaloby) další komentář, ve kterém řekl: „Povinností intelektuála je každé diktatuře se vzepřít, nebo jí alespoň nepomáhat. Stará moudrost praví: Je hrozné patřit k obětem, ale ještě horší je patřit k pachatelům. Kdyby se soudruh Tůma držel staré lidové moudrosti, že lež má krátké nohy – a věděl, co je to pokání – nikdo by si na něj dnes už nevzpomněl. Takhle má po právu ostudu.“ To byl tedy 61. Čtvrtletník a jeho dozvuky.

13. 9. 2010 se konal Čtvrtletník č. 62, který měl název Ministerstvo veřejné, průhledné, kontrolovatelné. Konal za účasti ministra kultury ČR Jiřího Bessera. Besedu v garážích klubu MAT řídil výtečně připravený režisér Břetislav Rychlík. Hlavní témata této mimořádně zajímavé diskuse: mediální zákony, fungování mediálních rad a zákony o kinematografii. Přepis je otištěn v Synchronu č. 5/2010. Doporučujeme k prostudování. Čtvrtletník 63 se z důvodu onemocnění předsedy FITESu Martina Skyby nekonal.

Olga Sommerová: Dalším bodem výroční zprávy je Fites Party na filmovém festivalu v Karlových Varech, zhodnotí je Jana Tomsová.

Jana Tomsová: Každá Fites Party, které pořádáme už tři roky, měla nějaké téma. Loňským tématem byla cenzura. Pan Čapek to úzasně a v mnoha jazycích konferoval, má mimo jiné tu výhodu, že zná mnoho domácích lidí i hostů ze zahraničí; posíláme pozvánky samozřejmě všem zahraničním novinářům a hostům, kteří jsou v daném termínu na festivalu, a samozřejmě i českým hostům. Tentokrát jsme to měli v restauraci Charleston, což nebylo úplně šťastné. Dosud jsme Fites Party pořádali na terase hotelu Thermal, ale tentokrát FITES nestihl sladit s vedením festivalu místo a termín. Terasa je v centru dění a je to tam vzdušnější a hezčí. Ale teď už jsme opět navázali kontakt s karlovarským festivalem a rádi bychom akci zase vrátili na terasu. Zatím jsme nemluvili ještě o tématu letošního Fites Party, ale pokud by někoho z vás nějaké vhodné napadlo, dejte nám vědět na adresu info@fites.cz. Mělo by to být téma, které je srozumitelné a zajímavé i pro zahraniční účastníky, aby to nebylo lokální. Budeme rádi, když členstvo nabídne nějaké myšlenky.

Olga Sommerová: Ještě k čtvrtletníkům. Máme teď naplánovány dva, na 16. května (*Pozn. red.: první část záznamu této akce, jejíž téma na valné hromadě iniciativně navrhl Václav Čapek, najdete už v tomto čísle Synchronu*) a další na některý zářijový termín. Uvažujeme, že možná v září zase pozveme pana ministra Bessera. Vděčně přijmeme podněty týkající se témat čtvrtletníků.

Adam Komers: Napadlo mě téma dopadů restrukturalizace na program České televize.

Olga Sommerová: Přicházíme k bodu Zpráva o novelizaci autorského zákona a prosím pana doktora Srstku, aby o tom poreféroval.

Jiří Srstka: Budu se držet krátké osnovy, kterou jsem si připravil. Nevím, do jaké míry to mám pojednávat široce, abych vás nezdržoval. Než budu hovořit o novelizaci autorského zákona, řeknu pár slov o dosti důležitých jednáních s Českou televizí, která v současnosti probíhají a která na můj vkus probíhají už docela dlouho. Ale domnívám se, že snad jsme se aspoň někam dostali a v nejbližší době by jednání mohla být ukončena.

Jde o dvě věci. Především o internet a o reprízny u starších audiovizuálních děl. Internet mi obzvláště leží na srdci, aby se v České televizi vyřešil – pochopitelně nejen v ČT, ale tam především. Hlavně z toho důvodu, že – nechci si hrát na nějakého prognostika -, ale domnívám se, že internet jako médium brzy bude klíčovým médiem. Všechno tomu nasvědčuje.

Úvodem řeknu, že mnozí z vás, kteří se tím zabývají, vědí, že Česká televize měla na svých internetových stránkách dost dlouho, několik měsíců, takzvanou video-půjčovnu a tam jste si mohli za peníz, který se pohyboval podle druhu audiovizuálního díla, downloadovat za určitých podmínek dané audiovizuální dílo. Stálo to okolo 40–50 korun. Někdy méně.

Potom Česká televize umožňovala tzv. streaming. To je dost důležité rozlišovat, že jste si na tzv. iVysílání našli to, co jste třeba zmeškali, a pustili jste si to. A streaming se od downloadu liší tím, že vám to počítačem protéká, kdežto download se tam zachycuje, byť sám případně expiruje.

A Česká televize videopůjčovnu k mému údivu opustila a zůstala jenom u streamu, u toho iVysílání, ale vyházel z toho všechna audiovizuální díla, která měla co dělat s hranou tvorbou. Nechala tam jenom některé dokumenty.

Mě to dost udivilo a malinko rozčílilo především z toho důvodu, že, jak jistě víte, tak na internetu se potuluje dnes x nejrůznějších nelegálů a objem nelegálně poskytnutých audiovizuálních děl narůstá geometrickou řadou. Myslím, že kromě právních úderů, velice složitých oproti nelegálům, je důležité umožnit uživatelům, aby měli k dispozici ne za velké peníze všechna díla na internetu. Proto jsem tedy nepojímal tento krok České televize nějak optimálně. Nicméně byl jsem ze strany pana generálního ujištěn, že šlo o nerentabilní provoz a že se s tím nedalo nic dělat, a že zůstal jen stream. I bez toho, aniž by tam byla ta audiovizuální díla.

Domníváme se, že by se měla otevřít v rámci reprízního – proto o tom hovořím – vrata zmíněnému streamu, aby tam byla i hraná tvorba, nejen hraná tvorba, která se vysílala nedávno, ale i starší díla, která jsou starší.

A teď jsme se dostali do takové diskuse, kde doufám se dohodneme a kde chceme, aby všechna díla, a podtrhuji výraz *všechna* díla, protože se dostávám k tomu škatulkování; protože od 1. 12. 2000 Česká televize z důvodů zřejmých, když uzavírá smlouvy s autory u hrané tvorby, u dokumentů vůbec a u dalších segmentů autorské tvorby, práva k internetu vykupuje. To znamená, že říká ve smlouvě, že odměna za práva je obsažena v celkové fixní odměně za vytvoření díla.

To je pochopitelně velice špatné. A musím říci, že u škatulek je přitažlivé to, že před 1. 12. 2000, kdy ještě fungoval, resp. platil a účinkoval starý povýtce komunistický autorský zákon č. 35/1965 Sb., tak tam byla napsána jedna kouzelná věta, která se vždycky autorům líbila a líbila by se i dnes. Ta zní, že autorovi náleží odměna za každé užití díla. To zmizelo a právě od 1. 12. to Česká televize vykupuje.

Takže účelem našeho jednání je rozprostit sazebníky, který by zahrnoval jak nejstarší audiovizuální díla, která byla vytvořena v období Československé televize od počátku, až přes segment děl, která vytvořila Česká televize jako samostatná do 30. 11. 2000, včetně všech děl, která potom byla vytvořena, kde práva na internet byla vykoupena. To je velká diskuse, o které jsem vás chtěl informovat.

Teď skočím rychle k novele autorského zákona, která zaznamenala – mě nenapadá pro vývoj jiné než ruské slovo – zvláštní „pavarot“. Nevím, jak se to řekne anglicky. A sice v tom smyslu, že skutečně my – a to se nechci nijak chlubit – v DILIA jsme pracovali na novele autorského zákona poměrně poctivě, zastupující v tom trošku Ministerstvo kultury. Konec konců, zastupujeme autory a je to předmět naší činnosti. A vytvořili jsme návrh novely autorského zákona, který v sobě obsahoval 44 nebo 45 změn, a to všechno jsme dovedli až do podoby paragrafovaného znění, včetně důvodové zprávy.

To nejdůležitější, co vás určitě zajímá, a o čem jsem tady referoval již před rokem, je právě taková reakce, kterou jsme se snažili dostat do autorského zákona, na buy-out, jak se to říká ošklivě anglicky, tedy na výkup autorských práv k dílu audiovizuálnímu za fixní odměnu, což je takový současný největší nešvar. To jsme tam dostali v rámci komunitárního, to znamená evropského práva, práva Evropských společenství tzv. nárokem na přiměřenou dodatečnou odměnu od uživatele v případě, že budou vykoupena autorská práva k audiovizuálnímu dílu. To je systém, který platí v Německu.

Velice stručně, a tím pádem i trochu nepřesně, to spočívá v tom, že producent, televize, když uzavírá smlouvu s autorem, má na výběr: Buď si tam dohodne royalties – tantiémy, podílové odměny a je to všechno v pořádku, anebo vykoupe autorská práva za fixní odměnu. A potom musí počítat s tím, že autor má od uživatelů právo na tzv. přiměřenou dodatečnou odměnu. A to je systém, který by se měl v Evropě uchytit. My jako DILIA jsme také členy asi tří mezinárodních nadvládních organizací a teď vznikla – pro vaši informaci – taková zvláštní nová organizace, která má sympaticky jenom jeden cíl v Evropské komisi: aby toto, co tady říkám, prosadila na úrovni komunitárního práva. Tam jsme tedy bleskurychle vstoupili, vlastně jako jediní z toho – jak se hezky dneska říká v Evropské komisi, central and new member of EU; my jsme tu z té skupiny organizací jediní. Je nás tam dohromady asi 10 států a je to takový tvrdý lobbying. A doufám, že se nám to po-

daří i na úrovni komunitárního práva. To je vlastně to nejpodstatnější, co z těch 44 bodů jsme tam dostali, a nějak se to probralo, celá novela na úrovni Ministerstva kultury.

A vlastně to je jen krůček k dalšímu stupni v legislativním procesu v tom smyslu, aby se to dalo do připomínkového řízení na resortní úrovni, potom do legislativní rady, potom do vlády a pak do Poslanecké sněmovny.

Nicméně došlo k tomu, že jednatel nastoupil nový pan ministr, a jednak naši nepřátelé – říkám to tady otevřeně – kteří se jmenují Česká pirátská strana – tito všudybylové... Tedy já se vždycky divím, jak se můžou jmenovat pirátská strana. To byli vždycky zločinci a jsou! Tito všudybylové prostě ukradli nějakým způsobem text novely autorského zákona, jak ho ministerstvo připravilo, kde tedy hlavní součástí bylo to, co jsme napsali my, a začali to rozstřelovat na internetu. Mě dokonce ztvárnili v takovém komiksu. Byla tam fotografie, jak si s otcem připíjíme na to, že konečně zlikvidujeme provozovatele kopírovacích zařízení. Nám to s tátou nevádí, že jsme tak „slavní“. Ale oni to začali posílat poslancům a začali se obracet na vládní a politické strany a na další. A nastupující garnitura na Ministerstvu kultury se zaklela Pirátské strany, čemuž já vůbec nerozumím. A urychleně stáhla jednak ocas mezi nohy, a jednak tu novelu autorského zákona. Ministr Besser řekl: já to zatím stahuji a uvidím, jak to v budoucnu bude. Já si to musím rozmyslet. A hlavně řekl, což je velice ojedinělé, že novela autorského zákona může být připravena pouze ve veřejné diskusi. Znovu říkám, moc tomu nerozumím.

A tak plynul čas a mezitím pan ministr do toho kopnul v legislativním plánu vlády, takže se to dostalo k předložení vládě až na 1. kvartál roku 2012. A v podstatě dál není nic co povídat. Od té doby, kdy nastoupil pan ministr Besser – to byl červen 2010, teď máme březen 2011 – to leželo až dosud. Asi před 14 dny se objevila výzva na internetových stránkách Ministerstva kultury v tom smyslu, že všichni občané této republiky mohou dávat návrhy na novelu autorského zákona a že Ministerstvo kultury doporučuje, aby se novela soustředila na tři okruhy: transparentnost kolektivních správců, aby byli více průhlední – proti tomu nic, potom provoz kopírovacích zařízení za úplat, tedy copyshopů, abych byl přesný, a to třetí, velice důležité, problematika osiřelých děl – oprhan's piece. A to jsou tři okruhy, které pan ministr vyhlásil v tom smyslu, aby v těchto okruzích všichni v této republice, kteří budou chtít, dávali své konkrétní návrhy. A stanovil termín, že tak má určitá část populace učinit do 30. dubna letošního roku.

A to je vlastně všechno. Prostě my zatím nevytváříme s ostatními kolegy, kolektivními správci nějaký koordinovaný tlak, protože já nevím, jestli ten tlak vytvoří antitlak; my se tedy rozhodně budeme snažit nějakým způsobem poslat své návrhy nejenom z těchto tří proklamovaných oblastí, ale prostě celou novelu tak, jak jsme ji vytvořili. Pokud máte dotazy, jsem připraven.

Jaroslav Vašíček: Jsem nezávislý režisér a privátní producent. A obrácím se na doktora Srstka jako ředitele DILIA. Už jsme se tady o tom bavili v roce 2008. Já nerozumím pojmu autorská smlouva. Musíme se domluvit na termínech, které jsou relevantní v této debatě, abychom nemluvili každý o něčem jiném. Upřesním to. Když jsem prodal už druhý seriál České televizi – první byl Planeta lidí 7x25 minut, druhý byl Vivat, Španělsko! 12x17 minut – tak dostanu od ní takzvanou licenční smlouvu. Čili to je producentská smlouva, zároveň autorská. Ale pozor, v licenční smlouvě je klauzule, že já jakožto účastník řízení, tedy jako poskytovatel licence České televizi, nesmím o této licenci s třetí stranou nebo s nikým jiným hovořit. Takže tady je první bariéra, o čem se chceme bavit! Čili rozumíte, tady začíná a končí debata, nemám se o čem bavit, protože nemůžu zveřejnit licenční smlouvu, když mi to licenční smlouva zapovídá.

Jiří Srstka: Za prvé, druhy autorskoprávních smluv jsou několikere. Ty, o kterých vy hovoříte, jsou v podstatě tři. První je smlouva o vytvoření díla. Dříve se tomu říkalo smlouva o dílo. A ta se dává do jednoho smluvního dokumentu se smlouvou licenční. A smlouvou o dílo se zavazuje třeba režisér, že vytvoří dílo, že bude na place, že to připraví atd. atd. Říkám to schválně úplně jednoduše. A smlouva licenční je od toho, že autor dává svolení k tomu, aby jeho dílo bylo užito za nějakých podmínek a za nějakou odměnu, pokud nedojde právě k výkupu, o kterém jsem tady hovořil. To jsou první dvě smlouvy. Ale vy, myslím hovoříte o smlouvě producentů, to znamená, že soukromý producent mimo Českou televizi natáhne práva od autorů, stručně řečeno, případně od výkonných umělců a potom uzavře sofistikovanou innominátní smlouvu mezi producentem a Českou televizí a prostě

jí prodá všechno tak, aby to mohla vyslat. Pochopitelně pokud je ve smlouvě pasus o tom, že obě dvě strany se zavazují, že nebudou zveřejňovat cokoli z té smlouvy, tak to platí a nemělo by to být porušováno. Víme, že stále platí zásada římského práva pacta sunt servanda – závazky jsou platné.

Olga Sommerová: Právě přišel na chvíli Břetislav Rychlík a musí odejít, a my tady potřebujeme referovat o určité události, proto přistoupím k bodu, který se jmenuje Zpráva o dopisu předsedům politických stran. Dopis byl na téma změny volby rad veřejnoprávních médií. Jak víte, dopis předsedům byl odeslán na začátku prosince 2010 a podepsalo ho 150 signatářů. Na to potom přišla okamžitě reakce z České televize. Ředitel Jiří Janeček napsal všem signatářům dopis a 8. prosince se konala Rada České televize, na které referoval. A my jsme potom na základě toho napsali dopis Radě České televize, kde jsme protestovali proti způsobu, jakým generální ředitel zneužil své funkce.

Potom jsme se setkávali s politiky, kteří nám odespali, to znamená se všemi předstedy politických stran. Břěto, řekni, jak to šlo od začátku.

Břetislav Rychlík: Po našem dopisu jsme dostali velice příznivé reakce z několika stran, hlavně z těch nových. V prvé řadě jsme se sešli s Věcmi veřejnými, s Radkem Johnem, Kateřinou Klasnovou a Kristýnou Kočí. Oni to velice přesně vnímali. Myslím, že ten stav poměrně jasně pojmenovali a sdělili nám také, že na základě našeho dopisu se zastaví dovolby do televizních a rozhlasových rad. Když se o tom bavili s lidmi z TOPky, bylo jim jasné, že jde opět o politické nominace nekonečných radních, opět Jiří Florian do Rady Českého rozhlasu, opět Dobromil Dvořák atd.; zkrátka nekonečný seriál těchto věčných radních, kteří jenom mění svá seskupení – třeba ze zahrádkářů v Žabovřeskách na Svaz česko-estonského přátelství apod. Tak se dovolil jenom jeden radní do rady rozhlasu a zbytek zastavili. Zaujalo nás, že své sliby plní a sdělili, že jsou si vědomi nutnosti to odpolitizovat. Tentýž den byla schůzka s Karlem Schwarzenbergem a paní docentkou Putnovou. To je šéfka kulturního výboru, pod který spadá mediální komise, i když oficiálně je to vlastně tzv. volební výbor. Karel Schwarzenberg tam řekl, že si myslí, že se nemá nic českého vynalézat, ale že by se měl nějakým způsobem přijmout německý model. A současně nás požádali, abychom navrhli nějaké lidi do komise k panu ministru Besserovi. Tato komise by měla pracovat od poloviny ledna. Máme března, komise nepracuje a o těch lidech se vůbec neví. Několikrát jsme to urgovali. Pak proběhla ještě jedna schůzka se Sobotkou a Zaorálkem, čili se sociální demokracií. A napsal nám premiér. Napsal celkem dlouhý a vstřícný dopis – ale až po dvou měsících a po nějakých urgencích. Teď znovu proběhla schůzka s Petrem Pithartem, který řekl, že by mohl pomoci tím, že Senát má vynikající legislativní odbor. Mohl by poradit, proč nejde v českých podmínkách použít model, který v Evropě funguje.

A pak ještě proběhly další schůzky, všech se s námi účastní vedle ARASu a FITESu studenti z Inventury demokracie. Většinu schůzek – tam, kde to bylo dovoleno –, natáčeli a dávají na jejich web.

A ukazuje se, že vedle toho běží jednání televize a našich volených zástupců – čili radních. Jak teď někde vyšťoural Pavel Kohout, rada v roce 2008 přijala usnesení, že s námi nemají jednat. A to usnesení dosud nebylo zrušeno. Myslím si, že to v demokratické společnosti jde o nebyvalý skandál! Oni tu a tam – když přijde pan režisér Krejčík, tak se skloní před jeho důstojností a velebností – tu a tam někoho přijmou, ale v tuto chvíli si myslím, že to je na další dopis do Parlamentu. Ať za prvé zruší usnesení, o němž mluvím, a za druhé, ať Parlament uvažuje o tom, jestli Rada České televize neporušila zákon. Například svým usnesením, že s námi nemají jednat.

Olga Sommerová: S kým s námi? Jak je to formulováno to „s námi“?

Břetislav Rychlík: Že nemají jednat s uměleckými profesními svazy. Celé to vystihuje jejich hru: oni tam v zásadě potřebují přežít a zúčastnit se obchodů, které mají s generálním ředitelem a s jeho obchodním oddělením, a my jim tam překážíme. A mám tedy dojem, že musíme, za prvé, znovu tam napsat dopis, protože na veřejnosti se objevily některé věci, o kterých si já myslím, že ředitel překročil Rubicon. Nejen plnění rozpočtů různých pořadů, které vydává za honoráře, ale platí to i pro jiné skutečnosti: Například – jak jste možná zaregistrovali v časopise Týden – jde o jeden velevýznamný televizní projekt, kdy televize staví za peníze koncesionářů známou farmu na biovýrobu svému lobbyistovi. K tomu ředitel ČT řekl, že televize bude mít výnos z prodeje biopotravin. Což je asi nejkurióznější věc v dějinách veřejnoprávních televizí, že se televize rozhodla obchodovat s biopotravinami! Já

bych mu navrhl, ať se třeba dá na pohřebnictví, to nezkrachuje. Ale pak nemusíme mít televizi, takového ředitele a takovou radu! V žádném zápisu z rady není přijato usnesení, že televize má ekonomický kalkul na to, že když vloží nějakých 11,5 mil. do soukromé farmy jistého lobbyisty, že potom bude mít výnosy z prodeje jogurtů. To je jedna skandální věc za druhou a myslím, že bychom měli tlak zvýšit!

Olga Sommerová: Já bych to ještě doplnila. Jak jsme mluvili o tom, že jsme napsali protest Radě České televize, tak nám odpověděl Baumruk, že se bude naší zprávou hluboce zabývat, a od té doby ticho po pěšině. Čili to je zase další věc, kterou je třeba urgovat. Co se týče komise pro přípravu zákona, já jsem napsala ministru Besserovi, že jsme do ní navrhli lidi jako Karel Hvizďala, Jaromír Volek z Brna, Jiří Voráč z Brna, Hana Marvanová, spoluautorka zákona o České televizi, a Ing. Petr Klimeš, bývalý ředitel ČT.

Břetislav Rychlík: Uvědomuji si, že by tam měl být i pan doktor Srstka a podobná jména. Někjaký právní background by komise měla mít, protože se ukazuje, že největší problém je najít nějaký soulad v právním řešení.

Olga Sommerová: A ještě jsme poslali ministrově takový stručný text o tom, jak by nový zákon asi mohl vypadat podle německého modelu. Jde o to, že by 30 institucí navrhlo svého zástupce. Nebyli by vybíráni Parlamentem, ale byli by vlastně jmenováni. A když jsme do toho seznamu napsali kromě Akademie věd ČR České centrum mezinárodního PEN klubu a také nevládní organizace a třeba organizaci Amnesty International atd., ekologické organizace, tak nám Pithart napsal, že nevládní organizace v tom nemůžou být z hlediska zákona. Ale problém je v tom, že s námi nekomunikuje příliš Ministerstvo kultury, přestože Petr Pithart řekl, by rád s Ministerstvem kultury na tom pracoval, i s legislativci. Jde to hrozně pomalu. Strana, které se to nejvíce nelíbí, je pravděpodobně ODS.

Břetislav Rychlík: V ODS existuje dokonce naprosto zruďný návrh spojit všechny rady do jedné; že by byla jedna rada pro rozhlas, televizi a ČTK. Čili říkám, že by to byla rada ještě lépe ovladatelná. To zřejmě neprojde. A faktem je, že v TOP 09 je několik velice silných lidí, kteří změnu chtějí. A u Věcí veřejných snad skoro všichni. A v sociální demokracii Sobotkovo křídlo konkrétně Luboš Zaorálek, který se tím léta zabývá, s tím souhlasí také. V ODS nastane asi nějaký boj, ale tím se nemusíme trápit. My musíme pořád zesilovat soustředěný tlak a převést to do velice věcné roviny, trvat na systémových věcech a současně požadovat po radě, ať opravdu plní to, k čemu se zavázala, a kvůli čemu byla také zvolena a co má ze zákona plnit. A že není schopna ani po několika měsících vůbec odpovídat na naše dopisy, to je prostě skandální! Vždyť ten dopis tam šel někdy v listopadu a máte konec března! Musíme napsat znovu nějaký jasný a stručný dopis a trvat na svém.

Olga Sommerová: My jsme v našem dopise také žádali, aby zveřejnili, jak slíbili, finanční rozbor hospodaření – ale strukturovaně: za co, za co, za co! Ale, opakuji, na náš dopis nikdy neodpověděli.

Ivan Biel: Jen pro informaci: Na konferenci o televizi byli přítomní v jednom panelu také senátor Oberfalzer a poslanec Kubata. Oba jasně vyjádřili, zejména senátor Oberfalzer, že ODS ho vůbec v ničem nepodporuje a on tak vlastně vede ojedinelý boj. Kubata je na tom trošku lépe. Myslím, že v TOP 09 má nějaké lidi, kteří ho podporují, ale je to pořád boj Davida proti Goliášovi.

A ještě bylo zajímavé, že radní Jan Prokeš, také přítomný na konferenci, za mnou přišel a říkal: Rada se s vámi – tj. s FITESem a s ARASem – chce sejít. Čili tam jsou také nějaké vnitřní boje...

Břetislav Rychlík: Prokeš je v té pětičlité skupině, o níž jsem mluvil dříve. Ale ten zbytek, jak známo, je na opačné straně. Helena Fibingerová to vyjádřila tak, že je třeba nám zatnout tipec.

Břetislav Rychlík: Možná jste zaznamenali, že se od 1. dubna opět mění ČT schéma. Po třech měsících! Já si myslím, že televize už nevydrží víc otřesů, ztratila kredit, to je jasné. A ztratila ho vinou Janečka a jeho týmu. To není jen jeho osobní věc, on si tam přivedl nějaké lidi. A my bychom měli požadovat, aby nám sdělili, jak bude vyvozena odpovědnost z toho, že tam nastoupila nějaká skupina lidí, která zdevastovala schéma takovým způsobem, že od obrazovky odešli diváci. Ti odcházejí proto, že program ČT je strašidelný a že neplní veřejnou službu. A to je první krok k tomu, aby někdo začal křičet a řekl, že se ČT má zprivatizovat, nebo ať jí nechají jen nějaký kanál.

Jak Janeček a rada vysvětlí veřejnosti, že lidé, které tam přivedl a kteří nemají žádnou zkušenost – na těch místech jsou různí účetní, ekonomové, auditoři, lidé z Českých

lesů atd. – neodvedli dobrou práci? Jak se z toho vyvodí nějaká zodpovědnost vůči koncesionářům a vůči profesní veřejnosti? To by mělo být součástí našeho dalšího dopisu. *(Potlesk.)*

Olga Sommerová: V souvislosti s tímto naším dopisem a vším, co se potom rozvířilo, chci říct, že toto byl první případ, kdy začal spolupracovat FITES s ARASem, na bázi dopisu to vzniklo. A jsme za to velmi rádi. Když se spojíme, nebudeme se bát vlka nic! Takže jsme se takto spojili k dalším činnostem. A tímto vítám na naší valné hromadě Petra Kaňku jako předsedu ARASu. Jsme rádi, že přišel.

Olga Sommerová: Další bod – promiňte, že to bereme na přeskáčku – je Cena Františka Filipovského v Přelouči.

Ivan Biel: Mám tady krátkou zprávu pana Františka Němce o Přelouči, která je úsměvná. Já ji přečtu: „Šestnáctý ročník, který se konal 18. září 2010, pořádaly město Přelouč, Český filmový a televizní svaz FITES a Herecká asociace s Radou Pardubického kraje, s Jednotou tlumočnicků a překladatelů a Asociací pracovníků se zvukem. FITES udělil svoji cenu za celoživotní mimořádnou dabingovou tvorbu Josefu Eismannovi. Průběh předávání se trochu komplikoval tím, že dívky přinášející ceny neznaly ani pana Eismanna, ani mne – myslím tím Františka Němce – takže došlo ke komické situaci, že ceny daly panu Eismannovi a ne mně, který je měl předat. Tuto veselou situaci zvládl svým šarmem moderátor pan Rosák. Obecenstvo to vzalo s úsměvem a celou tuto akci natočil režisér Pavel Vantuch. Průběh večera a celé oslavy odvysílala Česká televize na programu ČT2.“ Tolik zpráva.

Olga Sommerová: Dalším bodem je zpráva o změně stanov při mimořádné valné hromadě, prosím Ivana Biela.

Ivan Biel: Na mimořádné valné hromadě FITESu, která se konala dne 8. listopadu 2010, byla projednána změna stanov. Museli jsme změnit kapitolu čtyři – orgány FITES, výkonný výbor takto:

1. V období mezi valnými hromadami řídí činnost a hospodaření FITESu výkonný výbor. Ze svého středu volí předsedu a tři místopředsedy, kteří jsou z výkonu své funkce odpovědní výkonnému výboru.
2. V jakémkoliv zastupování FITESu mají veškerá jednací práva předseda, nebo dva místopředsedové současně.

Změna stanov Fitesu byla jednomyslně schválena všemi přítomnými členy FITESu na mimořádné valné hromadě. Nové stanovy byly registrovány na odboru státní správy Ministerstva vnitra ČR.

Dále byla na mimořádné valné hromadě provedena volba třetího místopředsedy FITESu. Jako třetí místopředseda výkonného výboru byl všemi přítomnými členy jednomyslně schválen Ivan Biel. Koncem minulého roku složil z pracovních důvodů funkci místopředsedy FITESu Ing. Tomáš Pilát. Nahradil ho režisér Jaroslav Černý.

Olga Sommerová: Dalším tématem je Trilobit. Při této příležitosti představuji novou manažerku FITESu Zdeny Čermákovou, která byla angažována na to, aby se Trilobit vůbec mohl zorganizovat. Bylo kolem něj mnoho práce, a protože to nedělá Martin Skyba, museli jsme požádat Zdeny, která se toho zhostila báječně. A my se posléze rozhodli, že jí požádáme, aby se dál starala o věci FITESu. Prosím Zdeny, aby o průběhu Trilobita něco řekla.

Zdena Čermáková: Počítám s tím, že budu pro FITES dělat organizační a produkční pracovní činnosti. Pokud jde o Trilobita: Nejdřív musím poděkovat Janě Komeršové, která byla pro nás velkým zdrojem informací. Protože dřív téměř vše dělal Martin Skyba, skoro nic jsem nevěděla a bez ní bych byla úplně ztracená. Dál musím říct, že to byla hezká práce, zvláště s Berounem, který se na organizaci výrazně podílí. Trilobita v podstatě dělá FITES a Beroun. Na 24. ročníku – letos po jedenácté se akce konala v Berouně – byla hodně velká účast. Až se berounští organizátoři trochu vyplašili, že se do kina všichni ani nevejdou. Ale zvládli jsme to, byl i velký raut, všechno dopadlo dobře.

Ještě chci něco říct k dalšímu bodu jednání – k webovým stránkám:

Chtěli bychom je inovovat. Chceme mít na každého člověka kontakt, e-mailovou adresu, aby komunikace mezi členy a výkonným výborem byla daleko rychlejší, mobilnější. Víím, že třeba někteří ani mail nemají nebo ho nepoužívají. Vymyslíme i nějakou jinou formu, aby se nás tady příště sešlo víc a aby informace šla rychle z jedné strany ke druhé. Budeme vás informovat, nejspíš prostřednictvím Synchronu, protože to je teď asi největší spojník mezi námi.

Olga Sommerová: Poznámka k Trilobitu, i když z jiné strany: Oslovila nás TV Barrandov, jestli budeme souhlasit s tím, aby se jakési ceny, které bude tato televize

předávat, jmenovaly Barrandovský Trilobit. My odpověděli panu Sidovskému, že s tím nesouhlasíme, že Trilobit je značka a že ji nechceme nikomu dát. A v té souvislosti Zdeny napadlo, že my vůbec nemáme ochrannou známku „Trilobit“ zaregistrovanou.

Zdena Čermáková: Přihlásili jsme název Trilobit jako slovní ochrannou známku. Takže je zaregistrována a teď běží tříměsíční lhůta, během níž může někdo vznést námitku. A Úřad průmyslového vlastnictví posoudí, jestli námitka je oprávněná, nebo není. Náš Trilobit už je sice nějakou dobu pod tímto názvem provozován, ale kdyby si kdokoliv teď vymyslel, že si zaregistruje ochrannou známku „Trilobit“ a bude pod touto značkou chtít provozovat činnost udílení cen v oblasti filmu, mohli bychom s tím mít problémy a měnit všechny dosavadní materiály. Takže jsme ji co nejdřív zaregistrovali. Zrovna tak teď ještě běží jednání o ochranné známce na FITES a Synchron, protože cítím, že tam je nebezpečí stejně. Nemáme to ochráněno a někdo by nám mohl způsobit problémy.

Olga Sommerová: A teď prosím předposlední bod, zprávu o hospodaření

František Němec: Vezmu to velice krátce. Příjmy celkem byly 1 026 554,- Kč, výdaje 1 105 997 Kč, což znamená ztrátu 79 444,- Kč. Pokud jde o členské příspěvky, chtěl bych apelovat na všechny členy, jestli mohou třeba ještě dnes vyrovnat své členské příspěvky za loňský rok a event. i za další léta, pokud nezaplatili, protože tyto peníze jsou potřeba.

Dotace Ministerstva kultury na Synchron a Trilobit je 170 tis. Kč, sponzoring 65 tis. na Trilobit a Synchron. Smlouvy o spolupřádání Trilobita a Přelouče jsou 315 tis., inzerce a propagace je 308 490 Kč na Synchron, ostatní drobné příjmy jsou 659,03 Kč za úroky.

Výdaje na tvůrčí projekty FITESu: přehlídka MATu – 2 tis. Synchron – tisk i poštovné, čtvrtletníky – 470 555 Kč. Ceny soutěže Trilobit, cena filmového festivalu – 352 253 Kč. Valná hromada 3 980; tvůrčí projekty celkem jsou 820 788 Kč.

Jednotlivé výdaje na provoz FITESu: spotřeba kancelářských potřeb, energií, opravy kopírky 44 150 Kč, vedení účetnictví 37 tis., nájemné 55 250 Kč, což je jedno z nejnižších vůbec!, poštovné, telefon a ostatní služby 132 672 Kč, poplatky za běžný účet jsou 6 532, poplatky za rozhlas, parkování 790 Kč, náklady na poštovní a smuteční květiny jsou 816 korun. Dohromady 277 211 Kč.

Olga Sommerová: Petr Kaňka chce ještě promluvit za ARAS.

Petr Kaňka: Myslím si, že momentální stav našeho sblížení mezi FITESem a ARASem byl dán šokem, který se odehrál. Ten šok byl sice víceméně předvánoční nahodilostí, kdy jsme s paní Sommerovou navázali kontakt a ve vzájemné komunikaci vydrželi déle než měsíc, nicméně byl plodný. Domluvili jsme se posléze i s dalšími kolegy a výsledek se dostavil. Proto bychom ve spolupráci měli určitě pokračovat. Je to velmi složitá situace, protože asociace jsou složené z individualit, které jsou každá svým způsobem poněkud nekompatibilní s těmi druhými. Myslím si, že to je první problém, na který tady narážíme. Je to problém kreativní zdatnosti, morálních vlastností, politického rozhledu a dalších věcí. Myslím, že je tady obrovská možnost se sblížit právě na bázi nějakého funkčního úkolu, kterých je před námi opravdu nepřeberné množství.

Chtěl bych vám říci, že mě nejvíc znepokojuje to, že mladí lidé se nezajímají o problém veřejného prostoru a kreativity v něm, ani o historické souvislosti. To znamená o to, co se týká země, kde žijí. Jde, myslím, o ohrožený fenomén, vytrácí se to z vědomí mladých lidí. Ukázalo se to i v Arše, kde víceméně k sobě hovořili hlavně lidé, kteří jsou nějakým způsobem tím tématem profesionálně svázáni. Ve školách, kam byly dány plakáty, nedošlo k nějaké velké reakci. A přítom to byly školy, které se zabývají třeba mediálními studiemi! Takže jsem trošičku skeptický protože mám pocit, že mluvíme k sobě. Možná jsem skeptický i v tom, že je úplně evidentní, že politici jsou jako enkláva samozřejmě naprosto neprostopupní, egoističtí, inertní.

A na závěr: deklaruji svůj souhlas s názorem i pobídkou paní místopředsedkyně k vzájemné spolupráci. To je opravdu vzácná situace a příležitost, která se zrodila díky nějakému mimořádnému zvratu. Věřím, že se nám to podaří. *(Potlesk.)*

(Po krátké přestávce byl přečten návrh usnesení zpracovaný členy návrhové komise Jarmilou Cysařovou a Václavem Čapkem. Valná hromada je doplnila o další podněty a poté jednomyslně schválila. Viz text usnesení na str.)

Olga Sommerová poděkovala přítomným za účast a valnou hromadu ukončila.

(ap)

Usnesení valné hromady FITESu ze dne 21. března 2011

Valná hromada FITESu

- schvaluje průběh jednání a zprávy o činnosti a hospodaření v uplynulém období;
- děkuje výkonnému výboru za průběžnou práci i mimořádné aktivity (dopisy politikům, protest proti přepadení ČT atd.); zejména pak za to, že po náhlém vážném onemocnění předsedy Martina Skyby udržel kontinuitu činnosti FITESu;
- vítá spolupráci s Asociací režisérů a scenáristů, tj. s ARASem;
- oceňuje přípravu a průběh konference Veřejnost sobě, která by neměla zůstat ojedinelá, akce s obdobným obsahem by se měly konat častěji, nejlépe pravidelně.

Valná hromada ukládá výkonnému výboru:

- pokračovat v tradičních aktivitách, jako je Cena Františka Filipovského Přelouč, Trilobit Beroun;
- pokračovat v pořádání diskusních Čtvrtletníků, pro něž je ve veřejném prostoru mnoho důležitých a aktuálních témat;
- nadále pokračovat ve vydávání časopisu Synchron. V této souvislosti valná hromada vyslovuje poděkování za udržení kontinuity časopisu nové redakci, ing. Tomáši Pilátovi a PhDr. Agátě Pilátové.
- rozvíjet dělnou spolupráci s ARASem a spojovat síly při řešení konkrétních problémů;
- soustavně sledovat vznik nového zákona o české kinematografii a pro jeho schválení všemi dostupnými prostředky vyvíjet neustálý tlak na politiky;
- ve spolupráci s kulturní veřejností uskutečňovat rovněž tlak na změnu volby členů mediálních rad a komisí. U České televize jde o nezbytnou podmínku k naplňování jejího veřejnoprávního poslání.

Aktivnější ve veřejném prostoru

Komentářem Martina Pátka i fotografiemi některých ze zúčastněných osobností se znovu vracíme k březnové konferenci o veřejnoprávní televizi Veřejnost sobě v pražské Arše. Činíme tak proto, že považujeme konání i vyznění konference za významný počin našich organizací, ARASu i FITESu, ale především proto, že jak ve svém textu M. Pátek správně píše, „naše iniciativa neskončila uspořádáním konference; budeme aktivnější ve veřejném prostoru, protože je součástí naší práce, kterou chápeme nikoliv jako job, ale jako povolání.“

Veřejnost sobě a tobě – Ohlédnutí za konferencí v Arše

Václav Jemek, pardon – Eberhardt Hauptbahnhof, básník český, ve svém nedokončeném tradescanonicalistickém kalendáři, který vydával v samizdatu k obveselení sebe sama i svých přátel stížených normalizací 70. let, vytvářel obraz údajné papuánské společnosti, která se nebezpečně podobala té naší. Existují v ní dvě antagonistické třídy: strávnícká a žírná, jež poskytuje vládnoucí třídě výživnou krmivovou základnu. „V období rané strávnícké společnosti je základním vztahem mezi strávníckou a žírnou (čili krmnou) třídou lov, na vyšším vývojovém stupni dostáváme se člověkem chovným do etapy rozvinutého stravování... O to, aby mez, za níž končí strávnícká péče o žírného člověka a začíná řezničina, nebyla vnímána příliš ostře, dbá dobře zorganizovaná propaganda. Ve strávnícké společnosti se tak propaganda stává přímou výrobní silou: na jejím účinném působení závisí, zda žírný člověk, zbaven všech existenčních starostí a metafyzických pseudoproblémů, bude utěšeně vzkvétat a naplňovat kvóty živočišné výroby a posléze se klidně a disciplinovaně odebere na jubilejní večer poezie do Umělecké besedy (masokombinát); její selhání může naopak způsobit těžké hospodářské škody (když např. nedbalá propaganda vyvolá u žírných lidí nechutenství, nebo dokonce lavinu sebevražd). Tak i umění stává se podstatným článkem výrobního procesu.“

Od té doby uplynulo mnoho nadějí, zopakovalo se mnoho demagogií, zdokonalilo se tunelování a usnadnil pohyb ve společnosti, zvláště přemísťování statků a požitků z nich plynoucí. A opět jsme se ocitli v normalizaci. Jde o to zabezpečit si svou kořist a svůj revír. Z politických stran se staly agentury na získávání lukrativních zakázek a jejich předáci světí prostředky pro jakýkoliv účel produkující zisk. Jen neskončit proboha v žírné třídě.

Ambicím papuánských strávníků lze čelit hlavně ochranou veřejného

prostoru. Ten je nejcennějším statkem obce. Bez něho by veřejná komunikace mezi občany nebyla možná. Veřejnoprávní média chápeme nejen jako instituci, kde uveřejňujeme svá díla, ale jako součást tohoto veřejného prostoru. Když jsme na podzim 2010 připravovali konferenci **Veřejnost sobě** vycházeli jsme m.j. ze závěru konference Rady Evropy, která se konala 19. – 21. října 2010 v arménském Jerevanu. Konstatovala, že veřejný prostor je stále více kolonizován soukromými zájmy, což zužuje prostor pro demokratickou interakci. Rada Evropy a další organizace pracující pro demokracii musí najít nové způsoby jak chránit veřejný prostor, například v podobě nových forem veřejnoprávních médií. V České republice to platí obzvláště. Výhrady veřejnosti i části politického spektra k řízení a kontrole České televize, k navrhování, schvalování a volbě Radních ČT neskončily ukončením tzv. televizní krize v roce 2001. Jakákoliv možnost pro veřejnost vyjadřovat se k tomuto důležitému demokratickému médiu je i posilování úrovně demokracie v ČR.

Z těch mála reakcí médií je úsměvná argumentace Radima Hrehy v blogu **Tvůrci sobě!** z 21. 3. t. r. na webu Česká média: „Mnohem výstižnější by totiž byl slogan „Tvůrci sobě!“, neboť akci organizovaly profesní svazy tvůrců ARAS a FITES a jediný, kdo účastníkům konference alespoň tu a tam zprostředkoval pohled diváků a uživatelů na programovou nabídku České televize, byla Kristina Taberyová, která v České televizi odpovídá za výzkum publika.“

Jenomže není jeden pohled. Je jich tolik, kolik je koncesionářů. Členové profesních svazů vedle svých osobních zkušeností ze spolupráce s Českou televizí jsou také diváky. A řada z nich v rámci své práce pro Českou televizi je veřejností automaticky spojována s touto institucí. Tito externí tvůrci jsou často jejími prvními advokáty v očích veřejnosti

a dozvídají se nezkreslené názory koncesionářů na ni, na její vedení a na program, které průzkum ČT často roztaví do čísel a statistik. Kromě toho čísla nehrají zas až takovou roli. Leckdy jedno procento vnímavých diváků dokáže více než deset procent těch, kteří vzápětí zapomnou co shlédli. Jde o kritéria spokojenosti, ale jde i o nadčasové hodnoty, které si hned neuvědomíme, ale zůstanou uloženy v nás. Právě proto nemůže být Česká televize jen firmou produkující program a řídící se pouze ekonomickými ukazateli.

Mnohem smutnější fakt než nějaké tendenční recenze byla však malá účast našich členů. Chápu, že při intenzitě zaplavení veřejného pro-

storu množstvím kauz, závody médií, které se předhánějí v produkování prefabrikovaných senzací na běžícím páse a podbízivou zábavou jakoby pomáhají udržovat iluzi spokojenosti žírné třídy. Tedy pokud jí média neubaví k smrti, jak upozornil Neil Postman. Chápu tedy, že v důsledku toho panuje velká únava a skepse zaobírat se ve svém volném čase veřejnoprávním médiem – Českou televizí, která je konečnou také součástí toho mumraje.

Jenomže přesto si neodpustím poznámku na adresu kolegů, kteří to téma nepocítují jako nutné. V osmdesátých letech mně řada židovských exulantů, kteří se vrátili do Berlína líčila, jak se cítili v třicátých letech inte-

Vlastimil Ježek a Karel Spurný

Helena Třeštíková

Alena Müllerová

Petr Kaňka

Jan Kraus

Jana Hádková

Roman Vávra

Chvilé odpočinku

Jana Tomsová a Ivan Biel

Jiří Dědeček a Jana Tomsová

Martin Pátek a Petr Koza

Pavel Štingl a Jan Hřebejk

Zaplňené auditorium

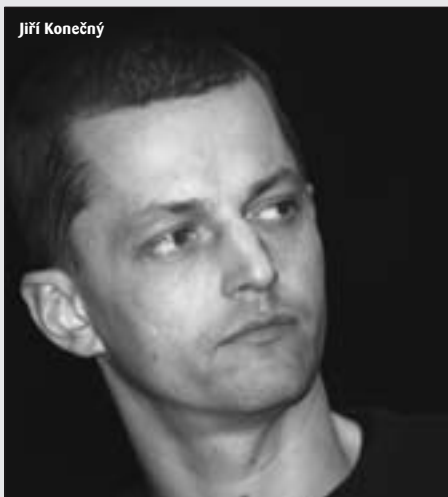
grovaní a jístí v německé společnosti, která nepamatovala pogrom na rozdíl od jiných částí Evropy a jak nastupující nebezpečí podcenili.

Dnes je mezi mladšími kolegy rozšířena představa, že každý se prosadí individuálně, že asociace a spolčování nepotřebují, že to zavání bolševismem. To je sice pravda, ale pravda také je, že každého lze individuálně snáze zničit. Americké i západoevropské odbory to moc dobře vědí, měli bychom od nich více „opisovat“. A nenechat se obl-bovat třídou strávníků.

Naše iniciativa neskončila uspořádáním konference **Veřejnost sobě** v Arše 18. března t. r. Chystáme inovaci našich webových stránek ARASu, na kterých zveřejníme záznamy diskuzí konference a otevřeme fórum na toto téma. Spolu s FITESem uspořádáme další podobné diskuze. Zkrátka budeme aktivnější ve veřejném prostoru, protože je součástí naší práce, kterou chápeme nikoliv jako job, ale jako povolání.

Martin Pátek, ARAS

Jiří Konečný

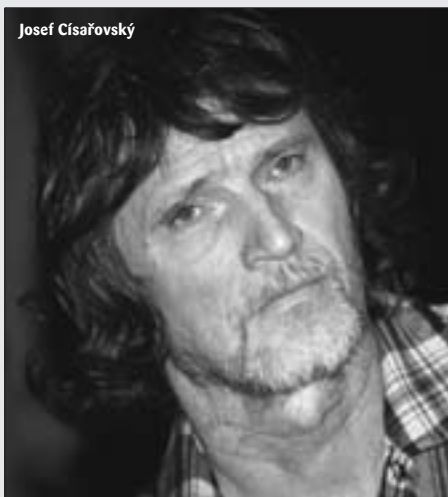
Jiří Potužník

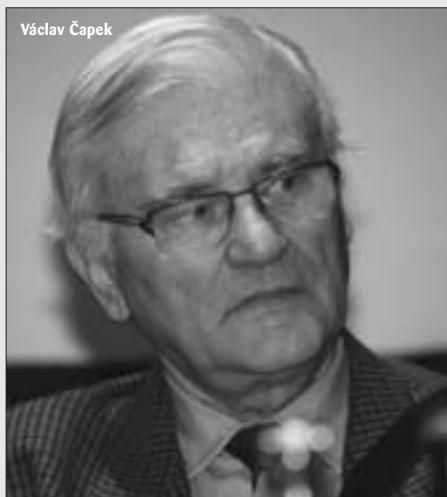
Jiřina Šiklová

Josef Cisařovský

Václav Čapek

Vita Janeček

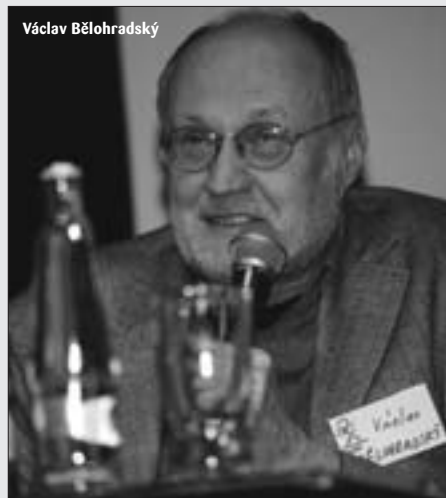
Kristina Taberyová

Martin Vadas

Václav Bělohradský

mamacoffee^{FT}

Fairtrade kávu prodáváme ve všech uvedených kavárnách, stejně jako v e-shopu na www.mamacoffee.cz

Kávu lze zakoupit v zrna, nebo mletou podle Vašich potřeb.

Pražíme a dodáváme do dalších obchodů a kaváren.

degustační kavárny s Fairtrade kávou

Londony 49, Praha 2
+420 773 263 333
po-pá 8.30-20
so-ne 10.30-20

Korunní 46, Praha 2

+420 777 263 403
po-pá 8-19
so-ne 11-19

kavárna s Fairtrade kávou

Vodičkova 6, Praha 1
+420 773 337 309
po-pá 8-22
so-ne 10-22

divadelní bar v divadle Archa

Na Poříčí 26, Praha 1
+420 773 337 308

Fairtrade je etický způsob obchodování s drobnými pěstiteli z rozvojových zemí, který prosazuje a podporuje spravedlivější přístup k mezinárodnímu obchodu a klade důraz na jeho sociální a ekologické rozměry.

www.info.fairtrade.net

Mamacoffee zajistila občerstvení účastníků konference Veřenost sobě

Nenápadný snímek Václava Kadrnky *Osmdesát dopisů* (premiéra koncem dubna 2011), vznikal jaksí tiše a v ústraní; během natáčení se o něm moc nepsalo, Fond kinematografie na něj nepřispěl, neměl televizního koproducenta... O to větší zájem i rozdílné reakce vzbudil u kritiky, diváků i na festivalech; zaujal na Berlinale, získal Zlatého ledňáčka na Finále v Plzni, v pražském centru pro současné umění Tranzitdisplay v květnu tr. se o něm živě diskutovalo – a to i s obecným přesahem; debata na téma „Zobrazování normalizačních let (nejen) ve filmu“ byla velice zajímavá. Z recenzí v tištěných i elektronických médiích jsme vybrali několik ukázek.

OSMDESÁT DOPIŠŮ

Režie: Václav Kadrnka

Hrají: Zuzana Lapčiková, Martin Pavluš / Scénář: Jiří Soukup (Vojtěch, řečený sirotek), Václav Kadrnka / Kamera: Braňo Pažitka (Katka, Ivetka a hora) /

Výtvarník: Zdeněk Eliáš / Střih: Pavel Kolaja / Zvuk: Jan Čeněk

Cesta z provinčnosti

Film Václava Kadrnky *Osmdesát dopisů* působí v české kinematografii jako zjevení. Nemluvílo se o něm, nebyl nikdy podpořený státním grantem od Fondu pro rozvoj kinematografie a najednou se dostal na festival do Berlína, kde vzbudil pozitivní ohlas. Mainstreamová deníková kritika ho přijímá spíš vlažně a s rozpaky; nějak nechce uvěřit, že právě tento filmový styl vyvádí českou kinematografii z její provinčnosti. Objevují se pokusy radit režisérovi, „jak to měl udělat lépe“, aby vyhovoval určitým muštrům „správného uměleckého filmu pro všechny“, a mizí ochota přistoupit na něčí originálnost, a přitom poučené a koncepční vidění světa.

To, co je pro styl filmu zásadní, naráží na přístup „ano, je to tak, ale má to být jinak“. Oč se tedy hraje poziční přetahovaná? 80 dopisů vypráví osobní příběh režiséra a scenáristy coby třináctiletého chlapce.

Tak jako „malý Vašek“ jsme vrženi po probuzení do světa, jemuž nerozumíme a musíme ho jen trpně přijímat. Film poskytuje „čistý“, ideologicky nezkalený dětský pohled na minulý režim bez okázalého zdůrazňování dobových znaků a především beze slovní retoriky a uměle vytvářené dramatičnosti. Úmornost onoho putování po úřadech a čekání na razítka je vtělena do úmornosti statických záběrů, mlčenlivosti, uhýbání pohledů, únavy lidí i „materiálu“ – tedy všeobecné omšelosti architektury, exteriérů i interiérů.

Film zcela záměrně působí nepříjemně, protože to

není nostalgická vzpomínka na to, „jak jsme tehdy žili“, evokuje pouze základní pocit „tady nechceme být, chceme odsud pryč“. Je to riskantní přístup týrat diváky tím, že se ve filmu jakoby nic neděje, ale právě tím se tu vyjadřuje tehdejší všeobecná zatuhlost poměrů; pocit, že se nelze svobodně nadechnout, a že člověk je pouhým kolečkem v soukolí byrokratického systému. Vydržet tuto „torturu filmem“ pak přináší skutečně katarzní účinek – nicméně ono „uť, máme to za sebou“ můžete po 75 minutách sledování říct jak cynicky, s rádoby nadhledem, tak procítěně.

80 dopisů není žádnou obžalobou politického režimu, jde o citlivou vzpomínku na dětství. A je možné, že jeho senzibilita souzní mnohem víc s generací dnešních třicátníků, kteří si 80. léta pamatují jako děti, než

s pohledem starší generace, která měla větší vhlad do fungování úřadů a praktik „obstarávání se“.

Vyprávění našťestí není až tak kruté, aby nás nechalo domýšlet si úplně všechno. Vedle oné „fyzické linie děje“ nastolené ustavičnými záběry chůze (a zdůrazňováním jejího zvuku) zde zaznívají i čtené dopisy, které matka posílá otci – z nich se dozvídáme vnitřní motivaci, která matku žene. A to, že těchto dopisů zdaleka není osmdesát, představuje rovněž pointu.

Proti neosobnosti jednání s úředníky se tak staví něco velmi intimního, přitom v obou případech je komunikace jednostranná – chybí druhý člen, symbolicky vzato zde „mlčí patriarchální autorita“. Systém zosobněný anonymními chlapíky v saku (či plášti v ordinaci nebo na vrátnici) jako by neměl tvář a hlas, je to beztvářá hydra.

Chtít po 80 dopisech, aby byly akčnější a doslovnější, znamená stahovat je zpět do bahna českého rybníčku, kde oficiální systém bývá zosobňován vždy nějakým bodrým buranem, který naschvál a kvůli pokřivené povaze způsobuje kladným hrdinům příkoří. Snaha vše vtělit do hlášek či osobního jednání (a nejlépe to podpořit exhibicí herecké hvězdy) pomíjí právě ten rozměr minulosti, kdy atmosféra všeobecné šikany přímo visela ve vzduchu a nebyla jednoduše a beze zbytku personalizovaná.

80 dopisů reprezentuje nový směr, jak zobrazovat normalizaci v bývalém Československu bez tradiční tragikomičnosti a hořkosladkosti. Reprezentuje jistě pohled vyhraněný, v jistém smyslu jednostranný, a dokonce v určitých ohledech i „nerealistický“.

V rámci své umělecké licence pokouší hranice toho, jak moc nechat lidi mlčet, nevyjadřovat se a nekomunikovat spolu – to, jak na sebe postavy nereagují, pokouší limity pravděpodobnosti. Ale pro vytvoření atmosféry jde o klíčový postup. Svobodnější jazyk se rozvíjí jen v soukromém psaní, v oficiální komunikaci je strohý a chvílemi vlastně nepotřebný: vyjadřuje se jím pohrdání na obou stranách, možná někdy i vzdor matky.

Normalizace už je dnes nezachytitelná a zdá se, že ji ani nelze plně rekonstruovat, protože to pak vede k opačným extrémům – k pipání jakýchsi socialistických skanzenů ve filmech typu *Občanský průkaz* nebo seriálu *Vyprávěj*.

Přece jen ale pečlivější pozorování odhalí jeden typický omyl a zabaví film povrchní nálepky, že „normalizace byla šedivá“. Ve skutečnosti snímek příliš šedivý není, ale mnohem více pracuje s odstíny hnědé a zelené. Jednak kvůli tomu, že tyto barvy dobově víc odpovídají (oblečení, vybavení bytů, veškeré estetiky umakartu a linolea), jednak mají symbolickou funkci. Vzhledem k tomu, že se děj odehrává na jaře, jde hlavně o přírodní barvy a my můžeme pozorovat, jak se postavy postupně probouzí, jak pomalu „raší lepší budoucnost“. A když na konci uvidíme nebe, které až dosud rám obrazu ořezával, má to nenucený spirituální účinek. Opět ale nic není zdůrazňováno lacině a prvoplánově; člověku ono působení barev dojde až s odstupem.

Vyskytují se rovněž námitky, že film 80 dopisů je jaksi archaický, točený způsobem, jakým se točilo v 80. letech a dnes by se mělo točit jinak. Jenomže tím se podkopává unikátnost Kadrnkova přístupu – nechota dělat dnes módní retro. Obraz i tempo skutečně připomínají mnohem víc díla té doby, ale – což je podstatné – tehdy by samozřejmě žádný snímek s podobným námětem nemohl vzniknout. Tím pádem funguje 80 dopisů mnohem více než kterýkoli jiný revoluční film jako „stroj času“, jenž nás na plátně přenášá do minulosti.

Kamil Fila, Aktuálně.cz

Impresionistický film

Kadrnka pracuje čistě a úsporně jako sochař, který opracovává vzácný autentický materiál, z něž osekává cokoli naučeného, zbytečného a teatrálního, je zasníceným minimalistou. Téměř dokumentaristická kamera Braňa Pažitky se zasnívá u dlouhých makrozáběrů na tváře hrdinů, na výraz očí, na styl chůze, chodníky a schody, snad jen v jednom záběru zahlédneme kousek nebe.

Nejen vizuálně film posune diváka zpět do roku 1987, jako by byl natočen tam a tehdy, jako by jej točil člověk, který nikdy neviděl MTV a popkulturní montáže na YouTube, naše přítomnost jako by nikdy neexistovala. Výrazně tomu napomáhá ladění do hnědozelené škály, které upomíná na doby, kdy platila bezpečnostní maxima: Z hlav se setnou ty, co přeční. Zato průměrní jsou věční. Koncentrovaná paměť jednoho dne v zemi zavřených dveří je navíc o to působivější, že díky civilním nehercům v hlavních rolích (muzikantka Zuzana Lapčíková coby matka a především neuvěřitelný čistý Martin Pavlus v roli Vaška) působí téměř jako docudrama. Pomalé, monotónní, s opakující se strukturou, ale přesto podivně napíná a intenzivní.

Emoce na plátně jsou naznačeny úsporně, přesto se však jako tenká nit celým dnem vine láska a pevně se-

mknutí oddělené rodiny. Překvapivě nechybí ani zakataný humor kořenící z absurdity některých situací a scén, ale opět: nejde o humor typicky tuzemský. Není sice prvoplánový a nepřelomí bránici vejpůl, přesto je tvář v tvář byrokratické mašinérii rázitek a formulářů zcela srozumitelný.

Osmdesát dopisů je ve své podstatě „impresionistický“ film, autor má daleko k racionálním konstrukcím a složitému vyprávění. Neortodoxní práce s časem a rytmem například prozrazuje inspiraci Proustem. Vítaná intermezza tvoří autentické dopisy Kadrnkovy matky Heleny, jež píše svému odloučenému muži do Anglie. Vůbec nejzajímavějším rysem debutu je způsob, jakým purista Kadrnka klade osobní (a zprostředkovaně dobovou) paměť na filmový materiál. Využívá zjevně konceptu tzv. flashbulb memory, výjimečně živé paměti ozářené bleskem, která je vůči hlodání času rezistentní.

Debut Václava Kadrnky ukazuje, jak si pamatujeme zdánlivě nedůležité detaily jako umakartový vzor, propletence končetin v autobusu, umaštěný ubrus s nepravidelnou skvrnou nebo třeba charakteristický zvuk matčiny chůze. A ve svém království paměťových stop a smyslových otisků je režisér natolik přesvědčivý, že publiku jeho vrstevníků a dříve narozených může film vrátit a oživit jejich vzpomínky. Zároveň ilustruje onen pověstný duch doby i pro nás, kteří si předlistopadové doby pamatujeme spíše z vyprávění starších generací. Osmdesát dopisů v naší zrychlené éře funguje jako (pomalý) stroj času.

Natálie Bergerová, Filmserver.cz

Jeden nápad, jeden omyl

Co má společného nový film *Osmdesát dopisů* s *Odcházením*? Je to další prvotina, která zbytečně ztrácí body snahou o odlišnost. Prostou matematikou se dá *Osmdesát dopisů* popsat následovně: skvělý nápad za sto procent, otravný „umělecký“ minimalismus srážející dojem k nule. Čistý průměr ze součtu nápadu

a omylu tedy činí padesát. Nicméně autorská prvotina režiséra Václava Kadrnky si nezaslouží odbýt jen konstatováním, že doplatila na studentský manýrismus, tedy na začátečnickou snahu za každou cenu se odlišit, vymezit, vytyčit nové cesty – aniž si rebelant připustí, že podobného objevování Ameriky mají evropské festivaly plné sklady. Beznadějně bezčasí Oním nápadem, jímž Osmdesát dopisů skutečně vyniká, je obraz totality bez obvyklých plakátových znaků; velice věrný záznam jednoho všedního únavného dne stráveného na úřadech. Nepochodují tu Lidové milice ani májové průvody, nevlají rudé prapory; přesto, či naopak právě proto z plátna doslova dýchá beznadějně bezčasí aparátu, s nímž nelze bojovat. Dá se jen – snad – utahat. Stohem papírů, potvrzení, doporučení, razítek, nenápadně podstrkovaných obálek. A ti dva, odhodlaná matka s civilním výrazem Zuzany Lapčíkové a dojemný teenager čili Martin Pavluš, mohou režim utahat jen odolnou trpělivostí beze stopy emocí. To všechno film pocitově sděluje, ale bohužel vražednou metodou, která originální myšlenku obaluje vrstvami artových naschválů. Dlouhé záběry. Dlouhé ticho. Hoch v posteli, snídaně na stole, tatínek na fotografii, matka na cestě. Plný autobus, šedé sídliště, šedé předjaří, šedý plot. Za okny během jízdy pole a pole, ve zvuku útržky dopisů. Ještě než dojedou do města na své „vyřizovací kolečko“, půl kina odpadne. Film je pečlivý v reáliích: schody, dveře, telefony, čekárny se nacházejí v přesném poločasu rozpadu, jenž pamětníkovi přivodí lehkou depresi. Příznačně zachycuje i ty ponižující situace na úřadech, kde ortelu předchází dlouhé listování v dokumentech, načež místo rozhrěšení úředník suše upozorní – Chybí kolek. A také lehce úsměvné okamžiky s chlapcovou výukou angličtiny dokládají onu nadlidskou soustředěnost na jediný cíl: pryč odsud. Konečně film promlouvá i díky tomu, že obsahuje příjemně málo slov – s výjimkou kostrbaté konverzace s otcovými přáteli z ciziny. Ale promlouvá navzdory formálním schválnostem, nikoli jejich zásluhou, byť vedle Odcházení vykazuje Osmdesát dopisů více filmařských nápadů tam, kde si hraje s absolutní věcností – třeba při balení bot a salámů do kufru pro tatínka.

Mirka Spáčilová, MFD

Tichá cesta za nadějí

Sugestivní ticho filmu **Osmdesát dopisů** buď hned zkraje odradí, nebo vtáhne do působivě tísnivé atmosféry normalizace. Zaslouží si však spíš to druhé. Zvláštní, tlumená dikce snímku **Václava Kadrnky** zaujala mezi domácími tituly mimořádné místo. Autor tu sděluje vlastní zážitky z dětství: koncem osmdesátých let se spolu s matkou snažili získat vystěhovalecký pas a odjet do Velké Británie za otcem, který tam emigroval. Zachycuje den běhání po úřadech, za potřebnými doklady a podpisy, den plný bezútešných ulic, schodišť, chodeb a neosobních dveří, stručných jednání s nejistým výsledkem. Dlouhé záběry na silnici ubíhající pod koly autobusu, na šedivé chodníky, tváře protagonistů, spěchající kroky a fádni čekárny. Akcent na

detaily: kamera Brano Pažitky podrobně mapuje kusy nábytku, kliky, schodiště, výrazy tváří, listování v deskách s papíry, které matka přináší na pasový úřad. Z dialogů se příliš nedovíme, matka mluví s chlapcem jen v úsporných větách, oč tu jde, poznáváme z označení budov a nápisů na chodbách a hlavně z citací dopisu, který žena ve chvílích čekání na pokračování píše manželovi. Blížící se jaro naznačují drobné detaily, např. předjarně vyhlížející příroda, či záběry muže ve zdravotnickém zařízení, který loupe natvrdo uvařenou kraslici. Spolu s nepatrnými, nicméně hřejivými záblesky vzájemné komunikace matky a synka napovídají cosi o naději: počítají s konečným úspěchem snažení. (Třeba vřelá, mistrně natočená scéna, kdy si chlapec opakuje anglická slovíčka.) Chybějící otec, k němuž se žena v dopise obrací, je zastoupen vybledlou školní fotografií z dětství. Kadrnka neusiluje o vystižení uceleného obrazu normalizace, netlačí na

kteřá by měla být samozřejmě vlastní většině filmů, ať už vznikají jakkoli.

Je to snímek dobový – retro film vracející se do minulosti. Všechny tyto charakteristiky budí ve spojení s českou porevoluční kinematografií těžké rozpaky. Vybavují se vzpomínky na více či méně křečovitě pojaté návraty do minulosti a marné pokusy se jí přiblížit. V českém filmu se k ní totiž přistupuje z předem připraveného pohledu – mentálního schématu, jež intenzivnímu návratu spíše brání. Většinou jde o sentimentální retro (Hřebejk, Trojan, Jarchofský), z nějž má problíkat silný vzkaz, moralita, poučení z historie. Ale toto mentální schéma – sladkobolná a taky bezpečně zábavná retro nálada – se nedá tak snadno prorazit. Vlastně ani Pouta, dosud nejsyrovější návrat do nedávné minulosti, mě v tomto ohledu nepřesvědčila. Sice českému filmu cizí žánrové prvky dokázaly zesílit minulost, ale také ji trochu odcizit.

dramatickou pilu, aby zobrazil jisté neradostnou společenskou atmosféru doby; „jen“ krok za krokem líčí jeden obyčejný den lidí, kteří chtějí pryč. Pohlíží na všední svět očima vnímavého kluka, obejde se bez velkých slov, napínavých situací a zobecnění. Přesto vládne podmanivou silou autenticity a hlubokého citového zážitku.

Agáta Pilátová, Týdeník Rozhlas

Mentální stopa normalizačního času

Asi největší překvapení, jaké mi česká kinematografie za poslední léta připravila, je film Václava Kadrnky. Snímek, který vznikl, aniž by o něm někdo moc věděl. Navíc žádní televizní koproducenti a dokonce ani podpora od Fondu na podporu a rozvoj kinematografie. Pěkně za vlastní peníze, tedy z nutkavé vnitřní potřeby,

Osmdesáti dopisům se podařilo sdělit to, o co zmiňované historické snímky usilovaly: ukázat, jak ošklivé a intenzivní to tenkrát bylo. Film je bezprostředně a bez příkras se svými postavami, nenavléká je do dramaturgických pastí, nechává je jednoduše být – a divákům poskytuje dost času se k nim přiblížit. Čas pro diváka je zde klíčový; není rozparcelovaný nějakou dramatickou akcí, která jej zakrývá. Snímku se tak povedlo dokonale vystihnout dobu nedávno minulou s jejím věčným plahočením se po úřadech a postáváním ve frontách v nekonečných chodbách mramorových mauzoleí na pozadí celkové mentální a svým způsobem i fyzické apatie. Líbila se mi charakteristika jedné kolegyně, která Kadrnkům film nazvala „mentální stopou“. Zvolená metoda skutečně evokuje tu nejvšednější zkušenost s obdobím pozdního socialismu.

Film je zjevně poučen cizími vzory, aniž by je však napodoboval či na ně odkazoval. Spíše přijímá způsob, jak zacházet s postavami, odvozený z minimalistických filmů. Stejně jako tato díla i Osmdesát dopisů pozoruje postavy v jejich všedních úkonech, setrvává u nich, explicitně neobjasňuje motivaci jejich jednání, soustředí se na trvání. Zrovna tak intenzivně zpřítomňuje existenci filmového stylu, z něhož roste ono zvláštní předivo napětí minimalistických snímků. Jsou pohyby kamery ještě diktovány potřebou vyprávět, nebo už pracují podle svých vlastních pravidel? Nejsilnější scény filmu – samotné chůze postav – připomenou vandrování a celodenní tahání se figur z takových filmů jako je Gerry Guse van Santa nebo především Satanské tango Bély Tarra. Pravda, zápletka rodinného dramatu je poněkud skromnější a nemůže se tedy měřit s kosmologickou apokalypsou maďarského vizionáře.

Přes všechny klady však dílo nezapře ani své debutantské nemoci. Na několika místech lze narazit na jednotlivosti, které měly být vyřešeny lépe či koncepčněji. Zdá se, že autor občas málo důvěřuje divákům. I když je Osmdesát dopisů snímek pro náročné, občas některé věci zpřítomňuje příliš doslovně, jako když na začátku ukáže balíček dopisů nebo při výuce angličtiny prvoplánově zdůrazní slovo „otec“. Jindy se zpronevěří minimalismu a hledá v záběru a ve způsobu snímání výraz vnitřního prožitku postavy, jako když je chlapcův spěch zdůrazněn „agresivní“ jízdou kamery. Trochu lacině vyznívá závěrečná gradace, jež si vypomáhá hudbou, bez níž se film do té doby pohodlně obešel. Chtělo to najít jiné řešení pomocí již užitých prostředků. Místy je navíc film až příliš osobní,

skoro jako by se přepínal do jiného – takřka dokumentárního – modu vnímání. Jako by až urputně zdůrazňoval: tohle je můj příběh.

Všechny zmíněné nedostatky jsou však jen dílčí, jako

celek je film jasně vymezený a pevný. Nezbyvá, než si přát, aby se podobné, kinematograficky silné zážitky v Čechách opakovaly.

TOPZINE.CZ, Tereza Janíková

Festival není předplatné na kvalitu

Účast na nobli festivalu není předplatné na kvalitu. O tom bolestně přesvědčila světová premiéra snímku Václava Kadrnky Osmdesát dopisů. Vezmeme-li v úvahu popisek ve festivalovém katalogu („work of art... extraordinary sense of framing and timing...“), nelze uvěřit, že jde o stejný film.

Osobní motivace režiséra sdělit vlastní historickou zkušenost z komunistického Československa na konci 80. let je pochopitelná. Výběr filmu do berlínské sekce Forum ale působí jako krutý žert; ze kterého také nemálo diváků odešlo. Osmdesát dopisů má mrtvolnou režii, zoufale bezvýrazné herce, amatérské časování scén.

Namísto gradace klasického příběhu mělo nejspíš jít o ztlumenou subjektivní impresi z jediného dne (zde 29. března 1987). To je samozřejmě v pořádku. Ale v tom případě nezbyvá, než ke studiu doporučit například rumunský portrét 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny, ukazující, jak lze zobrazit – všem tak důvěrně známý – byrokratický a společenský smog z východního bloku. A vůbec nezaškodí pozorněji sledovat současné rumunské či maďarské filmy, jejichž tematická přesvědčivost má základy v perfektním zvládnutí řemeslné stránky natáčení. Chce to zkrátka kumšt a fortel.

IHNED. cz, Otto Bohuš

Otvíráme novou rubriku vyhrazenou mladým autorům – profesionálním filmařům, publicistům, kritikům atd. Rádi bychom tu publikovali názory, glosy, recenze, podněty i kritické hlasy k filmové a televizní tvorbě, k organizačním či ekonomickým problémům, příspěvky zaměřené na činnost FITESu i jiné texty mladé generace. Začínáme recenzí studentky Magdalény Medkové na film *Osmdesát dopisů*; je shodou okolností věnován stejnému titulu, který jsme tentokrát vybrali do Kritického obzoru.

Jeden (ne)obyčejný den na pozadí normalizační šedi *Osmdesát dopisů* Václava Kadrnky

Vypráví příběh stylem italského neorealismu. Vystihuje atmosféru doby, kdy slova byla prázdná a věci nabývaly zvláštního automatismu. Snímek režiséra Václava Kadrnky stojí za pozornost hned z několika důvodů. Za prvé pro svou nedějevost, o které se zdá, že na plátně nemůže fungovat, za druhé pro styl vyprávění, jež z filmu dělá osobité umělecké dílo.

Na úvod je třeba říct, že *Osmdesát dopisů* je autobiografický příběh, který vznikl ve vlastní produkci. Bývalý student FAMU sice několikrát žádal o grant Statní fond kinematografie, ten ho ale odmítl, a tak musel Kadrnka natočit svůj celovečerní debut s omezeným rozpočtem. Snímek nakonec zaujal pořadatele Berlinale, kteří ho společně s českými filmy *Nesvatbov* a *Dům* zařadili do nesoutěžní sekce Forum. *Osmdesát dopisů* vzbudilo na celosvětové premiéře velkou pozornost a mladý tvůrce se tak stal mladou nadějí české kinematografie.

Samotný děj je relativně prostý. Zachycuje jeden den v životě matky a syna, kteří se v 80. letech snaží vycestovat za otcem do Velké Británie. Mohli bychom říct, že je to vše – jeden prostý den obyčejných lidí v normalizačním Československu. Nic víc, nic míň. Styl jakým Kadrnka pracuje ale dává tušit, že je zde třeba hledat něco hlubšího, než nabízející se absurditu byrokratických úřadů. To, co je v *Osmdesáti dopisech* důležité, je psychologický vývoj samotného chlapce. Čtrnáctiletý Vašek prochází příběhem jako šaman, který skrze iniciaci dosahuje závěrečné katarze. Na konci není pochopení doby, ale nenásilná proměna. Z nezasvěceného syna se stává zodpovědný mladík, připravený vzít na sebe břímě zkušeného muže. Postava matky pak představuje roli odhodlané ženy schopné udělat cokoli, aby svou rodinu udržela pohromadě. O svých pocitech hovoří skrze dopisy, které píše svému muži v dlouhých chvílích na cestě po úřadech. Díky této osobní korespondenci se nám odhaluje nejen pozadí celé události, ale především silné pouto mezi odloučenými postavami.

Nebyl by to však příběh hodný pozornosti, kdyby Kadrnka nezvolil

Autorka studuje žurnalistiku na FSV UK v Praze

patřičný způsob vyprávění. Pro takový děj je nutné najít správné tempo, šíři záběru a zvuky, které by dokreslily niternou atmosféru. Toho tvůrce dosahuje pomocí minimalistických a občas až příliš dlouhých záběrů, které v divákovi vyvolávají pocit stísněnosti, prázdnoty a intenzivnosti. Herce nechává promlouvat jen zřídka a s okolními zvuky pracuje velmi jemně. Divákovi předkládá děj surový a nepříkrášlený, nijak ho neurychluje ani nedramatizuje. Vytknout bychom mu snad mohli jen zbytečnou hudbu, která se překvapivě objeví v druhé části filmu.

Václav Kadrnka zkrátka vypověděl ojedinělý příběh bez nadbytečných slov. Ve větším rozletu mu brání snad jen nedostatečná emocionalita obou herců. Vzpomeňme však na podmínky, ve kterých film vznikl a buďme rádi za tak dobré autentické výkony. Václav Kadrnka je dobrou zprávou pro nezávislou kinematografii – totiž, že ještě existují lidé, kteří si chtějí plnit sny... nejen za peníze.

Magdaléna Medková

Kolek v jedné z rolí

Výroční ceny AČFK pro nejlepší filmy roku 2010

Výroční ceny AČFK pro nejlepší hraný a dokumentární film si z festivalu českých filmů Finále Plzeň odnesly filmy *Pouta* režiséra Radima Špačka a *Katka* režisérky Heleny Třeštíkové.

Nejlepší hraný film roku 2010

Film *Pouta* režiséra Radima Špačka získal Výroční cenu AČFK za poutavý příběh podle původního scénáře a nepřikrášlené podobenství o projevech komunistické moci na lidských životech v době normalizace.

Nejlepší dokumentární film roku 2010

Dokument *Katka* režisérky Heleny Třeštíkové získal Výroční cenu AČFK za unikátní časosběrné svědectví o proměňácích hodnot řetězky Katky a zhoubném vlivu drog, které nemilosrdně zasahují do života budoucí matky.

Výroční cena AČFK pro nejlepší film uplynulého roku je udělována Asociací českých filmových klubů od roku 1998; od roku 2009 získává ocenění i nejlepší dokument. O cenách rozhodují svými hlasy zástupci 120 filmových klubů z celé České republiky.

NOVÉ KNIHY

O Otakaru Vávrovi nekonvenčně

Letošní sté narozeniny Otakara Vávry přinesly vedle uvedení vybraných Vávrových filmů a pozoruhodných dokumentárních portrétů, zvl. společného projektu Jitky Němcové, Aleny Činčerové a Adély Sirotkové, i publikaci **Otakar Vávra – 100 let** (Vydalo Millennium Publishing a Novela bohemia). Jde o sborník statí, článků, vzpomínek, rozhovorů a studií různých autorů, včetně samého režiséra. Doprovází je solidní aparát (filmografie, bibliografie, stručný životopis), četné dobové fotografie a snímky z Vávrových filmů.

Vzpomínkovou část uvádí neokázale uctívá i půvabně obranářská reflexe *Jiřího Menzela*. Píše o svém profesorovi FAMU s upřímnou vděčností, brání ho před kritickými hlasy („pracoval tak, jak mu to režim dovolil“), má argumenty pro Vávrovu zásluhu pedagogické i filmařské. Vávrova životní družka *Jitka Němcová* vidí svého muže svýma, jistě zasvěcenými očima, píše poutavě a zajímavě, občas s jistou (sebe)ironií, pro peprný výraz nejde daleko, nevynechává ani i pikantní detaily a chvílemi lehce bulvární tón. Dikce těchto autorů prozrazuje mnohé nejen o Vávrovi, ale vypovídá hodně i o autorech textů.

Z dobových časopiseckých statí a rozhovorů patří k nejzasvěcenějším články *Oldřicha Kautského* („Autor filmu bude růst a vytvoří dokonalá díla, ale jen tehdy, jestliže se nevytvoří jeho nový kult,“ píše autor už v r. 1937), rozhovory *A. J. Liehmy* z r. 1969, *Evy Hepnerové-Zaoralové* z r. 1976, *Rostislava Sarvaše* z r. 1990 či

Heleny Herbrychové z r. 2001. Je příznačné, jak i na jednoznačně přímé otázky publicistů zejména po r. 1989 dokáže pan režisér odpovídat s elegantní vyhybavostí a pouze s občasným jemným náznakem sebereflexe.

Páteří publikace jsou dvě rozsáhlejší stati. *Pavel Taussig* se ve své objevné studii *Filmovat a básnit* (1982) zamýšlí nad Vávrovou tvorbou, zvláště nad vztahem režiséra a básníka Františka Hrubína, jenž vyústil v jeho vrcholné filmy *Srpnová neděle*, *Zlatá reneta* a *Romance pro křídlovku*; autor srovnává vnímání i tvůrčí přístupy obou umělců, cituje z Hrubínova díla i ze scénářů a mj. zmiňuje celoživotní vřelý vztah básníka Hrubína atd. Taussigovy postřehy stojí za ocenění – mj. i proto, že je publikoval v době, kdy byl O. Vávra dá se říct „oficiálním“ režimním tvůrcem: „Otakara Vávru je proto nutné považovat za inscenátora a adaptátora (byť brilantního), a ne za tvůrce, který by byl vzrušován aktuálními společenskými problémy doby, jež by ho přiměly k opravdové autorské výpovědi...“

Studie *Jana Jaroše* *Otakar Vávra* se zasloužil o film je seriózní, poučenou filmově teoretickou prací; je systematická, věcná a argumentačně bohatá. Uvádí potřebná fakta a analyzuje je, zařazuje Vávrovu tvorbu do kontextu doby i filmové tvorby (např. výtečný rozbor *Kladiva* na čarodějnice a srovnání s *Kaplického předlohou*). Sleduje Vávrovu filmovou tvorbu v době normalizace atd. Nesklozdvává k adoraci ani do tendenční superkritičnosti, objektivně hodnotí. Takový byl a je Otakar Vávra, takový je jeho místo v dějinách českého filmu... Díky za to. **Agáta Pilátová**

Seminář Od literatury k filmu

Literární sál na Knižním veletrhu, kde 14. května probíhala diskuse na téma „Od literatury k filmu“, se zcela zaplnil. Ozdobou bylo hvězdné obsazení diskutujících od spisovatelů přes scenáristy, režiséry a dramaturgy až po producenty (David J. Novotný, Václav Šašek, Petra Soukupová, Jan Hřebejk, Michal Viewegh, Jaroslav Rudiš, Jiří Konečný, Jan Yager).

Diskusi svižně a s přehledem řídil moderátor Tomáš Baldýnský, který je zároveň scenáristou i filmovým publicistou.

Diskuse trvala půldruhé hodiny, probíhala ostrým tempem; ukázalo se, že cesta díla spisovatele do podoby, kterou divák vidí na plátně, se ubírá v Česku trasami více přátelskými než institucionálními. Avšak – na konci to vždy u přátelství nezůstává...

Mluvil se o respektu k literární předloze od

scenáristy i režiséra a také o tom, co se děje, když se film prostě nepovede. Co taková situace znamená pro spisovatele postiženého tímto filmovým nezdarem?

Hovořilo se i o tom, že v Americe po odkoupení literární předlohy pro film ztrácí spisovatel jakoukoliv možnost zasahovat do filmu, ale při převzetí divadelní předlohy naopak nesmí filmaři změnit ani slovo.

V příštím roce se na Knižním veletrhu připravuje pokračování této započaté plodné diskuse.

Jana Tomsová

V. Šašek, J. Konečný, M. Viewegh, J. Hřebejk, T. Baldýnský, P. Soukupová, J. Rudiš, J. Yager

České filmové loutky – zvláštní kapitola evropského umění

Na okraj jednoho nenápadného jubilea: Čtvrt století Bartova Krysaře

V roce 1986 měl premiéru legendární animovaný film *Krysař* režiséra Jiřího Barty. Při té příležitosti vzpomínám nejen na aktéry tohoto filmu, ale i na ostatní. České filmové loutky totiž nabízejí vizuální potěšení a nostalgii; jsou nadčasově krásné. Sebevědomé. Je v nich vzdělání, kultivovanost, vysoké řemeslo.

Ach, je příjemné dívat se na dobře zhotovené věci, které vytvořili zruční lidé! Takové jsou české filmové loutky. Užaseme nad jejich krásou. Neberme ohled na hranice umění nebo řemesla. Vznikaly v době, kdy celovečerní hrané filmy byly prózou kinematografie a animované její poezií. V loutkovém filmu se pohybují figurky s nehybnými očima zdánlivě bez výrazu. Výjimečné hráče z nich udělá

animátor a světlo. Tyto loutky patří do atelieru, do umělých šerosvitů. České filmové loutky jsou zvláštní kapitolou evropské kultury.

Krysař byl klíčový film, nejmambicióznější potrkovské dílo. Točil se dva a půl roku. Sama loutka *Krysaře* je ohromující, je to zřejmě nejpůsobivější loutka českého filmu. Když ji Jiří Barta postavil na stůl, měla takové silové pole, že mě zvedla ze židle. Hranatá, půl metru vysoká figura v kožených střevíčkách s hlavou v kapuci. Blýskají z ní špendlíky očí. Křehké nahé prsty lehce drží píšťalu. Msta, cizota, chlad. Kdo je to? Nikdo? Tulák, bezdomovec. Sálá z něho síla morálky. Je bez kořenů, jeho osamělost je bezbřehá. Barta povýšil tradiční formu filmové loutky. Jeho intelektuální a výtvarná jistota inspirovala Studio Jiřího Trnky k výšinám. Oživala vize gotického města. Sto sedmdesát dekorací! Vznikl svět tlumených barev. Jakoby se za obzorem probouzela bouře Apokalypsy.

Kubistická svoboda byla prostředkem k prolomení tradice. Hrany loutek omotané luxusní kůží a kožešinami. Tvary bez oblosti, tvary tvorů, kteří ztratili lidskost. *Krysař* byl film téměř bez barev, jen hnědá, šedá a matně zašlé stříbro gotiky. Barvy znamenají emoce. Tyto figury je nemají, vymazala je obří síla zla.

Lačnické lidé se měnili na lačnické krysy. Zlo přebýjelo další zlo, tma zvítězila nad plamenem.

Vyletělův *Krysař*: Před Bartou měli *Krysaře* točit Ewald Schorm a Juraj Herz. Herz chtěl spolupracovat s Josefem Vyletalem. Bartův *Krysař* je zlověstný anonym. Šlachovitý, démonický, hubený, ale silný muž. Tento Vyletálův je unavený, šedivý. Měkký obličej, zdevastovaná vyžilá tvář. Markýz de Sade, Formanův Salieri... Josef Vyletál maloval surrealistické obrazy. Letěl českým výtvarným nebem jak meteor. Mezi planetami a zemí ho spálil jeho démon. Je to jeho jediná loutka, nerealizovaný návrh. Český loutkový film přitahoval to nejlepší co v zemi existovalo.

Mirka Humplíková

Jan Procházka: talentovaný autor i organizátor

Zapomínám, zapomínáš, zapomínáme. I na lidi a události, jež si věru zaslouží, aby zůstali v naší paměti. Také my (a nejen my) jsme pozapomněli na jubileum scenáristy a spisovatele Jana Procházky, od jehož smutně předčasně smrti uplynulo letos v únoru 40 let. Umřel v pouhých dvaadvaceti, k rychlému průběhu jeho zhoubné nemoci přispěla i počínající normalizace, která proti němu rozpoutala lživou pomlouvačnou kampaň.

V roce 1959

Možná si to někdo ještě pamatuje: Hlasy od Seiny se ten televizní pořad tuším jmenoval, a zněly v něm patřičně upravené „jakoby“ hlasy Jana Procházky a profesora Václava Černého spolu se snůškou nepravd, zmanipulovaných kvázidokumentů a urážek. Jan Procházka umřel, aniž se mohl bránit, nedovolal se ani možnosti vyvrátit pomluvy. A pak se nad ním zavřela voda.

Přitom napsal scénáře k desítkám filmů; byl vůdčí osobností jedné z barrandovských tvůrčích skupin a zasloužil se – mimo jiné – o mimořádně plodná léta tvorby filmů pro děti a mládež. Pomohl na svět také řadě snímků kolegů, jež by ideologické kladivo jinak zatlouklo.

Začátky Jan Procházky byly rolnicko-svazácké. Pocházel ze selského rodu a vystudoval odbornou zemědělskou školu v Olomouci. Pak nastoupil do vyhlášeného mládežnického statku v nedalekém Ondrášově; posléze jako úspěšný svazácký aktivista pracoval na zemědělském referátu krajského a Ústředního výboru svazu mládeže. Zemědělské prostředí důvěrně znal, ve svých prózách i filmových scé-

nářích z něj většinou čerpal. Jeho názory na „socialistickou“ vesnici a rolnický stav vůbec se ovšem prudce vyvíjely od lehce „budovatelských“ začátků až po hořce pravdivý pohled na násilné združstevňování vesnice (Noc nevěsty). V roce 1956 napsal svou první knihu, r. 1959 se stal dramaturgem a scenáristou Filmového studia Barrandov.

Vyprávěly se legendy – spíš pravdivé, protože je sám rád dával k lepšímu -, jak prezidenta Antonína Novotného zaujalo jakési Procházkovo vystoupení v rozhlasu, a pozval ho k sobě. Tam se ukázalo, že šlo o jiného Jana Procházku, nicméně po dlouhém rozhovoru se ten „nepravý“ prezidentovi zalíbil. A tak zvolna stoupal nejen po uměleckém, ale i funkcionářském žebříčku. Moc se však Novotnému ani komunistům neodvděčil, využíval svého vlivu pro dobré věci...

V 60. letech byl členem ideologické komise ÚV KSČ, tam ovšem už patřil k reformnímu křídlu KSČ. V letech 1968–1969 byl místopředsdou Svazu československých spisovatelů. Měl mimořádné charisma a organizační schopnosti, byl výtečný řečník. Dokázal zaujmout, ba uchvátit zejména mladé lidi, na jednom

V roce 1968

z mítinků roku 1968 ve Slovanském domě právě z jeho úst po prvé zaznělo, že cenzura byla právě zrušena. (Že pouze na krátký čas, to ovšem nevěděl...) Po roce 1969 ho z politických důvodů zakázali a filmy,

kteří byly podle jeho scénářů ještě natočeny, neobsaňovaly v titulcích jeho jméno (např. Už zase skáču přes kaluže, Páni kluci).

Jako filmový autor vzbudil pozornost už v roce 1961, kdy Karel Kachyňa natočil podle jeho scénáře Trápení. Procházka se postupně stal Kachyňovým „dvorním“ scenáristou, vytvořili spolu výtečné filmy, mj. Závrat (1962), Ať žije republika (1965), Kočár do Vídně (1966) Noc nevěsty (1967), Ucho (1970) – snad nejdůkladněji ukryvaný a zatajovaný trezorový film. To je ostatně možná jedno z mála děl s podpisem Jana Procházky, které díky televiznímu uvádění zůstává i v současném diváckém povědomí.

Měli bychom na něj vzpomínat nejen pro jeho tvůrčí přínos české literatuře a filmu, i pro osobní odvahu, s níž překonal své mladické názory a s níž se postavil tehdejší vládnoucí moci. A také pro jeho organizátorské počiny v kinematografii.

Proto je dobře, že na talentovaného filmaře a literáta důstojně vzpomněli dramaturgové letošního plzeňského Finále, kde uvedli jeho filmy a uspořádali besedu. Hovořily tu manželka Jana Procházky Mahulena,

dcera Lenka – spisovatelka a vnučka Maria, filmařka. Zdá se, že genetické poselství Jana Procházky žije a posílá vzkazy i nám.

Agáta Pilátová

Mahulena, Lenka a Maria Procházkové besedují na letošním festivalu Finále v Plzni s diváky

JIŘINA BOHDALOVÁ OSMDESÁTILETÁ

Herečka Jiřina Bohdalová oslavila osmdesátku. Dáma, která ztvárnila desítky rolí ve filmu i v divadle, si určitě zaslouží blahopřání. O krátké zhodnocení její tvorby jsme požádali Vladimíra Justa, čímž vznikl následující rozhovor.

Má Jiřina Bohdalová ve své herecké kariéře nějaký vrchol, případně kdy a jaký?

Absolutním vrcholem jejího herectví je Kachyňovo Ucho (1970). Takových vpravdě světových kreačí není nikdy dost, ty neomrzí, vždy si tam najdete něco nového, jako u každého mistrovského díla, a nebál bych se je v televizi reprízovat znovu a znovu, na úkor jejich daleko slabších výkonů, při jejichž opakování spíš trpím. V Uchu totiž tu svou trochu diblickou a neselehávající „roztomilost“ uměla převrátit jednak do ubohé, primitivní, malé české a občas zle klovající slepice, upřímně se ve své sobeckosti strachující o privilegovaný předěl zrní, a jednak (neb to jako u všech velkých hereckých výkonů nebylo vůbec jednoznačné) do lidského soucitu s postavou, budící i při vši zbohatlické přisprostlosti nakonec divákovi spoluúčast, ba dojetí nad jejím osudem. Skvělá byla i její servírka v Podskalského Bílé paní (1965) a zejména jedna z nezapomenutelného trojlístku lehkých dám ve Světácích (1969), v paměti utkví i její zahořklá alkoholička v Mášově moralitě Byli jsme to my? (1990) a samozřejmě její až k zabití nesnesitelná, leč dojemně pitomá a dětská Fany (1995). Na divadle nezapomenou pamětníci asi nikdy na její Idiotku (MDP) ani na znamenitou Lízu Doolitlovou v Pygmalionu (Vinohrady), v níž na mě působila, jakoby tu figuru psal G. B. Shaw přímo pro ni. Velmi jsem oceňoval i její pohotovost k forbnovému typu herectví v inteligentních dialogích s Vladimírem Dvořákem (Televarieté), jimž současné pokusy o „lidový“ humor svou podbízivou primitivností, tupostí a lascivností nesaňají ani po kotníky.

Je, podle vás, Jiřina Bohdalová lepší ve vážných rolích nebo v komediálních?

Nejlepší je v rolích tragikomických (viz výše). Její Klára z Návštěvy staré dámy, ale i její Erži Orbánová z Kočičí hry jsou však mimo její možnosti, a v obou případech nesnesou srovnání s divadelními kolegyněmi, ovládajícími lépe dramatický obor (Medřická, Janžurová, Adamová, Hegerlíková, Forejtová, Tomicová).

Jaké má Jiřina Bohdalová herecké slabiny?

Hereckým neštěstím (i když asi lukrativním štěstím) jsou pro Bohdalovou jednak vlezlé reklamy z Mountfieldu, a jednak její Křemílkové, Vochomůrkové a Makové panenky. Ne že by to dělala špatně, poprvé to snad osnilo, ale dělá to všechno podle jednoho neměnného mustru, který je časem až nesnesitelný. Cítím se pak za ni trochu trapně, když tytéž polohy, jež uplatňuje tam, slyším i v jejích dramatických rolích. Dürrenmattova Klára Zachanasjanová s příměsí Rákosníčka, to není ani tragédie, ani komedie, to je trapas.

Měla, podle vás, Jiřina Bohdalová štěstí na autory nebo by to bývalo mohlo i lepší?

V autorech to není. Bohdalová může zazářit v Televariété, stejně jako selhat v Dür-

renmattovi. Herec – jako ostatně každý tvůrce v jakémkoli oboru – si musí vybrat. Buď neustále zkouší něco nového, neopakuje se, hledá a roste na úkolech (bývá pak většinou nezaslouženě chudý, role si vybírá) – a nebo hraje takřkajíc na jistotu, na jistotu stokrát vyzkoušeného, a rozměňuje obrovskou hřívnu talentu od Pána-boha (a tu ona měla!) do stále drobnějších a drobnějších mincí. Až nakonec není co rozměňovat. O to hlučnější pak bývají jubilea, aby to prázdnou zakryla. Ale opět: to se zdaleka netýká jen herců, a už vůbec ne jen Bohdalové.

Myslíte si, že herečka Jiřina Bohdalová ještě vytvoří něco velkého? A kdo jí to, myslíte si, napíše?

Doufám že ano, a že se najde autor i režisér na úrovni Kachyni / Procházky roku 1969, který jí vrátí jí samé, to jest jejím šedesátým létům, kdy ještě křemílkovský kolovrat i Mountfield byly v nedohlednu.

Myslím, že by ji docela dobře (i s jejími slavnými stereotypy) dokázal využít k něčemu velkému třeba Jan Švankmajer.

top

A ještě připomenutí jedněch, sice ne kulatých, ale jistě obdivuhodných narozenin:

26. června se dožívá třiačedesáti let filmový režisér, scenárista, příležitostný herec a člověk pevných morálních zásad **Jiří Krejčík**. S Jiřinou Bohdalovou se několikrát sešel před kamerou jako herec, coby režisér ji obsadil například ve filmu *Labyrint srdce* (1961).

Blahopřejeme!

ap

Zemřel Ladislav Lakomý, laureát Ceny Františka Filipovského

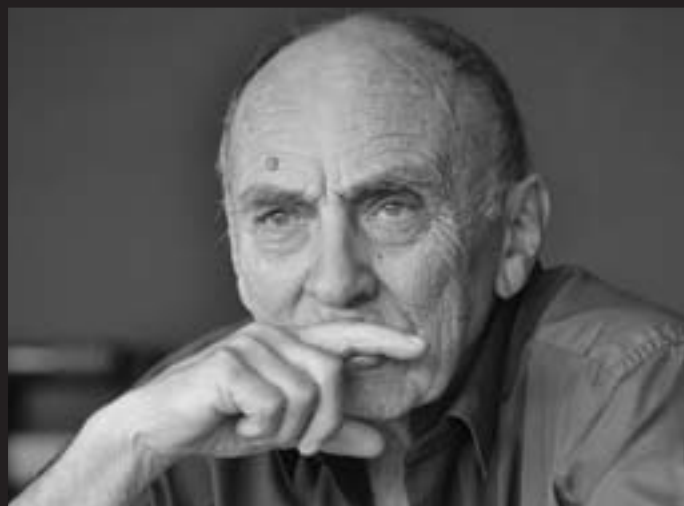
Po dlouhé nemoci zemřel 11. dubna brněnský herec Ladislav Lakomý. Bylo mu 79 let. Oznámila to mluvčí Národního divadla Brno Šárka Motalová. Doménou Lakomého bylo divadlo, ale nashbíral také desítky filmových a televizních rolí. Působil jako uznávaný divadelní pedagog, recitátor a dabér.

Lakomý se narodil v roce 1931 v Náměšti na Hané. Vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění a většinu života spojil s brněnskými scénami. Začínal v Divadle bratří Mrštíků. V druhé polovině 60. let byl krátce uměleckým šéfem divadla v Uherském hradišti. Poté zakotvil v Národním divadle Brno, které se stalo jeho domovskou scénou.

Podle encyklopedických hesel Lakomého herectví vynikalo vnitřní silou a neokázalou přesností, jež mu umožňovala vytvářet nejrůznější psychologické typy. Vynikal například při ztvárnění postav s hlubokým vnitřním životem, hledajících či rozpolcených. Brněnská jeviště neopustil ani v pozdním věku. Pravidelně se objevoval například v komorních inscenacích Divadla U stolu. Ztvárnil tam třeba hlavní postavy v představeních *Láhev je prázdná*, zůstalo jen trošičku na dně podle Antona Pavloviče Čechova, v *Boží duze* podle Jaroslava Durycha a drammatizaci prózy Julia Zeyera *Dům u tonoucí hvězdy*.

Učil i budoucí herce

Do Národního divadla Brno se naposledy vrátil v roce 2006 rolí kuráta v představení *Matka Kuráž a její děti*. Už tehdy pochyboval o tom, zda roli na velkém jevišti fyzicky zvládne. „Miloval jsem vždycky hereckou práci s detailem, který se na velkém jevišti těžko uplatňuje. V malém prostoru stačí jeden pohled,

zvlhlé oči, kdežto jinde se můžete uplakat a nikdo si toho nevšimne,” řekl tehdy Lakomý.

V Lakomého filmografii je bezmála 80 filmových a televizních postav, jde ale většinou o méně významné role. Objevil se například ve válečném dramatu *Oznamuje se láskám vašim*, ve filmu *Člověk proti zkáze* ztělesnil Vladislava Vančuru, zahrál si v pohádce *Kouzelný měsíc* a koprodukčním snímku *Podzimní návrat*. Objevoval se také v politicky podbarvených dílech *Dny zrady*, *Sokolovo* a seriálu *Gottwald*.

Lakomý řadu let vyučoval budoucí herce. Když z politických důvodů musel za normalizace opustit brněnskou akademii, učil na místní konzervatoři. Po roce 1989 se vrátil na akademii a dočkal se jmenování docentem. Jako dabér Lakomý propůjčil svůj hlas hvězdám jako byli Jean Marais, Alain Delon a Horst Buchholz. V roce 1998 získal za celoživotní mistrovství v dabingu Cenu Františka Filipovského.

čtk

Dnes se v naší recenzní rubrice budeme věnovat novému českému dokumentu Odpovědnost za život

Dá se říct, že **Dagmar Smržová** pokračuje snímkem **Nejtěžší volba** v hlubinné úvaze na téma, které si už před časem vzala za své: o propastech, které na nás mohou číhat společně s mateřstvím (rodičovstvím) a zároveň o schopnosti vzít na sebe svůj kříž; nést bolest, která nám byla určena, přijmout odpovědnost. Její snímky (viz *Edwardsův syndrom*, který letos v Berouně získal Trilobita) jsou však i o naději, kterou takové životní postoje generují.

Porota plzeňského Finále 1011 udělila snímku nejvyšší ocenění – Zlatého ledňáčka v kategorii dokumentárních filmů a zdůvodnila svůj verdikt stručně a výstižně: „Režisérka se zabývá intimním, ale přesto nadčasovým problémem odpovědnosti za život. Setkáváme se tu se čtyřmi ženami, které nesou statečně břemeno nejtěžší volby.“

Příběhy několika rodin, jež se rozhodnou přivést na svět dítě, ačkoliv je předem téměř jisté, že bude zdravotně postižené či se nedočká příštího dne, jsou těžké. Chvilí se zdá, že téměř k neunesení. Autorka však dokáže s odvahou samotřejmostí propojit běžný všední den s tíhou bolesti – či snad velkou bolest s každodenností? Jemně naznačit, že život jde dál, jen se musíme naučit přijímat nejen jeho radosti, ale i rány, a srovnat se s nimi. Neboť se svou bolestí nejsme na světě sami, naši energii a životodárnou sílu potřebují i další kolem nás. A i my musíme žít dál.

Dagmar Smržová to vše vyjadřuje s velkým emocionálním nábojem, vypráví však prostě, bez velkých gest; používá úsporné, civilní věty dialogů, zato krásné záběry přírody, interiérů, tvář. Její film je působivý a silný, protože umí nenápadně, o to však mocněji přesvědčit o „své“ – i naší – pravdě. A jaká že ta pravda je? To nechává na nás. Ale věřím, že to po shlédnutí filmu budeme všichni vědět.

Okénko Asociace režisérů a scenáristů

Gól do vlastní branky ?

Česká televize, Televizní studio Ostrava spolu s Ostravskou univerzitou a Univerzitou Palackého v Olomouci uspořádala 6. – 7. dubna v konferenčním centru ostravského hotelu Imperial konferenci: Veřejnoprávní média v novém desetiletí – čas na privatizaci?

„Společenská diskuze v určitých politických kruzích je o tom, jestli je vůbec tohoto média třeba. Mysleli jsme si, že je lépe se na to téma sejt, udělat o tom diskusi demokratickou,“ vysvětluje ředitel Televizního studia Ostrava Ilja Racek pro některé vítány, ale pro drtivou většinu občanů provokativní název. Ale diskuzí mnoho nebylo. Program konference tvořily vystoupení pozvaných účastníků. Moderátorka Šárka Bednářová do referátů nevstupovala jen je uváděla a nepatrně komentovala. Správně nazvala jednotlivá vystoupení prezentací. A to byl kámen úrazu.

Zažili jsme kvalitativně rozdílné prezentace. Vedle bravourní přednášky sociologa Jana Kellera o smyslu veřejné služby, která je například v rámci regionálního vysílání České televize jinými médii nezastupitelná, jsme si vyslechli přínosné příspěvky Jana Jiráka, Jaromíra Volka, prof. Jiřího Pribáně, Karla Hvizďaly a dalších, analyzující současný nelehký stav veřejnoprávních médií v situaci oslabování evropského modelu národního a sociálního státu, ke kterému od 70. let 20. století dochází. Vyslechli jsme si ale i velmi teoretizující přednášky, které ztrácely sdělnost, nebo takové, kde důležitější než obsah byl přednášející a zažili jsme i sebezprezentaci Ladislava Jakla.

Ladislav Jakl nezklamal. „Tyto státní instituce zabývající se šířením rozhlasového a televizního vysílání nikdy neměly existovat, nemají existovat a svět by byl krásnější bez nich,“ zopakoval Jakl svůj dlouholetý názor. Záro-

veň zdůraznil, že v tomto názoru se nezrcadlí jeho názor na fungování České televize, práci lidí nebo jejího vedení či rady. Podle Jakla stejně tak, jako by stát neměl vařit pivo, tak by se neměl zabývat ani rozhlasovým a televizním vysíláním. A proč? „Protože se nikdy dostatečně nezabýval definicí veřejného dobra, veřejných statků a veřejných zájmů, který tyto instituce mají plnit,“ zdůvodnil Jakl. Stát podle něj umí jen jedinou věc, a to vyvíjet násilí. Umí vnútit veřejnosti pravidla, od občanů vybrat peníze a za to jim jistou formou poskytnout kolektivní dobro. Ovšem, jak dodal Jakl, stát musí být vždy schopný vysvětlit proč. Jaklovo vystoupení také doprovázela jedna z mála diskuzí na téma existence veřejnoprávních médií. Vlastimil Ježek poukázal na postranní zájmy komerčních médií a výhody veřejnoprávní instituce, která má m. j. za úkol tyto postranní zájmy eliminovat. Následně se Ladislav Jakl proti tomu ohradil, že je tomu naopak. Opakoval své téze o zbytečnosti veřejnoprávních médií a vůbec všeho, co překáží svobodné volbě občana. Pak si vzali slovo další řečníci, někteří mu i vyčítali, že je placen z peněz daňových poplatníků, tedy veřejného sektoru, který ovšem neustále kritizuje. Na to on pak sdělil, že takové výhrady čekal. Miloslav Kučera nahlas podotkl, že v rámci duálního vysílání se nyní jedná o ježkovskojaklovský duální systém. Bylo to takové hezky české. Nebo českomoravskoslezské.

O co jde nejvýstižněji definoval Jan Keller ve svém příspěvku Trojí význam veřejnoprávní regionální televize. „Všichni ti, kteří brojí proti zbytkům státu, kteří označují stát již z definice za nepřítele, kteří chtějí privatizovat veřejnou službu jsou pro demokracii nebezpeční. Pokud navíc kritizují stát a sami působí ve veřejných funkcích (tedy nechávají se živit daňovými

poplatníky), pak to jsou obyčejní parazité. Vlastně „neobyčejní parazité“. V přírodě se nevyskytují paraziti, kteří by nenáviděli svého živitele a po každém soustu, které si z něj urvou, po něm plivli.“

Konferenční sál hotelu Imperial byl naplněn slabě pod polovinou kapacity pro 150 účastníků. Jednu třetinu v hledišti tvořili studenti Ostravské univerzity z různých oborů. Mým dotazováním se ukázalo, že účast chápali vesměs pragmaticky, také vzhledem k přítomným pedagogům. Některým přednášejícím akademikům však nerozuměli ani oni. Některé sniženě vnímali nikoliv z důvodů, že by jim nerozuměli, ale spíše proto, že je uspávali.

Ředitel nových médií České televize Milan Fridrich svůj prezentaci obdařil vizualizací na videopanelu kam promítal názvy svých kapitol a texty, které opak opakoval. Zřejmě se obával, že bychom se je v daném čase nenaučili. Přechetli a dozvěděli jsme se např., že: „Telefon není jen telefon. Telefon je multimediálním nástrojem. Telefonování není jeho primární funkcí, ačkoliv je to „telefon“.

Televize, rozhlas a tisk musí brát telefon jako novou distribuční cestu k zákazníkovi.“

Další nápisy na videopanelu: „Nechci být jen televizorem ! Už nejen počítač?“

I televizor jako komunikační uzel? Bude televizor intuitivnější než počítač?“

Dilema budoucnosti: tablet nebo televize ?“ pobavily vedle mne sedící studentstvo.

Podle ředitele nových médií ČT Milana Fridricha „...staré médium je tým profesionálů, který odsuzoval většinu společnosti k tomu, že bude jen mediálním konzumentem. Nová média je tým, který umožňuje být konzumentem a zároveň tím hybatelem...“ Byl nej-

častějším řečníkem a z množství času, které si obsadil pro svá vystoupení a diskuzních reakcí jsem pochopil, že tento muž usiluje vykonat pro řízení České televize mnoho práce.

Milan Fridrich v diskuzi o smyslu veřejnoprávních médií zmínil Kodex České televize jako její přednost oproti komerčním televizím. Neubráníl jsem se reakci a sdělil, že mít kodex nestačí, ale problém spočívá

v jeho nenaplnění. A to jsou také výhrady profesionálních organizací i široké veřejnosti, a že bychom spíše uvítali konferenci na toto téma: Kodex ČT a jeho (ne)naplnění.

Martin Pátek

Pořady v Českém centru PEN klubu

Adresa: Klementinum 190 – budova Národní knihovny, 5. patro

Společnost přátel PEN klubu pořádá pravidelná literární setkání pod střechou Národní knihovny, tzv. Sudé čtvrtky.

Před prázdninami zbývá už jen jedno:

Jindra Tichá – Svatba snů aneb Zásnuby na čtyřicáté páté jižní rovnoběžce

Autorka, emeritní profesorka sociologie a politologie university v Dunedinu přijíždí jako každoročně ze svého bydliště na Novém Zélandu s novou knihou.

Tentokrát se pokouší odpovědět na zásadní otázku: Proč vůbec svatba v dnešní době?

Čtvrtek 16. června, začátek 17.05

Vstupné pro členy Kč 20, jinak 40

Sklenka vína

Po prázdninách budou setkání budou

Zve Liba Ludvíková

O BBC tentokrát pozitivně

V Británii, tedy na své domovské půdě, je BBC předmětem ostré kritiky téměř každodenně. Nemine dne, aby se o korporaci nepsalo, většinou negativně. Berou si ji na mušku hlavně Murdochova media. Zjednodušené vysvětlení (jež by asi neobstálo před britskými mediálními analytiky) je, že Murdoch kritizuje na BBC vše – ideologii, programy, hospodaření atd. – a vyžaduje změny, které by ji oslabily. Bez pořadů v té šíři a rozpětí, jak to BBC dělá dnes, by totiž přišla o diváky, kteří by přešli k Murdochově SKY TV. Té by se pak samozřejmě zvýšily zisky.

Již dnes má Murdochova Sky TV dvakrát větší příjem než BBC, zatímco nezisková BBC si musí utahovat opasek. Její rozpočet je o 20 procent nižší než v předchozích letech. Jak to chce její generální ředitel Mark Thomposon dokázat, nad tím se zamyslíme někdy příště.

Tentokrát chci psát o BBC pozitivně. Přes všechnu kritiku, které je BBC vystavena, je totiž na tuto korporaci většina Britů stále ještě hrdá a její pořady jsou předmětem chvály. Je překvapivé, že nedávno její přednosti vyzvedlo i několik autorů v deníku *The Financial Times*, tedy v novinách bankéřů, apoštolů volného trhu.

BBC jako public service – veřejnoprávní instituce se zaručeným příjmem z povinných diváckých (koncesionářských) poplatků, nezávislá na výkyvech trhů, nabízí divákům původní, ve vlastní tvůrčí vyrobené programy, jež se zabývají domácími problémy. To žádá komerční televize ani rozhlas dnes nedokáže.

O BBC jako „skvělé, osvočované a napadané demokratické instituci“ psal ve *Financial Times* (FT) Harry Eyres letos na konci března. A do nebes chválil např. její hudební nabídku. Přenosy koncertů i hudební inscenace a dokumentární programy jsou diváky vysoce oceňovány. Například i proto, že podobné projekty zmizely z programových schémat komerčních stanic, stejně jako výchovné pořady pro děti a mládež. Trh o ně nemá zájem, protože nelákají masové obecnstvo, nepřinášejí

zisk. Ale BBC stále vysílá programy mnoha žánrů, a zaměřuje se na všechny věkové skupiny a sociální vrstvy.

Diváci zvláště oceňují zpravodajské pořady. Zprávy o desáté pravidelně sledují čtyři milióny diváků, což je dvakrát víc než na komerční Independent Television.

BBC byla založena v roce 1926 lordem Reithem jako instituce sloužící veřejnosti. Bylo jí dáno do vínku to známé a často citované poslání

„informovat, vzdělávat a bavit“. Jejím mottem je slogan „Národ hovoří k sobě“. A BBC přes všechny překážky, jež jsou jí kladeny do cesty komerčními medii a dnes čím dál tím více britskou koaliční vládou, to stále činí.

„Je to neuvěřitelné, že BBC stále existuje. Máme zde korporaci, jež náleží veřejnosti, ale která vládu vždy neposlouchá; nekoná, co by od ní chtěla. Naopak, často politiky velmi dráždí. Ale tato instituce je ve veřejném vlastnictví a vyhrává v soutěži s komerčními konkurenty. Daleko více inovuje a těší se mnohem větší popularitě než její komerční soupeři. Už sama její existence a skutečnost, že přetrvala desetiletí, je triumfem britské kultury a zdravého rozumu,“ napsal nedávno v článku o BBC Matthew Engel ve *Financial Times Weekend Magazin*. Obvykle se tvrdí, dodává Engel, že Británie má nejméně mizernou televizi na světě. Ale on sám to považuje za nespravedlivé hodnocení. Říká, že když sleduje Zprávy BBC, přesvědčuje se, že toto vysílání je nejlepší na světě.

Britský národ má štěstí, že BBC existuje, soudí *Financial Times*. Z mnoha důvodů, ale především proto, že je to místo, kam se všichni obrátí, když se něco velkého přihodí doma či ve světě. „A je tomu tak už od dvacátých let minulého století,“ uzavírá svůj článek britský autor.

Anděla Špindlerová-Brown

Aktuality z Londýna

Mohlo by se zjednodušeně říct, že komerční britská kinematografie je ve finanční krizi od svého počátku. Organizace velkého byznysu, The Confederation of the British Industry (CBI), nyní žádá vládu, aby ocenila přínos filmu a komerční kulturní oblasti britské ekonomice a podala jim pomocnou ruku. A jak píše *The Guardian*, zda a jak je vláda ochotna pomoci, to se ukáže na případu Pinewood.

Velké filmové ateliéry Pinewood 20 km na západ od Londýna, kde se točí James Bond a Harry Potter, chtějí dvojnásobit svou rozlohu. Mají v plánu postavit filmové ulice, jež by představovaly New York, Paříž a Benátky a další velké stavby a vodní nádrže, podobné té existující, která je tak hluboká, že to trvá týden, než se naplní. Dnes má v Pinewoodu sídlo téměř 200 firem a to číslo by se mělo zdvojnásobit, také počet pracovníků by se zvýšil. V tomto období tam na třech právě natáčených filmech pracuje 5000 lidí. (Film *Dark Shadows* – Tmavé stíny režíruje Tim Burton, Ridley Scott točí science fiction *Prometheus* a Phyllida Lloydová dokončuje snímek o Margaret Thatcherové *Iron Lady* – Železná dáma.) Ale návrh na stavbu byl plánovači zamítnut a místní obyvatelé jsou také proti. Tak CBI a Pinewood chtějí, aby

vláda zasáhla a povolení pro rozsáhlé stavby studia Pinewood povolení dostalo zelenou.

Už konečně víme, jak je to v Londýně se Zátokem! Opravdu, pověsti nelhal: připravuje se o něm opera, která bude uvedena jako součást kulturní Olympiády v Londýně v příštím roce. Nutno v této souvislosti připomenout, že kultura bývala nedílnou součástí antických olympijských her, pouze moderní olympiády začaly kulturu opomíjet. BBC uvede operu s názvem *Zátokem!* ve svém rozhlasovém vysílání a připravuje se i televizní přenos. Skladbu komponuje mladá britská skladatelka Emily Howardová, absolventka Oxfordské univerzity. Producentka Abigail Tolandová ze souboru Second Movement, jenž operu inscenuje doufá, že v operním díle bude zachyceno Zátokovo nadšení a nevyčerpatelná energie. Bude zajímavé, jak české obecenstvo a hlavně kritika budou na operu p Zátokovi reagovat. Soubor Second Movement v České republice již několikrát vystupoval a uvedl zde premiéru skladby Bohuslava Martinů *Slzy nože*.

Anděla Špindlerová-Brown

Udeľovanie najstaršej filmovej ceny na Slovensku

Vo štvrtok 26.5. boli vyhlásené v bratislavskom kine Mladost výsledky dvoch súťaží, ktoré hodnotili slovenskú audiovizuálnu tvorbu roku 2010 – 22. Igricov Slovenského filmového zväzu, Únie slovenských televíznych tvorcov a Literárneho fondu a 19. Cien slovenskej filmovej kritiky Klubu filmových novinárov Slovenského syndikátu novinárov za audiovizuálnu tvorbu roku 2010.

Štyri sošky Igrica boli udelené za hraný film pre kiná, za dokumentárny a animovaný film a herecký výkon, v kategórii televízna dramatická tvorba nebol Igric udelený. Tvorivé prémie získalo sedemnást tvorcov, aj za študentskú tvorbu, ostatnú televíznu a seriálovú tvorbu, za teóriu a kritiku a DVD.

Igric je najstaršia filmová cena udeľovaná na Slovensku od roku 1967.

V rokoch 1967-2011 bolo udelených 95 Igricov 79 najvýznamnejším slovenským filmárom a audiovizuálnym tvorcom za 77 filmov a audiovizuálnych diel. Najviac – štyri Igrice získal režisér Martin Šulík, po tri Juraj Jakubisko a Martin Slivka.

Do súťaže o Igrica bolo prihlásených rekordný počet audiovizuálnych diel – 74. Porota vedená Prof. Petrom Michalovičom ocenila 20 diel. Literárny fond odmenili víťazov sumou 17 900 eur. Symbolom ceny je soška Igrica od akademickej sochárky Erny Masarovičovej. Je vysoká 33,8cm, váži 2,4kg, je z bronzovej zliatiny a jej výrobná cena je 340 eur (výroba Oscara stojí 5 eur).

Súčasťou podujatia bolo aj vyhlásenie víťazov ankety slovenských filmových novinárov – Cien slovenskej filmovej kritiky. Hlasovania sa zúčastnilo 46 novinárov.

Udeľovanie ocenení podporil finančne Audiovizuálny fond a podujatie, ktoré pokračovalo v piatok 27. mája od 13.00 hod. v kine Mladost na Hviezdoslavovom nám. 17 prehliadkou víťazných filmov usporiadali – Slovenský filmový zväz, Únia slovenských televíznych tvorcov, Literárny fond, Klub filmových novinárov Slovenského syndikátu novinárov a Kruh priateľov českej kultúry v Bratislave

Mgr. Štefan Vraštiak, predseda SFZ

Korejský cyklista aktérom filmu oscarových režisérů i mladých slovenských filmových tvůrců

Korejec Okhwan Yoon vystudoval práva, byl i úspěšným podnikatelem, v jednu chvíli ale svoji kariéru zavrhl, pořídil si kolo a začal jezdit po celém světě.

Svámi už deset let trvajícím cestami chce mimo jiné poukázat na nesmyslnost rozdělení Koreje na dva státy. Na jedné z jeho cest se s ním seznámili mladí slovenští filmaři a díky této známosti vznikla "slovenská" sekvence filmového projektu oscarových režisérů Ridleyho Scotta a Kevina McDonalda *Life in a Day*. Do filmu byla vybraná zhruba tisícovka videí z celé zeměkoule, ono slovenské (natáčené v Nepálu) patří k patnácti páteřním.

Jeho autoři – Marek Mackovič a Dušan Milko – byli, spolu s autory dalších sekvencí celého snímku, pozváni do Spojených států na letošní ročník filmového festivalu Sundance. „Byli jsme tam jako jedna velká rodina. Setkání s Kevinem MacDonalodem bylo nezapomenutelné,“ vzpomíná Marek Mackovič.

Okhwan Yoon přijel v květnu do Prahy, aby se tu

zúčastnil Pražského maratonu. Atmosféra Prahy i sportovního klání mu učarovala. V rámci svého evropského putování navštívil i Slovensko, v Bratislavě se mimo jiné sešel s představiteli a členy rusínských organizací. „Povahu a vlastnosti lidí odhaduji během prvních minut rozhovoru, s mnohými se spřátelím, na Slovensku i v Česku se mi moc líbí,“ říká Okhwan. Na otázku, zdali mu jeho úsudky o lidech, se kterými se setká, vycházejí, odpovídá: „Můžu se samozřejmě splést, ale většinou ano.“

Osobnost Okhwana Yonna zase učarovala zmíněným slovenským filmařům. Už nějaký čas natáčeji celovečerní dokument, který by měl mapovat Okhwanovy cesty po světě, především ale jeho názory a motto všeho jeho konání: všechno jde, když se chce, překážky v zásadě neexistují, a když, tak jenom v naší

mysli. Tohle by režiséři rádi do svého snímku vetkli. Sám Yoon, byť na něj v poslední době často míří kamery i fotoaparáty, se necítí jako filmová hvězda. „Abych řekl pravdu, cítím se pořád stejně, navíc nepřemýšlím o svém štěstí. I když musím přiznat, že úspěch na Sundance ve mně vyvolal pocity blaha, řekl jsem si, že je to odměna za moji námahu a krev.“

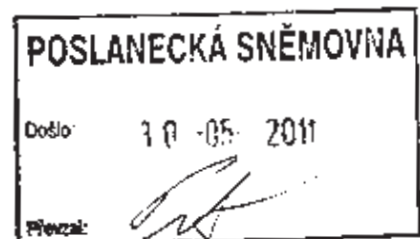
Marek s Dušanem hledají každou příležitost k setkání s korejským přítelem. „Musíme točit, když je příležitost; nikdo neví, kdy Okhwanova cesta skončí, takže musíme využít každé chvíle,“ říká Mackovič a dodává: „Film bychom rádi dokončili v roce 2012 nebo 2013. A samozřejmě bychom byli rádi za jeho uvedení v kinech.“ Zda se snímek dostane i do komunistické severní Koreje, zatím není jasné. Okhwan i slovenští filmoví tvůrci se o to ale rozhodně pokusí. **top**

FITES se aktuálně věnuje i připravované volbě nových členů do rady České televize. Po jakémisi prvním předvýběru odeslal do Parlamentu ČR následující dopis (předkládáme jeho fotokopii).

FITES

Český filmový a televizní svaz
Pod Nuselskými schody 1721/3
120 00 Praha 2, Vinohrady

Ing. arch. Václav Mencl
předseda Volebního výboru Poslanecké sněmovny PČR
JUDr. Michal Hašek
člen Volebního výboru Poslanecké sněmovny PČR

V Praze dne 28. května 2011

Vážení páni poslanci,

obracíme se na Vás otevřeným dopisem a dovoluujeme si vyslovit protest proti způsobu, jakým proběhla 26. května t.r. schůze Volebního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Navzdory příslibům, že letošní důležitá dovolba do mediálních rad nebude opomíjet profesní organizace a věrohodné osobnosti veřejného života, volební výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky zcela neomylně vyřadil většinu kandidátů profesních organizací. V seznamu nominovaných kandidátů, ze kterých mají být radní sněmovnou zvoleni, se jako výsměch celé společnosti objevují typičtí mediální dinosauři, lidé, kteří procházejí mediálními radami jako osvědčení političtí lobisté a jsou spoluodpovědní za současný stav v médiích veřejné služby.

Jiří Florian a Pavel Hazuka způsobili skandální a chaotickou situaci v Českém rozhlasu, vystupovali naprosto nekvalifikovaně proti rozhlasové stanici pro mladé Rádio Wave a multimediálním službám.

Bývalý místopředseda Rady ČT Ladislav Miler, působil v sedmdesátých letech na ministerstvu kultury a na ÚV KSČ v oddělení proslulého "normalizátora" Müllera. Zatajil před poslanci tato fakta ve svém životopise, nebo je poslanci záměrně přehlédli?

Kandidát do Rady ČT Jan Bohdal působil již jako radní České tiskové kanceláře. Podílel se výrazně na dosazení Radima Hrehy do funkce generálního ředitele ČTK, když zatajil Hrehovo selhání v roli generálního ředitele Slovenské televize a přesvědčil další radní, aby pro něj

hlasovali. Rada ČTK následně volbu zrušila a Radim Hreha se dodnes o výsledek tendru soudí. Už tato chaotická situace by měla poslance důrazně varovat. Jan Bohdal s Radimem Hrehou pracují pro společnost Česká média lobisty Jaroslava Berky, který vyrábí pro ČT pořady. To je evidentní střet zájmů, v západních demokraciích zcela nepřijatelný.

Dalším kandidátem PS je pan Daniel Novák, který se proslavil v roli člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání v roce 2006 výletem do Čínské lidové republiky za peníze daňových poplatníků. V zemi, kde vládne komunismus a cenzura a média jsou v rukou státu, se vzdělával v mediálním prostředí! Jak významným reprezentantem společenských organizací je Univerzita Jana Amose Komenského v Praze, která Daniela Nováka nominovala? Začátkem letošního února ministr školství Josef Dobeš ve sněmovně řekl, že MŠMT zahájilo se školou správné řízení o omezení akreditace. Akreditační komise navrhl, aby škola nesměla přijímat nové studenty ke studiu některých programů v několika oborech.

Ukazuje se, že nejrůznější obskurní spolky opět předvedly předem domluvenou frašku při dosazování partajních kádrů do veřejného života.

Podle jakých hodnotových kritérií, páni poslanci, jste upřednostnili TJ Dolní Třebonín nad Masarykovou univerzitou v Brně a Českým filmovým a televizním svazem a Asociací režisérů a scénaristů? Co Vás vedlo k tomu, že jste oba osobně velmi neústupně vystupovali proti kandidatuře bezúhonného člověka, muže s občansky statečnými postoji a špičkového odborníka v oboru, doc. PhDr. Jiřího Voráče, Ph.D., vedoucího Ústavu filmu a audiovizuální kultury? Přitom vám prokazatelně nevadí Jan Beer, který strávil ve vězení šest let za tunelování svazáckého majetku, stál za kandidaturou pornoherečky Dolly Buster do Evropského parlamentu, a jeho jedinou mediální kvalifikací je role redaktora v pornočasopisu.

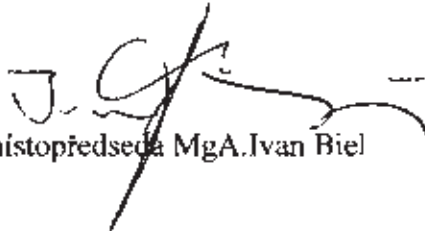
Rádi bychom znali vaši odpověď na naše výhrady.

Étos listopadové revoluce sliboval, že na posty služby veřejného zájmu se nedostanou žádné „kádrové rezervy“, že bude vytvořen systém, který bude zákonitě generovat a vyžadovat skutečné odborníky a bezúhonné občany. Český filmový a televizní svaz, Asociace režisérů a scénaristů nabídly po několikáté poslancům kvalifikované kandidáty. Volební výbor některé z nich odmítl již v tomto výběru a tím, že navrhl několik kandidátů, kteří neodpovídají požadavkům kvalitních kandidátů s čistou minulostí, potvrdil setrvávání v manýrech komunistického režimu, který dosazoval do veřejného života pouze své partajní nomenklaturní kádry.

V době, kdy je důvěra občanů v demokratický systém tak hrubě narušena, je tento systém stranických obchodů a rozdávání trafik dalším nebezpečným krokem. Je naprostým popřením všech veřejných slibů politiků o změně voleb do mediálních rad. Jako bezpodmínečně nutné se ukazuje připravit novou mediální legislativu, zavést jmenování mediálních rad podle západoevropského modelu z nezpochybnitelných institucí, společenských organizací a politických stran. Což je mimo jiné jedním z požadavků nově vzniklého občanského sdružení Veřejnost proti korupci.

Společně s dalšími uměleckými, vědeckými obcemi a sdruženími uděláme vše pro to, abychom občany informovali o nepřijatelném jednání Volebního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Výkonný výbor FITESu
Pod nuselskými schody 3
120 00 Praha 2
info@fites.cz

místopředseda Mgr. Ivan Bielek

Rada ARASu
Karlovo nám. 19
120 00 Praha 2
info@aras.cz

předseda doc. Mgr. Petr Káňa

Odborový svaz hromadných
sdělovacích prostředků
nám. Winstona Churchilla 2,
113 59 Praha 3

předseda MGr. Jiří Hubička

Na vědomí:

RNDr. Petr Nečas, předseda ODS
Karel Schwarzenberg, předseda TOP 09
Mgr. Radek John, předseda strany Věci veřejné
Bohuslav Sobotka, předseda ČSSD

Miroslava Němcová, předsedkyně Poslanecké sněmovny ČR
PhDr. Lubomír Zaorálek, místopředseda Poslanecké sněmovny ČR
JUDr. Vlasta Parkanová, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny ČR
ThDr. Kateřina Klasnová, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny ČR

Milan Štěch, předseda Senátu Parlamentu ČR
MUDr. Přemysl Sobotka, místopředseda Senátu Parlamentu ČR
PaedDr. Alena Gajdůšková, místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR
JUDr. Petr Pithart, místopředseda Senátu Parlamentu ČR
MUDr. Jiří Besser, ministr kultury ČR

Zlín Film Festival 2011 – poutavý mimoškolní program a zábavná „lekce“ pro děti i dospělé

Jaký byl Zlín Film Festival 2011 (29. května – 5. června)? Děti i teenageři pilně chodili do kina a živě diskutovali o zhlédnutém, například v inspirativně vedených debatách po projekcích či – jak to velí tradice tohoto festivalu - s „pančelkami“; na náměstí před radnicí zněla spousta živé muziky, kterou sledovala hejna posluchačů; samozřejmě přijely i celebrity - v porotách seděli například režisér Jan Hřebejk, výtvarnice a autorka animovaných filmů Galina Miklínová, japonsko-britský skladatel Youki Yamamoto, slavný maďarský tvůrce animovaných filmů Béla Ternovszky, bulharský herec Ivan Barnev, maďarský režisér György Pálfi či kanadsko-chorvatská „bondherečka“ Stana Katic. Vedle Jánose Bána, Otíka z filmu Vesničko má středisková se stali hvězdami zlínského festivalu hlavně populární čeští herci: Jiřina Bohdalová, Miroslav Donutil, Arnošt Goldflam, Petr Nárožný a další. Poslední jmenovaný obdržel na závěrečném galavečeru Uznání za tvůrčí přínos ve filmové tvorbě pro děti a mládež. Do Zlína dorazili například i Dr. Eva Zaoralová, Lenka Procházková a její dcera – filmářka Maria, Jiří Menzel či Jiří Krejčík.

Něco v tom asi musí být, když ve městě s pouhými 77 tisíci obyvateli (kolem 90 tisíc jich má město i příměstskými oblastmi) přijde na filmový festival – tj. na filmy a doprovodné akce – 108 tisíc lidí (z toho do kina přes 72 tisíc). Na letošním 51. ročníku Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež, nově pojmenovaném Zlín Film Fest, „v tom“ byly především dobře obsazené soutěže, což souhlasně potvrdili mnozí porotci. Samozřejmě také kvalitní mimosoutěžní sekce, například výběr nejslavnějších děl italské kinematografie - Dny italské kinematografie -, jež uvedly excelentní sérii od *Země se chvěje přes Silnici, Tenkrát na Západě až třeba po Smrt v Benátkách*. Zabořovaly rovněž čerstvé filmové novinky ve Fóru maďarského filmu (sekce byla zřízena na počest Maďarska jako současného předsednického státu Evropské unie).

K přínosům festivalu patřily i další snímky velmi slušné úrovně, tematicky ladící se zaměřením festivalu; uváděly se mimo jiné v sekci Panorama (třeba irská *Runway*, americký film *Jen pro zamilované*, izraelský *Dohazovač*). Přispěly rovněž koncerty dobře vybraných muzikantů (R. Hladík) a kapel (Čechomor), stejně jako atraktivní talk show. Na prvním místě pak skvělé setkání s Petrem Nárožným, o jehož besedu projevovali návštěvníci Kongresového centra mimořádný zájem. Podobně to bylo i s besedou s Jiřinou Bohdalovou. O ocenění pro pana Nárožného už řeč byla,

Nové Kongresové centrum architektky Jiřiny Čížkové

Den Českého rozhlasu

Legendární Velké kino, v pozadí hotel Moskva

Plné Velké kino před zahajovací festivalovou projekcí

Porotci Jan Hřebejk a Stana Katic na terase Bařovy Jedenadvacítky

Byl i ohňostroj

Vendula Svobodová (za Kapku naděje), Jan Čenský, Jiřina Bohdalová a Petr Koliha při odhalování hvězd na Chodníku slávy

Jiřina Bohdalová je v Rožnově pod Radhoštěm pasována na Rytířku Valašského království

Malá zbojníčka

Nechyběly samozřejmě pohádkové postavičky

paní Bohdalová si odhalila hvězdu na Chodníku slávy před zlínským Velkým kinem. Zdejší hvězdy připomínají nejslavnější a nejpopulárnější české dětské herce, Jiřina Bohdalová zná samozřejmě filmový svět od svého nejtěšnějšího dětství. Spolu s její hvězdou byly letos odhaleny i hvězdy bratrům Vladimíru a Michalu Dlouhým. K hvězdě dostali její držitelé i čestný doktorát Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Vladimír Dlouhý, bohužel, už in memoriam.

Zlínský „dětský“ festival, jehož vedení před časem rozšířilo programové spektrum i o snímky pro dospělé, se prosadil už dávno. Nynější 51. ročník nemusel dokazovat své právo na místo na slunci, to jenom znovu přesvědčivě potvrdil. A současně přinesl řadu užitečných a zajímavých poznatků o filmové tvorbě pro mladou generaci. Například, že ve světě – bohužel na rozdíl od nás, a přitom máme boha-

tu tradici značkovanou jmény jako Josef Pinkava či Věra Plívová-Šimková – pořád vznikají filmové příběhy čerpající z vnitřních konfliktů i radostí dětského či teenagerského světa. Aspoň některé z nejlepších, které uspěly i v soutěžích: výtečný, také u dětských diváků úspěšný norský *Liverpolský brankář*, držitel zlínského Zlatého střešičku za dětský film; tvrdý dánský příběh o studentské nezodpovědnosti *Obejmi mě pevně*, jenž si odnesl střešiček v kategorii pro mládež; jemná francouzská *Klukanda*. Festival poukázal i na fakt, že klasických pohádek ubývá. Kdoví - možná i proto, že je po nich mezi dětmi malá poptávka. O finanční náročnosti historických (či aspoň historizujících) kostýmů nemluvě.

Významná, snad i převažující témata v oblasti tvorby pro děti a mladou generaci jsou v zásadě dvě: vztah rodičů a dětí, který trpí vážnými poruchami (viz jímavý poetický francouzský film *Pokradmu*, vyprávějící o trápení malé dívky, již si rodiče moc nevšímají) a samozřejmě sociální problémy současnosti, které moderní doba nijak neumenšuje (například britský filmový opus *Některé psi koušou*, polemizující se současným pečovatelským systémem v Británii či maďarská *Vespa* o romském chlapci, který vyhrál motorku).

Festival ve Zlíně uvedl 244 filmů z 44 zemí a v soutěžích rozdál 15 cen. Hlavní cenu Zlatý střešiček si ze Zlína letos odvezli: norský snímek *Liverpolský brankář* (v kategorii hraný film pro děti), dánský *Obejmi mě pevně* (hraný film pro mládež) a český animovaný snímek *Larghetto* (animovaný film). Cenu Evropa – cenu ministra kultury ČR v soutěži evropských debutů získal francouzský film *Láska jako jed*. A zmiřme ještě velmi úspěšné a hojně navštívené Den České televize a Den Českého rozhlasu. Sledovat rozzářená dětská očka na náměstí Míru bylo víc než radostné.

Účastníkům určitě přinesl týden pohodu, která se blížila pěknému rodinnému víkend. Mimochodem – i organizátoři hodnotí letošní ročník festivalu jako klidný, do programu nezasahovala nepřízeň počasí, filmy i hosté doráželi podle plánu.

Zbývá jen přání: některé – alespoň ty oceněné - snímky uvidět i ve filmové distribuci. Určitě by si to zasloužily.

(ap)

Cenu Pavla Kouteckého získali v konkurenci stovky filmů tvůrci dokumentu *Pozemšťané, koho budete volit?*

Vyhlášení vítěze proběhlo během slavnostního večera v pondělí 6. června v pražském Divadle Archa.

O Cenu Pavla Kouteckého se letos ucházeli režiséři přesně stovky dokumentárních filmů, pětičlenná porota ji udělila filmu s názvem *Pozemšťané, koho budete volit?* Tento film je společným dílem účastníků *dokumentární dílny o. s. Inventura* a režisérky Lindy Jablonské. Jeho autory jsou vedle dokumentaristky lidé, kteří se obtížně orientují v okolním světě a ve škole asi zrovna nevynikali. Řečeno politicky korektně - mají mentální handicap. Štáb sledoval jev, který se týká většiny z nás - voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010. Výsledek potvrzuje, že i lidi s mentálním handicapem se mohou ve veřejném prostoru orientovat a mít politický názor. Film vznikl ve spolupráci s Českou televizí a byl uveden i v rámci přehlídky dokumentárních filmů *Český dokument 2011*, kterou od středy 8. června pořádala Česká televize v kině Atlas v Praze. Režisérka Linda Jablonská a účastníci dokumentární dílny *Inventura* převzali na slavnostním večeru Cenu Pavla Kouteckého v Divadle Archa skleněný objekt výtvarníka Reného Roubíčka a peněžitou cenu sto tisíc korun od pořadatelů této filmové ceny.

Porota se rozhodla udělit Cenu Pavla Kouteckého filmu, který podle jejího názoru neaktuálnější, přitom s nadšením, humorem a hravostí vypovídá o současné české společnosti. Přínos tohoto divácky vstřícného, inspirativního a odvážného snímku tkví především v tom, jak odbourává předsudky většinové společnosti vůči lidem s mentálním handicapem - a to zejména tím, že z nich samotných činí velmi nadané pozorovatele společenského a politického dění. „Hrdinové a zároveň tvůrci tohoto filmu navíc nad většinovou společností vítězí - svým angažovaným zájmem o veřejné dění a tím, jak nenápadně, a přitom s mrazivou silou odhalují slabiny české společnosti,“ uvedl jeden z porotců režisér Radim Špaček. Filmový štáb se vypravil na několik setkání různých politických stran s občany, ve městech i na venkově. Jejich zdánlivě banální otázky často míří k jádru věci a jejich rozhodování o tom, který listek nakonec vhodí do volební urny, představuje modelovou situaci, v níž se ocitá řada dalších lidí. „Lidé s mentálním handicapem nemají ostych jít se zeptat svého politika na to, co je skutečně zajímavá,“ popisuje režisérka Linda Jablonská.

Porota také udělila Zvláštní ocenění poroty, netradičně jej nezískal režisér, ale hudební skupina Dva, která výrazně přispěla k působivosti dvou porotou vysoce hodnocených snímků, filmů *Medvědí ostrovy* Martina Ryšavého a *Vše pro dobro světa* a *Nošovic* Víta Klusáka. „Hudební složka těchto filmů dokazuje, jak i nenápadný hudební vklad může atmosféru filmů výrazně ovlivnit a také to, že i dokumentární filmy mohou pracovat s podobnými výrazovými prostředky jako filmy hrané, aniž by jim to ubíralo na autentičnosti a vnitřní síle,“ řekla za porotu scenáristka Irena Hejdová.

Cena Pavla Kouteckého vznikla na počest tragicky zesnulého filmaře Pavla Kouteckého, mimo jiné režiséra filmu *Občan Havel*, a letos se konal její pátý ročník. Organizátory jsou Asociace Film & Sociologie, Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech *Jeden svět* a *Divadlo Archa*. Do nominací na Cenu Pavla Kouteckého se letos kromě vítězného filmu dostalo těchto šest snímků: *For Semafor* (rež. Míra Janek), *Medvědí ostrovy* (rež. Martin Ryšavý), *Nesvatbav* (rež. Erika Hníková), *Vše pro dobro světa* a *Nošovic* (rež. Vít Klusák), *Česká Granada* (rež. Jan Papoušek) a *Filmař, fanoušek, podivín* (rež. Kateřina Mikulcová). V pětičlenné porotě letos zasedli režisér Radim Špaček, scenáristka a novinářka Irena Hejdová, ředitel *Divadla Archa* Ondřej Hrab, ředitelka festivalu *Jeden svět* v regionech Lenka Lovicarová a Marie Rumlová z okruhu přátel Pavla Kouteckého. Šestý ročník Ceny Pavla Kouteckého vyhlásí organizátoři na počátku roku 2012.

Rozhovor s režisérkou Lindou Jablonskou, která natočila vítězný film spolu s účastníky dokumentární dílny o. s. Inventura
Autorem vítězného dokumentu (Pozemšťané, koho budete volit?) je spolu s vámi tým lidí s mentálním handicapem z občanského sdružení Inventura. Co je Inventura a jak došlo k vaší spolupráci?

Občanské sdružení *Inventura* se dlouhodobě věnuje práci s lidmi s mentálním handicapem v oblasti umění. *Inventura* se snaží sdělit široké veřejnosti, že lidé s mentálním handicapem jsou kreativní, zábavní lidé schopní tvořit zajímavé věci. Já v *Inventuře* pracuji rok a půl, nejdřív jako lektorka dokumentární dílny, teď jako manažerka projektu tréninkového zaměstnávání.

Jak dlouho trvalo, než jste naučila své studenty ovládat kameru a komponovat záběry? Po jak dlouhé době jste se vydali s technikou do ulic?

Na začátku dílny jsem pouštěla studentům ukázky z filmů, zkoumali jsme různé žánry. Pak jsme postupně trénovali práci s technikou a expandovali z „chráněného“ území, nejdřív jsme natáčeli v *MeetFactory*, kde sídlíme, pak na *Andělu* a nakonec jsme se rozjeli na předvolební mítinky. A co se týká kompozice, razím názor, že dobrá kompozice je ta, která se líbí člověku, který ji tvoří.

Kdo je vlastně autorem myšlenky natočit film o předvolební kampani českých politických stran?

Myšlenka vznikla kolektivně v *Inventuře*, chtěli jsme natočit dokument a hledali aktuální téma. Volby se nabízely.

Co jste chtěli tímto dokumentem říct? O čem to měla být výpověď, našli jste odpovědi, které jste hledali?

Chtěli jsme říct, že lidé s mentálním handicapem mají svůj názor a pohled na svět a že ho dokážou sdělit. A sekundární cíl byl zároveň zkoumat, jak vypadá předvolební kampaň v roce 2010.

A mají lidé s mentálním handicapem odlišný pohled na politiku nebo se jejich vnímání v tomto ohledu zase tolik neliší od vnímání zdravého člověka?

Myslím, že tam zásadní rozdíl není, stejně jako všichni jsme ovlivněni tím, co se píše v médiích, kauzami, aférami a podobně. Lidé s mentálním handicapem ale nemají ostych jít se zeptat svého politika na to, co je skutečně zajímavá.

Jak reagovali na váš filmový štáb politici?

Tak například pan Paroubek radil studentům, kam mají dát mikrofon, pan Bém si podle všeho ani nevšiml, že je to trochu jiný štáb a spustil své naučené fráze o tom, že je jeho strana ta nejlepší. Jeho výpověď však byla natolik nezáživná, že jsme ji do filmu ani nedali.

Měla jste někdy o své studenty strach? Například když se vydali natáčet na předvolební mítink Dělnické strany?

Ano, přesně tam. A pak ještě ten samý den na mítinku KSČM, kam jsme ovšem dorazili pozdě a místní příznivci strany byli značně opilí.

Jaké další filmy v rámci vaší dílny vznikly?

Natočili jsme krátký film s názvem *Velký třesk*, kde studenti vyzvídají například na Jiřím Grygarovi, jeptišce nebo Vladimíru Remkovi, jak to bylo s vznikem Země. Pak vznikla *Globální obleva*, kde se studenti zaměřili na problematiku klimatických změn. A teď dokončujeme nevábné téma zpracované do filmu *Planeta odpadků*.

Chystáte vy sama nějaký další dokument? A jaké české dokumenty máte ráda, kdo si myslíte, že mohl být vaším největším konkurentem v rámci letošního ročníku Ceny Pavla Kouteckého?

Žádný dokument v současné době nechystám. Myslím, že v Česku je teď mnoho výborných dokumentaristů, já osobně mám velmi ráda filmy Martina Marečka, Eriky Hníkové nebo Heleny Třeštíkové. Konkurenti byli všichni přihlášení a já jsem moc ráda, že cenu dostanou moji studenti.

Martina Reková

Přinášíme smutný příběh jednoho filmu, který doposud nevznikl. Věc je o to smutnější, že jde o snímek pro děti, a těch není nikdy dost. Protagonisté příběhu jsou Pavel Gábl, Kamil Kožíšek, Tomáš Sobola, JUDr. Šebela a Kateřina Špurová. Věcí se zabýváme z iniciativy Pavla Göbla.

Vyjádření Pavla Göbla NEHÝČKAT!

Žijeme v zemi, ve které se stalo zvykem volit menší zlo. Nikoli dobro. A důvod je prostý – Dobro u nás nekandiduje.

Kam se podělo?

Navíc ono menší zlo je rok od roku větší a ve skutečnosti už dávno splynulo s tím větším. Není mezi žádný jiný než dočasně mediální rozdíl, to podle krátkodechých afér truchlivých figur, které o nás rozhodují.

Kde se tyto figury vzaly a jak je možné, že se jich nemůžeme zbavit?

A co je definuje?

Dalo by se říct, že je prosté – nejsou ve svých funkcích a postech, proto byla jejich existence v nich naplněna, tím proč vznikly, jsou v nich pouze a jen sami pro sebe. Nejdříve tak činily skrytě. Dnes veřejně. Dokonce začíná být toto jejich vskutku parazitické chování a jednání, považováno za standard, a když je jim to vyčítáno, vztekají se jako plivníci. Nemají stud. Zato nebetyčnou sebejistotu a drzost. Kde se tito „lidé“ vzali?

Z nás? Z těch potencionálně nejhorších a marasmus pak mohl, ve společenství sobě rovných, zbytněť a narůst jako rakovina.

A co na to ostatní?

Nic. Věrní smutnějším stránkám české povahy strkají hlavy do písku, anebo – to ti odváznější – začínají chování vůdčích parazitů napodobovat. Kdo na něco poukáže, či se tomu chce postavit je napomínám, vysmívám... či dokonce označen za bonzáka – ano česká morálka klesla tak hluboko, že když okradený ukáže na zloděje, je seřván, že udává.

Začíná u nás být uplatňováno a tiše tolerováno „právo na zlodějnou“.

A tohle se děje ve všech sférách.

Tedy i ve filmu.

Před pár lety jsem se vracel do Prahy a k filmu. Žil jsem předtím asi tři roky na Valašsku, kde jsem psal scénář a později knihu Tichý společník, pracoval v lese a na opravě domu. Hledal jsem tedy práci. Můj tehdejší kamarád, režisér Jiří Chlumský mi tenkrát nabídl, abych za něj natočil golfový film Veni, vidi, vici. Měl k tomu, proč film netočil sám dva důvody – chystal jiný film na Slovensku a nemá rád golf. A k tomu, aby tento film vznikl, měl důvod jediný – jeho producent Jan Nejedlý dlužil jemu a dalším peníze z jejich předchozího společného filmu, a slíbil, že když se vyrobí další film, na kterém budou jeho věřitelé pracovat, zaplatí jim s novým honorářem i onen dluh. Kdo by tomu nevěřil?

Nechal jsem se přesvědčit. Z velké části proto, že jsem netušil, do čeho jdu. J. Chlumský se stal mým

jakože-supervizorem, mohl tedy producentovi dát fakturu na svůj dluh a doufat. Dlužno říct, že jsme se všichni zajistili Dilií, a tak Nejedlému nezbylo, než slovo se skřípěním zubů, splnit. Všechno tedy dopadlo dobře. Vznikl zbytečný film, Já jsem měl trochu peněz na to usadit se znovu v Praze a mít kamarádi získali, co jim patřilo.

Jenže mě se přitom povedlo něco, co mi dodnes komplikuje život. Nedošlo mi, že vrána k vráně sedá, a že nestandardní producent Nejedlý požívající nevalné pověsti bude kolem své profese nejspíš obklopen sobě rovnými, a že mě Jiří Chlumský pozval do světa, kam nechci patřit.

A tak jsem dal přečíst svůj, původní scénář na pohádkový film „Kovář z Podlesí“ jeho výkonnému producentu Tomáši Sobolovi. Choval se přátelsky a vyslovoval stejné názory na Nejedlého, což nás spojovalo.

Scénář Kováře z Podlesí vznikl, když jsem v ČT režíroval dětský kabaret a byl jsem osloven paní Kateřinou Krejčí, abych zkusil napsat pohádku. Zkusil jsem a jí se líbila. Řekla mi tehdy, ať si najdu producenta a oni půjdou rádi do koprodukcce, že to stojí za to.

To Tomáše Sobolu zaujalo. Půjčil si můj scénář a po přečtení mi oznámil, že se o něm bavil s Kamilem Kožíškem a oba se rozhodli stát se jeho spoluproducenty.

Kamil Kožíšek byl tenkrát hlavou firmy PostProdukccePraha, které zajišťovala pro Nejedlého koprodukcce Veni, vidi...

Oba – Kožíšek i Sobola tedy, za účelem vyprodukování mé pohádky, restartovali Kožíškovu „spící“ firmu Lennox.

Sobolou mi pak bylo sděleno, že jejich (jeho a Kožíškova) vzájemná dohoda je takováto: Kožíšek, jako majitel Lennoxu, celý projekt zastřeší, Sobola se stane jednatelem firmy a povede veškeré přípravné práce.

Souhlasil jsem.

Ke konci výroby golfové nekomedie začal Lennox jednat s ČT, kde jim dveře otevřel sám scénář a rovněž podali žádost o dotaci k Fondu pro rozvoj...

Souběžně s vyřizováním těchto žádostí jsem pracoval na scénáři a probíhaly konzultace nad ním s dramaturgem Petrem Jarchovským. A výtvarník filmu František A. Skála kreslil první návrhy.

Tento stav trval od jara až do konce roku 2009. Během této doby byl vytvořen literární scénář a první funkční návrhy dekorací. A bylo nutné zahájit obhlídky a casting filmu – bez něj nebylo možné dokončit funkční návrhy staveb a začít s tvorbou storyboardu; například. Storyboard byl

nutný k vytvoření trikových podkladů. Rovněž byla nejvyšší doba k zahájení výroby loutek a speciálních rekvizit. A bylo nutno začít s castingem; (ten byl – u dospělých rolí, do značné míry určen tím, že jsem některé z nich psal „na tělo“.)

Nic z toho se však nedělo. Což může potvrdit castingová agentura, která na filmu pracuje – Casting Mirka Hyžíková. Jiná agentura nemá s filmem nic společného.

Jediná obhlídka vypadal následovně – v létě 2009 mě Sobola odvezl cca 20 km za Prahu, kde mi spolu s někým z místních ukázal jednu, pro natáčení nepříliš vhodnou louku, o které však už nikdy nepadlo ani slovo.

Z castingu proběhlo toto – na podzim 2009 jsme já a Sobola vykonali jednu zdvořilostní návštěvu u Pavla Landovského a jednu u Bolka Polívky.

Jinak se nedělo nic.

Zároveň s tím začala narůstat i nervozita a nejistota u dosud zaangažovaných tvůrců – mne, F. A. Skály a architekta Jana Toboly, Lennox nebyl schopen po téměř třičtvrtě roce vytvořit ani návrh smlouvy. Bylo tedy logické, že ochota tvořit klesala.

A klesala i má důvěra ve schopnosti Tomáše Soboly. Když jsem s ním o tom, koncem roku 2009, mluvil, vymlouval se na dvě věci – na Kamila Kožíška, který se podle jeho slov o film vůbec nijak nestará, a na ČT, která není schopna připravit koprodukční smlouvy, bez které nemůže nic podnikat.

Když se mi však krátce na toto, začali z ČT sami ozývat s tím, že mají smlouvu připravenou a pan Sobola není k zastizení, či chodí na jednání s nimi totálně nepřipraven. Začal jsem pochybovat i o jeho úmyslech. Vrcholem bylo, když namísto podpisu smlouvy – počátkem roku 2010, odjel na výlet do Austrálie, přestože věděl, že nám s přípravou i s natáčením filmu začíná téct termínově do bot.

V té době jsem už považoval své rozhodnutí oslovit s produkcí pohádky právě jeho za omyl. Měl jsem Tomáše Soboly plné zuby. Všechno, co do té doby udělal, bylo – nic. Jen sliby a následné výmluvy.

Když se po několika týdnech vrátil z výletu a já uspořádal jeho schůzku s tvůrci, dozvěděli jsme se, že sice ten den podepsal konečně koprodukční smlouvu s ČT, ale dělat, že beztak nemůže nic, dokud od ní nedostane peníze. O dalším zajištění filmu pouze mlžil a po několika minutách ze schůzky bez zájmu odešel s tím, že je znaven z časového posunu.

Došla mi trpělivost.

Svolal jsem další schůzku, tentokrát i za účasti Kamila Kožíška. Měly se na ní projednávat přípravné

práce. Kožíšek však namísto toho začal napadat to, že někteří z tvůrců jsou zastupováni Dílím a JUDr. Srstkou, (což považuji vždy za podezřelé). Začal řešit honoráře tvůrců a kreslit na tabuli něco jako splátkový kalendář odložených plateb a podobně. Obhlídky, casting, příprava rekvizit, triků a podobně ho vůbec nezajímaly. Navíc vyšly najevo dvě podivné skutečnosti – Sobola i Kožíšek počítali každý s jiným architektem a vzájemně o tom nevěděli. A oba neměli nejmenší přehled o producentské práci toho druhého. Jejich informace o zajištění filmu se lišily.

Výsledkem schůzky bylo, že nám ani jeden z nich nedokázal říct, kdy budou obhlídky, a ani, kdy se dočkáme řádných smluv. A to přestože jsem oba upozornil, že připravuji film aniž by k němu měli vyřešena autorská práva – měli pouze mnou podepsaný souhlas k nakládání se scénářem, – tedy doklad, s nímž pouze mohli vést jednání s ČT a s Fondem, nikoli však už uzavírat jakékoli smlouvy, či dokonce zahájit výrobu filmu, nebo jej dokonce distribuovat.

Jediné, co nabídl, bylo, že nám (bez smluv) pošlou jakési zálohy, abychom mohli pracovat. Veden snahou, aby se celý tvůrčí tým, na základě rozčarování z producentů, nerozpadl, jsem s tím neochotně souhlasil – pouze však pod podmínkou, že vše bude řádně podloženo alespoň fakturami a pokladním dokladem.

V té době již ČT odeslala na konto filmu – Lennoxu první splátku.

Druhý den mi však přišly na konto, peníze; bez jakéhokoliv dokladu, navíc z neznámého účtu... Později jsem se od Soboly dozvěděl, že je to záloha za scénář. Takové jednání ve mně zbudilo podezření. Navíc – vzhledem k tomu, že se jednalo o mou první odměnu po téměř roce práce, kterou jsem skutečně vykonával, jsem to považoval a považuju za zcela relevantní. Jenže styl jakým k tomu došlo vyzníval jako pokus zavítat mi pusou, abych nebyl tolik aktivní a dal pokoj. (A dodnes nevím, z jakého účtu to bylo a nikdo mne ani nevyzval, abych tuto částku někam vrátil.) Pozdější Kožíškovo tvrzení, že jsem počkal na zálohu (100 000 Kč!), abych pak zahájil výměnu producenta, postrádá jakoukoli logiku – přece nebudu riskovat vznik vlastního filmu – a tedy i celý honorář, kvůli záloze!?!

Výměnu producenta jsem zahájil protože i po podpisu koprodukční smlouvy s ČT a odeslání první splátky její dotace na účet filmu, a po onom zaslání mé zálohy, se dál v přípravách filmu ze strany produkce – a hlavně Soboly nedělo dál vůbec nic.

Navštívil jsem tedy ČT a využil svého práva autora a nahlédl do koprodukční smlouvy. A byl jsem překvapen. Smlouva obsahovala zcela jiné výrobní termíny a rozpočty než s jakými byl seznámen štáb, a než jaké byly předloženy Fondu. Rozpočet Lennoxu pro ČT a pro Fond se lišil cca o 10 milionů korun. Nad tím už nešlo zavírat oči.

Termíny obsažené ve smlouvě byly naprosto nesmyslné a bylo zřejmé, že v nich není možné tak náročný film vytvořit.

Tyto fakty vedly mne i ČT k podezření a k rozhodnutí, že bude nejlépe, když využiju svého práva autora a zatím jediného vlastníka práv, a provedu kontrolu a alespoň částečnou výměnu producentů. Ta se týkala Tomáše Soboly.

Oslovil jsem producentku Kateřinu Špurovou, Next production, a oznámili Tomáši Sobolovi, že svou spolupráci s ním považuju za omyl a rozhodl jsem se ji ukončit. A to z velmi závažných důvodů, které jsem našel ve smlouvě s ČT. Sobola nám začal nejdříve vyhrožovat právníky pana Kožíška, když ale pochopil, že tudy cesta nevede, začal Kožíška očerňovat. Sváděl všechny nesrovnalosti na něj. V ten okamžik jsem schůzku ukončil a zorganizoval další na druhý den. I za účast Kamila Kožíška.

Absurdní bylo, že se Kožíšek na této schůzce Soboly velmi vehementně zastával. Firma složená ze dvou lidí, Sobola a Kožíšek, z nichž jeden nemá nejmenší loajalitu k tomu druhému, není perspektivní partner. Absurdní a smutné.

Podobně smutné bylo i Kožíškovo památeční prohlášení z této schůzky, týkající se faktu, že jako autor bez smlouvy jsem jediný majitel díla; řekl: „Tak ty si myslíš, že když něco napíšeš, tak už je to tvoje?“ Poté začal zpochybňovat mé autorství, tím, že mám dramaturga, a ten že je skutečným autorem díla. Tuto nehoráznost poté zopakoval ještě několikrát. Když jsem o tom zpravil Petra Jarchovskeho, ujistil mne, že každému tento nesmysl rád vyvrátí.

Dalším nesmyslem se kterým Kožíšek nedávno přišel je, že jsem se pokoušel „uzmout“ film spolu se Sobolou pro sebe. Jakou logiku by pak mělo, že jsem nejdříve začal s výměnou Soboly a ne jeho? A že jsem si právě namísto Soboly přivedl novou producentku. A konečně – proč bych potom upozorňoval Kožíška na Sobolovu nelojalitu k němu? Byl to Sobola, kdo oslovil Kožíška a spojil se s ním v jedné firmě. Oni dva se v té době znali už několik let. Já znal oba stejně dlouho, pár měsíců. A bral je jako jednu firmu.

Trvalo tedy několik dní, než Kožíšek pochopil, že se Sobolou nebude vše v pořádku a než souhlasil s navázáním spolupráce s novou producentkou (a než pochopil, že jde i o přání ČT). Okamžitě nato proběhla kontrola účtu filmu a mé podezření se potvrdilo.

Na účtu filmu, kam před pár týdny už přišla první splátka od ČT a před pár dny od Fondu pro rozvoj..., scházela komplet celá, dříve odeslaná, částka od ČT. Vypadalo to, že ji Sobola dokázal vybrat během pár týdnů, kreditní kartou.

(Šlo o 1 600 000 Kč, z nichž jediné uznatelné náklady tvořil – celý honorář dramaturga a náklady spojené s cestou na louku 20 km za Prahu, cestu do Brna k Polívkovi a do Kytína za Landovským, a náklady spojené s přihlášením filmu k žádosti o Fond a reprografické práce, což není dohromady víc než 300 000, zaokrouhleno nahoru. Jinak nebyl Sobolou za celou dobu vykonáno zhora nic. A nic nebylo dodnes panem Sobolou ani vyúčtováno, ani dolo-

ženo odevzdáním vykonané práce. Jediné s čím přišel, byl papír s textem, že kdesi proběhly jakési obhlídky vrtulníkem, kterých se však, podle jeho slov, neúčastnil ani Sobola, natož někdo ze štábu... Což jsem dodnes nepochopil.)

V tu chvíli Kožíšek pochopil a Soboly se zbavil. Chvilí to vypadalo to, že film dál vytvoří spolu Lennox bez Soboly a Next production, poté, co bude vyřešen problém se zpronevěrou peněz z ČT. Splátka od Fondu ležela v té době na účtu filmu (Lennoxu) netknutá a kompletní 1 400 000 Kč. Kožíšek tedy zažaloval Sobolu. Jenže ten se bránil tím, že zase zažaloval Kožíška. O totéž. Jejich spor není, v naší banánové republice, vyřešen dodnes. Dodnes není jasno, kdo z nich tedy onu splátku ČT zpronevěřil.

Po podání těchto žalob bylo zcela zřejmé, že Lennox, jako firma, na níž její dvojí žaloba ze zpronevěry dotace na výrobu filmu, nemůže být nadále výrobcem tohoto filmu.

Tohle musí být jasné i malému dítěti. A myslí, že to není možné ani v tak přihlouplé zemi, jako je naše. Vypadalo to, že Kamil Kožíšek si je těchto faktů vědom, a i když bylo zřejmé, že se v těchto nesnázích ocitnul (pravděpodobně) bez svého zavinění, není nadále možné, aby jeho firma nadále zajišťovala výrobu filmu; když v ní došlo ke zpronevěře. Sám se tedy dobrovolně vzdal jeho výroby.

Zcela standardní cestou došlo ke změně producenta a převodu filmu na novou producentku v ČT. Poté následovala jeho stejná žádost k Fondu. Kamil Kožíšek oznámil Fondu, že nadále, nemůže dostát svým závazkům producenta filmu Kovář z Podlesí a odstupuje od něj a převádí jej na jiného producenta. Zároveň s tím uznal, že na konto filmu, přišla první splátka, spočívá na něm netknutá, a on si vědom své povinnosti tuto částku neprodleně vrátit na účet Fondu, a že tak i učiní.

To bylo koncem léta 2010.

Splátka 1 400 000 Kč však na účet Fondu dodnes nedorazila.

Nejdříve mně i nové producentce Kožíšek několikrát lhal, že tak učinil. Když jsme však podali k Fondu novou žádost a šli ke slyšení, bylo nám oznámeno, že naše žádost nebude projednána, neboť původní producent neustále dluží splátku na film.

Po dalších urgencích a slibech se dál nedělo nic. Jen sliby, lži a výmluvy.

Koncem roku 2010 přišel Kožíšek s novinkou – jeho právník Šebela přinesl na Fond, do rukou paní Krukové, potvrzení o tom, že se snažili onu splátku odeslat (je tedy v pořádku, komplet na účtu), jenže to nejde, protože účty pana Kožíška a některých jeho firem... (nepřehledné), byly zablokovány... pravděpodobně kvůli soudním sporům... (jakým? jde jen o Sobolu, nebo je toho víc?).

Fondu tedy nezbylo nic jiného, než požádat o řešení této situace, která se jmenuje – rozpočtová nekážeň, Finanční úřad.

Krátce poté, co se tak stalo, přikročil Kožíšek k ob-

vyklému českému kroku – převedl Lennox ze sebe na pana Šebelů.

Možné důvody tohoto kroku jsou natolik české, a natolik odkazují k úvodu mého článku, že je zbytečné se jimi zabývat. Kožíšek má nejspíš pocit křivdy – podle něj byl mnou odstaven od filmu, poté, co došlo k událostem kolem Soboly. Navíc má na krku ztrátu způsobenou svou důvěrou v něj. Lennox totiž investoval do Tomáše Soboly, který pak, díky naprosté nekontrole ze strany Kožíška, neinvestoval už do ničeho jiného; kromě výše zmíněných maličkostí. A to je chyba Kamila Kožíška, nikoli má, či Fondu, takže nemá žádné právo, „hojit“ se (kdyby ho to napadlo) na dotaci od něj, či na mém filmu, který firma Lennox nemůže produkovat, protože její dva vedoucí činitelé z doby, kdy jej tato vyráběla, došlo k jejich vzájemnému zažalování, jak už víme.

Jenže tohle je věc soudu. A předjímat jeho rozhodnutí nepřislouží nikomu. Ani mně, ani nové producentce, ani ČT, ani Fondu... a je tedy logické, že prostě nemůže být nadále producentem tohoto filmu; je na něm podezření a to je fakt. Smutné je, že jeho poslední kroky poskytují nejasné obrysy toho, že se svou ztrátu pravděpodobně pokouší srovnat splátkou od Fondu a proto se vyhýbá jejímu navrácení, kličkuje, převádí společnost... apod. Přesně v duchu našich vzorů ze Strakovy akademie.

Mohu se mylit, ale vzhledem k výše zmíněným nesmyslným tvrzením Kamila Kožíška z poslední doby (scénář za mne psal někdo jiný, kul jsem pikle se So-

bolou, začal s výměnou Lennoxu kvůli nesmyslné záloze apod.), a jeho protichůdným tvrzením o tom, jak a kdy z jakého účtu na jaký putovala první splátka od Fondu, jeho snaha zaměřovat zpronevěřené peníze od ČT za peníze Fondu, nepodložené tvrzení o nákladech na film, když dodnes nebylo nic vyúčtováno... výměna majitele firmy... to všechno vzbuzuje jedině možné podezření – Lennox pravděpodobně vyvíjí snahu dotaci nevrátit. Neboť jestli tuto snahu Kožíšek nevyvíjí – existuje jednoduchý důkaz, nekličkovat a vrátit peníze Fondu.

V současné době je tedy na Finančním úřadu – oddělení dotací, aby tento nechal odblokovat státem blokováno konto, na kterém spočívají peníze státního Fondu, určené k výrobě filmu a nikoli ke zmenšování ztráty soukromých firem, které si svou liknavostí sami způsobily problémy.

Doufejme tedy, že příslušný Finanční úřad – oddělení dotací, nebude konečně brát ohled na tanečky podle strašných not a dotace bude navržena, tak kam patří.

Jisté obavy však vzbuzují zákony této země. Jsou totiž ušity na míru svým krejčím.

Před časem jsem požádal o pomoc FITES a ARAS. A v ARASu jsem se setkal s názorem, že všechny výše popsané nesnáze si bývalí spoluproducenti z Lennoxu zavinili svým amatérským chováním, tedy tím – že nezískali včas autorská práva. A že producentů bychom si měli vážit a hýčkat je a ne jim provádět, to co jim provádím já.

Dodnes jsem nepochopil, v čem měl spočívat jejich amatérismus? V tom, že nedokázali můj film vyucucnout, protože si včas nezajistili práva, abych se pak nemohl bránit?

A rovněž jsem nepochopil, proč bychom si měli hýčkat někoho, koho bychom se měli, co nejdříve zbavit a přestat s ním kamarádit.

Problém totiž spočívá v tom, že dokud Lennox nedostojí své povinnosti a nevrátí první splátku, kterou obdržel na konkrétní projekt „Kovář z Podlesí“, zpět na účet Fondu, nemůžeme s novou producentkou znovu zažádat o dotaci a je tím výrazně blokováno natáčení filmu. Které je již po všech stránkách připraveno. Nová producentka do něj investovala cca půl milionu korun – za výrobu rekvizit, první natáčecí den, vývoj a výrobu loutek, za zálohy tvůrcům... proběhl casting, je vytvořen storyboard... máme podporu ČT, Barrandova, Bontonu, UPP... všichni čekají pouze na Finanční úřad a firmu Lennox, aby se film mohl pohnout z patového stavu.

Snad jsou všechny tyto jevy pouze nechutným varieté východního typu, které odezní s tím až konečně vymře generace podvodníků z devadesátých let, doufejme. Alespoň by se to tak mohlo jevit i podle sousedního Slovenska... tam umí být kolem státních dotací taky notně veselo. Ale o tom, když to bude zapotřebí, až někdy jindy.

Zatím doufejme v to, že se dotace vrátí kam má a film se bude moci dotočit a přijít do kin.

Pavel Göbl

Statut pro udělování cen Trilobit, Ceny Vladislava Vančury a Čestných uznání Českého filmového a televizního svazu, Nadace ČLF a města Beroun

Tento statut upravuje podmínky pro udělování cen za díla filmové a televizní tvorby.

Ceny uděluje a vyhlašuje Český filmový a televizní svaz FITES, Město Beroun, Nadační fond LETOROSTY, RWE, a.s. za přispění Ministerstva kultury a případných dalších subjektů podporujících audiovizuální tvorbu.

Hlavní cena Trilobit Beroun 2011 (dále aktuální ročník) se uděluje každoročně v jednotlivých oborech audiovizuální tvorby, přičemž porota rozhodne, za jaký obor budou jednotlivé ceny uděleny. Porota může udělit maximálně pět Trilobitů, maximálně pět Čestných uznání a jednu Zvláštní cenu poroty.

Ve smyslu podnětu zakladatelů FITES z roku 1965 je od roku 1995 udělována CENA VLADISLAVA VANČURY za dlouhodobé nebo celoživotní dílo, jímž tvůrce přispěl ke kultivovanosti české filmové a televizní tvorby a k jejímu mezinárodnímu věhlasu.

O ocenění se mohou ucházet filmy a pořady českých i zahraničních filmových a televizních tvůrců, pokud dílo vzniklo v české produkci nebo koprodukcí s výrazným podílem českých tvůrců a které bylo veřejně promítnuto v období od 1. října 2010 do 30. září 2011. Ve výjimečném případě se ocenění udílí tvůrčím týmům.

Cena může být navržena jen za mimořádný výkon v oboru některé z uměleckých činností, které spoluvytvářely konkrétní dílo nebo více děl v hodnoceném období.

Jedinými kritérii hodnocení jsou vedle profesní zdatnosti a umělecké jedinečnosti působení na auditorium uplatňováním zásad lidskosti, mravnosti, kulturnosti a demokracie.

Na udělení cen není právní nárok.

O udělení cen rozhoduje porota, kterou jmenuje výkonný výbor Českého filmového a televizního svazu FITES ve spolupráci s Městem Beroun. Verdikt o udělení nebo neudělení ceny je výsledkem svobodného, nezávislého a neveřejného rozhodnutí členů poroty.

Počet členů poroty musí být lichý. Oceněná díla musí porota schválit většinou hlasů nominovaných členů. Žádný nemá právo veta. V případě odstoupení jednoho člena v průběhu práce poroty je jmenován nový člen. V případě odstoupení jednoho či více členů poroty při závěrečném hlasování tak, že není zachován lichý počet členů poroty, má předseda dva hlasy.

Díla tvůrců, kteří jsou v daném období členy poroty, soutěžit nemohou.

Díla mohou do soutěže přihlásit jednotliví tvůrci nebo producenti, další pořady mohou navrhnout členové poroty i členové FITES. Originál + pět kopií přihlášky, spolu s pěti kopiemi díla na nosiči DVD je nutné odevzdat do 30. října 2011 do kanceláře FITES.

Rozhodnutí poroty musí být v souladu se zásadami Charty Českého filmového a televizního svazu.

(Změny Statutu byly schváleny výkonným výborem Fitesu na schůzi 6. června 2011.)

(Ve vlastním zájmu vyplňte přihlášku úsporně – napiš: jméno ve stejném řádku jako profese – řádky neroztahujte, použijte i menší typ písma atd. tak, aby se veškeré potřebné informace vešly na tuto jednu stránku! Chcete-li rozšířit stručnou charakteristiku díla nebo nabídnout další údaje, pak je pošlete zvlášť na dalším listě.)

TRILOBIT 2011

TRILOBIT BEROUN 2011 PŘIHLÁŠKA DO SOUTĚŽE

N á z e v díla

.....

Výrobce-producent

.....

Stopáž

Žánr

Původní nosič

.....

Námět

.....

Scénář

.....

Kamera

.....

Režie

.....

Stručná charakteristika

.....

Datum premiéry

(Akceptujeme díla s datem premiéry 1. 10. 2010 – 30. 9. 2011)

.....

Jméno přihlašovatele

Profesní zařazení vůči filmu

podpis přihlašovatele

.....

Kontaktní adresa

telefon /fax e-mail

Prohlášení

V případě získání ceny výrobce-producent souhlasí s uvedením ukázky filmu během slavnostního udílení cen, současně souhlasí s použitím a uvedením ukázkových záběrů z filmu v dokumentu, který ku příležitosti Trilobit Beroun každoročně vzniká a je odvysílán Českou televizí.

podpis a razítko výrobce-producenta

UZÁVĚRKA přihlášek je 30. září 2011

5x DVD s přihlášeným filmem a 1x originál + 5x kopii přihlášky odešlete

na adresu: Český filmový a televizní svaz FITES, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2,

na obálku uveďte: Trilobit 2011

Z exteriérové výstavy velkoplošných fotografií a dokumentů s názvem „Wintonovy vlaky“ a podtitulem „Fotografie a dokumenty o životě dětí, které směly žít, a o historii, ze které se lidstvo dosud nedokázalo poučit“. Výstava producentky Olgy Menzelové, jejímž autorem je režisér Jaroslav Brabec, je instalována na Vyšehradě v parku před Starým purkrabstvím a potrvá do 31. července. Stejná výstava, umístěná v Londýně na Liverpool Street Station, byla hned po zahájení zničena silným islandským větrem, je proto v současné době uzavřena. Na jejím obnovení se však intenzivně pracuje.

Londýn

Praha

